

תנועה נחלה נערכת
לחזרה לאביתר
← דביר עמר

מוסף סוגרים שנה עמוד 2

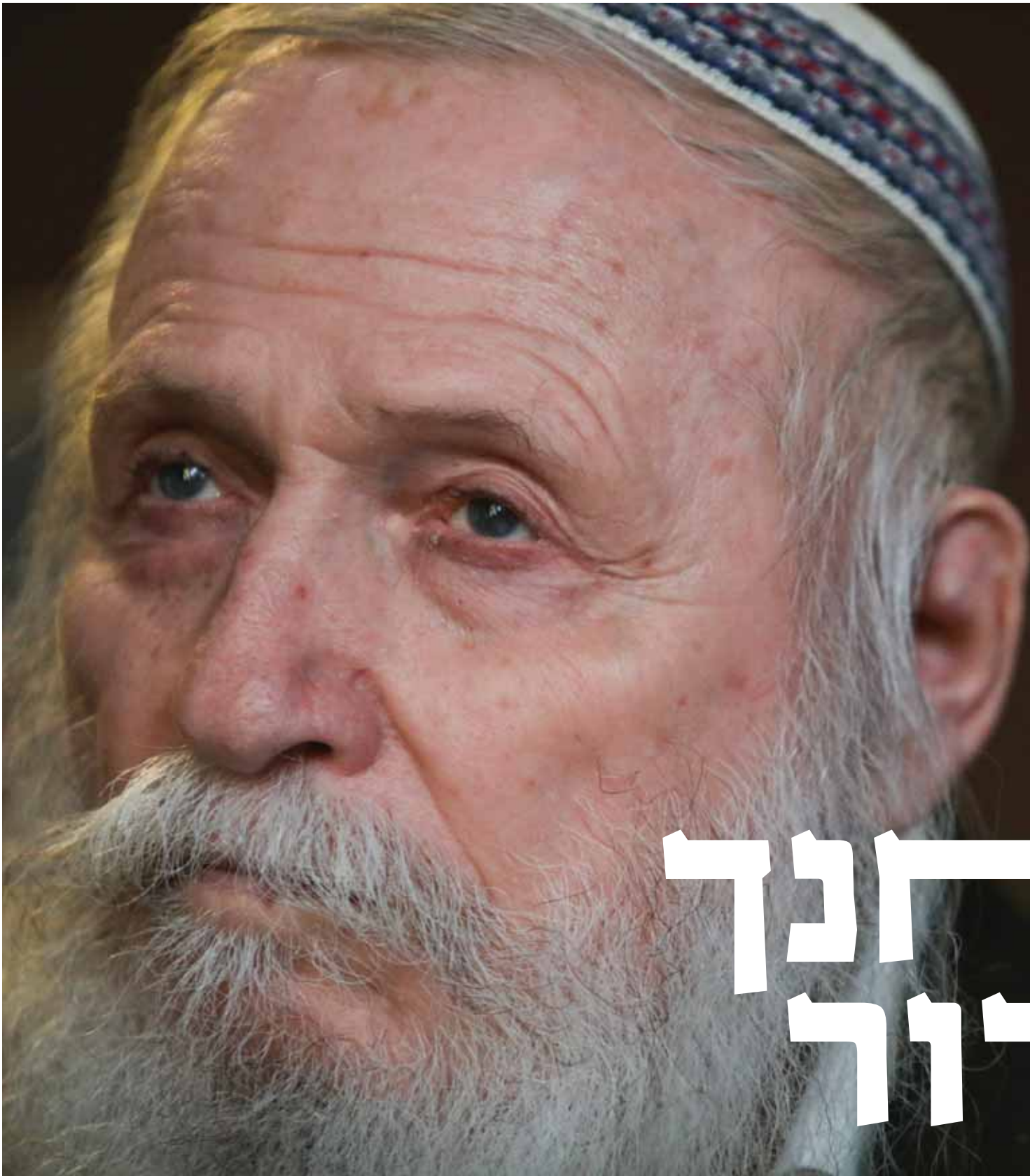
בשבע

יום חמישי, ה' בטבת תשפ"ג, 29.12.22 | פרשת ויגש | גיליון מס' 1026

לגיליון זה מצורף:

זמני הדלקת נרות ויגש		
מוצאי שבת	הדלקת נרות שבת	יום
17:24	16:09	יום
17:26	16:25	ת"א
17:23	16:16	חיפה
17:27	16:28	ב"ש

גיליון פרידה מיוחד: הנשיא יצחק הרצוג, ידידיה מאיר, הרב ליאור אנגלמן, קובי נחשוני, חגית רוזנבאום, ניצן קידר, עמנואל שילה

מדינת ישראל והציבור הדתי־לאומי נפרדו בכאב ובאהבה מהרב והמנהיג שהשפעתו החינוכית והתורנית ופעילותו הציבורית הקיפו תחומים נרחבים ונגעו לכל שכבות הציבור. אחרי תשעים שנות חיים של מסירות מוחלטת לעם, לתורה, למדינה ולציונות הדתית - זקן רבני הציונות הדתית הרב חיים דרוקמן התבקש לישיבה של מעלה

מהחנד הדוד

רק כאשר מתקפת הדה־לגיטימציה של השמאל הגיעה לשיאה, נתניהו והשותפות הבינו שחייבים לסגור ממשלה כדי למזער נזקים ← **זאב קם**

חוק יסוד: לימוד התורה שעוגן בהסכמים הקואליציוניים, נדפס לראשונה כרעיון ב'רביבים' לפני תשע שנים ← **הרב אליעזר מלמד**

רחל ווזנר, לשעבר בכירה בפרקליטות ירושלים, מדברת על המערכת שזקוקה בדחיפות לביקורת חיצונית ← **אתנחתא**

פרשת הילדה הטרנסג'נדרית: הורי התלמידים בממ"ד בגבעת שמואל הוציאו את הילדים מבית הספר לכיתה חלופית ← **רבקי גולדפינגר**

חוק האפליה הוצא לחלוטין מהקשרו, והסערה סביבו היא חגיגת צביעות של התקשורת והשמאל ← **יוני רוטנברג ומאיר סיידלר**

599⁹⁰
~~699.90~~
2000W
HEMILTON
 תנור חימום עומד*
 עמיד במים עם שלט רחוק

279⁹⁰
~~299.90~~
2500W
HEMILTON
 תנור טיובה לתלייה*
 מתג לוויסות העוצמה, גוף חימום קורץ

159⁹⁰
HEMILTON
 תנור חימום קרמי 3 אינפרות*

299⁹⁰
~~329.90~~
2000W
HEMILTON
 תנור חימום הלוג לתלייה*
 מתאים לאמבטיה עמיד במים

499⁹⁰
~~599.90~~
3 שנות אחריות
Midea
 רדיאטור 13 צלעות דיגיטלי*
 כולל שלט | לבן

499⁹⁰
~~549.90~~
3 שנות אחריות
2300W
Midea
 רדיאטור 11 צלעות + מפזר חום*
 לבן | רוז גולד

109⁹⁰
~~129.90~~
3 שנות אחריות
Midea
 מפזר חום עגול*
 שחור

129⁹⁰
3 שנות אחריות
2000W
Midea
 מפזר חום*

3 שנות אחריות
7 צלעות 269⁹⁰
~~299.90~~
9 צלעות 299⁹⁰
~~349.90~~
11 צלעות 399⁹⁰
13 צלעות 479⁹⁰
~~549.90~~
Midea
 רדיאטור צלעות*

הום סנטר.

האומן 9 | תלפיות

295
ATMOR
 מחמם 5.5Kw "קלאסיק" 510 מקלחת*

369⁹⁰
 גובה: 182 ס"מ
 רוחב: 65 ס"מ
 עומק: 45 ס"מ
KIS
 ארון שירות
 "EXCELLENCE"
 במגוון צבעים

Adell **MADGAL** **Jetto** **HAMAT** **GROHE**
 עולם המים של חסות

מגוון ברזים לכיורי אמבטיה*
החל מ- 299⁹⁰

מקלחון הזזה פרוזל שחור*
 89-86/79-76 ס"מ
799⁹⁰
~~999.90~~

שידת אמבטיה כפרו*
 "לוגאנו" 80 ס"מ
1,295
~~1,995~~

שידת אמבטיה*
 "קאסטליון" 100 ס"מ
1,995
~~2,795~~

שידת אמבטיה תלויה*
 "טבריה" 101 ס"מ
1,395
~~1,795~~
Jetto

*ממגוון המק"טים המשתתפים במבצע. בתוקף עד ה-05.01.2023/או עד גמר המלאי. הום סנטר רשאית מכל סיבה שהיא, להפסיק וא/או לעצור את מבצעי המוצרים. התמונות להמחשה בלבד. הרשת שומרת הזכות להגביל את כמות הקניה. כל המחירים כוללים מע"מ. אין כפל מבצעים והנחות. חלק מהמוצרים אינם נמצאים בכל הסנטרים. לכל הפריטים המתפרסמים במודעה זו שמחירים מעל 50 ש"ק, קיים ברשת מלאי של לפחות 50 יח'. לעיתים נדירות יתכן שהמוצר המפורסם במודעה זו לא ימצא ברשת כתוצאה מנתהליך היבוא של המוצר לישראל, בנסיבות אלו ניתן להזמין בחנות את המוצר במחיר המפורסם ולקבלו כשיגיע לחנות. הובלה, הרכבה ומדידה בכפוף למדיניות הום סנטר המפורסמת בסניפים. המחיר הקודם של המוצרים שבמבצע בתוקף לפחות בשבוע האחרון. מחירי המועדון המופיעים במודעה זו מותנים בתשלום בכרטיס אשראי PowerCard בלבד בתחילת העסקה. ט.ל.ח.

www.homecenter.co.il
 שירות לקוחות איתור סניפים רכישה מהבית

נירוסטה
1,195
 ₪1,695
 44,000 BTU
 שחור
995
 ₪1,595
SY-ENERGY
 פטריית חימום
 *גז פירמידה

59⁹⁰
 ₪
Home
 תנור חימום לחדר*

99⁹⁰
 ₪
Home
 תנור אמבטיה אינפרא*

מגוון רדיאטורים מבית
SY-ENERGY
 החל מ-
195
 ₪

299⁹⁰
 ₪399.90
SY-ENERGY
 מתלה כביסה חשמלי*
 220W

זוגי | יחיד
149⁹⁰ | **129⁹⁰**
 ₪199.90 | ₪
SY-ENERGY
 סדין חימום*

שוכב / עומד
79⁹⁰
 ₪
Home
 מפזר חום לחדר*

69⁹⁰
 ₪99.90
 תאורת חרום LED*
 24LED

149⁹⁰
 ₪199.90
Home
 כיריים חשמליות כפולות*

200x220 ס"מ | 150x200 ס"מ
99⁹⁰ | **69⁹⁰**
 ₪179.90 | ₪129.90
Home
 שמכת פוך*
 זוגית/יחיד

799⁹⁰
 ₪999.90
LIVEA
 ספה נפתחת 175 ס"מ "עמית"*

169⁹⁰
 ₪249.90
Home
 ארגונית צעצועים 4 קומות*

199⁹⁰
 ₪399.90
Westin
 מטחנת בשר*
 מצב רוורס | 1500W

99⁹⁰
 ₪199.90
CHEF PICKARD
 פלנצה יציקה עם ידיות סילקון*
 27x42 ס"מ

food appeal
 Love the first cook
599⁹⁰
 ₪999.90
 גריל ביתי ללא עשן **ROCCO XL***
 8 תוכניות בישול במכשיר אחד
 ללא עשן ופחות שמן
 מכסה גריל עוצמתי
 קיבולת משפחתית XL
 טכנולוגיית צלייה ציקלונית
 בטמפרטורה של עד 230°

שנות אחריות
 לפי תקנון **5**
MATADOOR
 נגרות ישראלית
14 אספקה תוך ימי עסקים
 טריקה שקטה
 מדף 17 מ"מ
 על במה
1,499
 ארון הזזה "רומי" לבן*
 ג': 240 ס"מ | ר': 160 ס"מ | ע': 60 ס"מ

הבית שלך צריך **הוּססנטור**

רק לחברי מועדון **PowerCard**
 גם מחירים מיוחדים וגם 3% החזר כספי
 *כולל כפל מבצעים

ר.א.ש אנרגיה

אספקת סולר ונפט לחימום

סולר
הסקה הזול
במדינה

על כל קנייה של 1000 ליטר
250 ש"ח
תלושים ברמי לוי

אספקת סולר ונפט לחימום
בכל מזג אוויר ולקראת כל מזג אוויר, אנחנו אצלכם!

מתחייבים למחיר הזול ביותר!

על כל הצעה אחרת שתקבלו, אנחנו נהיה זולים יותר, בהתחייבות!

- מתחייבים לסולר איכותי מבתי זיקוק • אפשרות אספקה ברכב קטן לרחובות צרים
- אפשרות לטכנאי ללא עלות לבדיקת המערכת • נקיון מכלים ללא עלות
- אפשרות פריסה עד 12 תשלומים ועוד מגוון מתנות ללקוח

צלצלו ואנחנו בדרך אליכם!

0505-648682 • 1-700-50-34-34

חתונות בלב יער בן שמן | מודיעין

15,000 מ"ר של יופי, טבע ועוצמה
2 גני אירועים ואולמות עד 900 מוזמנים

למהירי החלטה לחודש פברואר בלבד!

מחיר מיוחד ובלעדי **240 ש"ח** | הכל כלול | תאריכים אחרונים

תאורה | הגברה | עיצוב | מסכים | דמי מזיגה | סוויטת התארגנות

מגוון סוגי כשרויות: רבנות | גלאט | מהדרין | מחפוד

חנייה צמודה חינם | עד ה- 20.02 על בסיס כל הקודם זוכה

צילום: חזקיהו Clientura

052-909-5176
www.hermozo.co.il

השדרה המרכזית 16, מודיעין

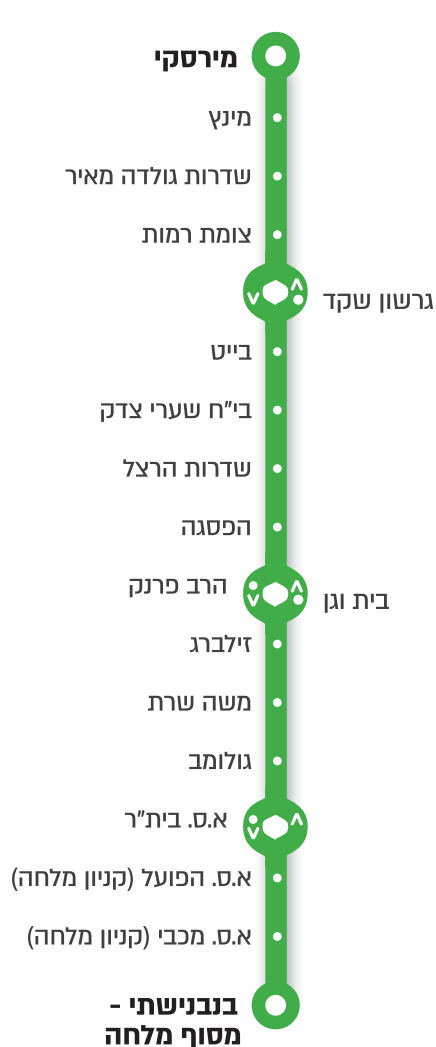

מגיע לירושלים שירות מאב

משרד התחבורה והרשות הארצית לתחבורה ציבורית גאים להציג: קווי אוטובוס חדשים בירושלים

החל מיום שישי 6.1.23 (י"ג בטבת, תשפ"ג)

במסגרת שיפור מערך שירות התחבורה הציבורית בירושלים, חברת סופרבוס תפעיל שני קווים חדשים נוספים 90 ו-516 אשר יספקו קשרים עירוניים חדשים בין שכונות ולמוקדי מסחר, תעסוקה ולימודים.

516
חדש!

רמות -
בית וגן -
מלחה

קו ישיר ותדיר בין השכונות רמות ובית וגן דרך שד' בגין, מחלף גבעת מרדכי והמרכז הרפואי שערי צדק. יציאה מהירה מרמות ד' לצומת רמות, תגבור השירות מבית וגן ורמת שרת לקניון מלחה

90
חדש!

תלפיות-מזרח -
בנייני האומה -
תלפיות-מזרח

הקו יקשר בין תלפיות-מזרח לבנייני האומה דרך בקעה, קטמון הישנה, ניות וקריית הממשלה. בתוך שכונת תלפיות-מזרח, הקו ייסע במסלול קו 91

שד' שז"ר
(בנייני האומה)

מקרא: תחילת/סיום מסלול | רחוב בו עוצר הקו | רכבת ישראל | רכבת קלה

רופאים.ות ואנשי בריאות בקריאה לממשלת ישראל:

פלסטיק חד פעמי הורג

אסור לבטל את המיסוי על כלים חד פעמיים

לנוסח המכתב המלא:

רופאים.ות ואנשי בריאות
מתחומי התמחות שונים
המעוניינים להצטרף
לקריאה אנא בקרו:

תעשיית הפלסטיק הינה אחת המזהמות בעולם. זיהום אוויר, ים ויבשה שפוגע בבריאות הציבור ובבעלי החיים כאחד.

מרבית מדינות העולם צמצמו דרמטית את השימוש בפלסטיק חד פעמי תוך קביעת חוקים ותקנות. ישראל הצטרפה למגמה עולמית אך לאחרונה. היום ברור מתמיד כי הפלסטיק גובה מאיתנו מחיר בריאותי כבד. חלקיקי פלסטיק נמצאים במזון ובשתייה שאנו צורכים בכל יום. חלקיקי פלסטיק קטנים חודרים לגוף האדם ובמחקרים רבים נמצאו חלקיקים אלו בלב, בריאות, במחזור הדם, בדם עוברים ועוד. ישנן עדויות שחלק מתוספי פלסטיק ותוצרי לוואי של ייצור הפלסטיק ידועים כמסרטנים.

המס על כלים חד פעמיים נועד להגן על בריאות האדם והסביבה. ביטולו הוא עוול ופגיעה בציבור כולו ואינו משרת את האינטרס של הציבור בישראל. במאמצים רבים הצליחה ישראל לצמצם באופן משמעותי את צריכת הפלסטיק ויש להגביר את המאמצים עד למיגור מוחלט של השימוש בפלסטיק חד פעמי. ביטול המס על כלים חד פעמיים אינו מטיב עם הציבור אלא עושה בדיוק את ההיפך, ואף גרוע מכך. זהו מהלך שיוביל למחלות ותמותה עודפת, זיהום נרחב ופגיעה חסרת תקדים בחיים שלנו ושל בעלי החיים בטבע. המאבק על בריאות האדם והסביבה לא יכול להיות כלי פוליטי של מגזר כזה או אחר. זהו המאבק של כולנו. על הבריאות והחיים שלנו.

על החתום*:

ד"ר אהוד אביטל • ד"ר רז אבן • ד"ר חגית אולנובסקי • ד"ר גילי אופיר • ד"ר ליעד אורתור • ד"ר סיגל אילת-אדר • ד"ר לואי איצ'סון • פרופ' מיכאל אלקן • ד"ר יואב אלקן הלמן • ד"ר יונה אמסטר • ד"ר מריאטה אנקה הרשקוביץ • ד"ר טל אפלבראם • פרופ' אמנון בז'ינסקי • ד"ר דוד בלקין • ד"ר יעל בר זאב • פרופ' אורנה בראון אפל • ד"ר רן בראונר • ד"ר רותי ברגר • ד"ר נוני ברוק • ד"ר רקפת ברזלאי • ד"ר רני ברנע • ד"ר תומר ברק • ד"ר ברכה ברקאי • ד"ר גיא גוט • ד"ר טליה גזית רפפורט • פרופ' אסנת גילאור • ד"ר ג'מאל דגש • פרופ' נדב דוידוביץ • ד"ר אביטל דויטש • ד"ר חורש דור חיים • ד"ר שרה דניאל • ד"ר עינב הירשהורן • ד"ר ענבל הלוי הכולוד • ד"ר דניאל הרלב • ד"ר נטלי וויג • פרופ' גיא ויטברג • פרופ' יורם וייל • ד"ר טל וייסבאך • ד"ר עדן ויסטוב • ד"ר עינת ורון-שחר • ד"ר גל זיגרון • פרופ' דינה זלברג • ד"ר ויקטוריה חודיאק • ד"ר ערין חשן • ד"ר לירז טוביאס • פרופ' תד טולצ'ינסקי • פרופ' גיורא טרייסטר • ד"ר דנה יוספי • ד"ר נדב יופה נבו • ד"ר בוריס יעקובסון • ד"ר רמה כ"ץ • ד"ר עומר כהן • ד"ר יעל לבי-פינברג • פרופ' אלכס לבנטל • ד"ר אלון לבני • ד"ר קרני להד • פרופ' חגי לוין • פרופ' עמרי לרנאו • ד"ר שרון לשם שולביץ • ד"ר ויקי מאירס גמליאל • ד"ר נאוה מדור חיים • ד"ר עידית מהרשק • ד"ר יולנדה מוסקוביץ • ד"ר רימון מורן • ד"ר סיגל מזור • ד"ר משה מייזלס • ד"ר שרה מליכאל • ד"ר גיל מנור • ד"ר ארתור מצ'ין • ד"ר מיה נגב • ד"ר חיים נחמה • ד"ר צפורה ניר • ד"ר שלי סגל-שקד • ד"ר מנשה סופר • ד"ר צחי סטמפלר • ד"ר חיים סילבר • ד"ר אניטה סילבר • ד"ר מיכל סילבר • ד"ר איריס סלומון הר-אבן • ד"ר עדי סלע • ד"ר אורי סלע • ד"ר חנא סרור • ד"ר אדם עוויד • ד"ר רוני עוזרי • ד"ר שי פז • ד"ר דורית פז לוי • ד"ר ליאורה פיימן • ד"ר תמר פישר • ד"ר יעל פסטרנק • פרופ' איתן פרידמן • ד"ר רון צ'ליק • ד"ר ליאור צבנציגר • ד"ר עידו ציון • פרופ' אופיר צציק • ד"ר רינה קופר • ד"ר רפאל קורנבלום • ד"ר יעל קורנברג • פרופ' אריה קנדל • ד"ר גלית קפל • ד"ר אמיר רבהון • פרופ' אריאל עימנואל רבל • ד"ר אורה רוזנגרטן • ד"ר אהוד רז • ד"ר סטיבן ריינגולד • ד"ר נדב רייס • ד"ר רינה רמרזקר • פרופ' שמואל רשפון • ד"ר מונא שאהין • ד"ר נעה שביר רוזמן • ד"ר מוטי שורק • ד"ר אהוד שחר • ד"ר טלי שטינבך • ד"ר מור שלזינגר • ד"ר יהודה שלל • ד"ר חגית שני • ד"ר אפרת שושן • פרופ' יונתן שפיר • ד"ר עמיר שפירא • ד"ר סתיו שפירא • ד"ר ישראל שר • ד"ר ג'ני ששר • פרופ' קרן תורגמן

*רשימת החותמים עד ה 28.12.22 שעת שליחת המודעה לפרסום

עיריית ירושלים ומשרד התחבורה מבצעים
באמצעות חברת מוריה

הרחבת כביש בגין והוספת נתיב לתחבורה ציבורית

החל מיום ראשון ה-1.1.2023
(ח' טבת, תשפ"ג)

יחלו עבודות יום ולילה להרחבת כביש
בגין בין מחלף גבעת שאול (ליפתא)
ובין מחלף גולדה מאיר (בגין צפון),
לטובת הוספת נתיב תחבורה ציבורית.

בשלב א' העבודות כוללות:

חפירה ודיפון עבור הרחבת הכביש לטובת נתיב תחבורה
ציבורית.

עבודות חציבה עד לשעה 23:00 בהתאם להיתרים.

הסדרי תנועה:

תנועה תתאפשר כרגיל. יבוצע צמצום נתיבים מכיוון
גבעת שאול לכיוון מחלף גולדה מאיר (בגין צפון).

משרד ירושלים ומורשת, עיריית ירושלים, משרד התיירות
והרשות לפיתוח ירושלים מבצעות באמצעות חברת מוריה
את פרויקט

עבודות פיתוח ותשתיות במרחב שער האשפות

העבודות שיבוצעו: עבודות שדרוג ושיפור
תנועת, נגישות המרחב הציבורי, שדרוג מערכות
התאורה, הסדרת תשתיות מים, ביוב וניקוז.

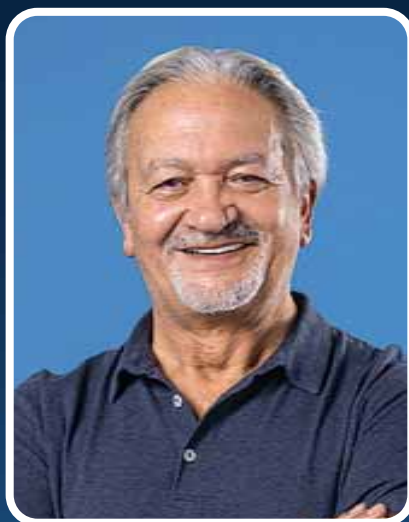
מועדי העבודות:

תחילת עבודות: ינואר 2023 | סיום עבודות: יולי 2023
עבודות יום ולילה.

הסדרי תנועה:

העבודות יתבצעו ברחוב מעלה השלום ובמקטע שבין שער
האשפות לבין כיכר גורן כולל רחוב בתי מחסה.
במשך תקופת הביצוע לא תתאפשר כניסת רכבים ואוטובוסים
ממעלה השלום דרך שער האשפות לכיכר גורן.
במשך כל תקופת העבודות יתאפשר מעבר הולכי רגל.

הכירו את העובדות והעובדים הוותיקים המבטיחים בישראל!

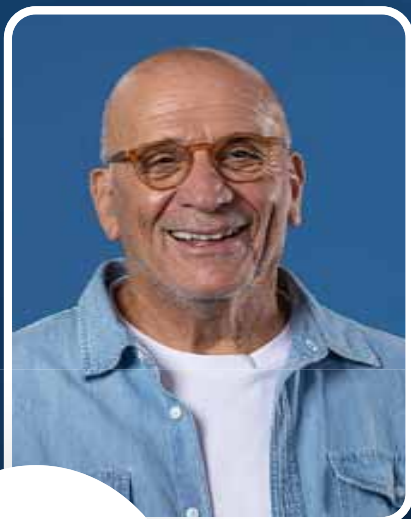
מפעל הפיס מזמין אתכם להיכנס למתחם
40 מתחת ל-80 ולהכיר את
נבחרת העובדים הוותיקים המבטיחים!

חפשו 40 מתחת ל-80 🔍

40 מתחת ל-80

הוותיקים המבטיחים

מפעל הפיס

אל תתפשרו על פחות מ-

חתונה מושלמת!

גפנה

WINE AND MEAT

במלון VERT ירושלים
(לשעבר קראון פלאזה)

בכפוף לתקנון טלח.

**בואו לחגוג את היום הגדול שלכם באולם יוקרתי
בלי להתפשר על מחיר מעולה, מיקום מצויין ושירות ללא תחרות!**
גפנה אירועים מזמינה אתכם ליהנות מאירועים וכנסים החל מ-20 ועד ל-500 מוזמנים
בכשרות המהודרת של בד"צ הרב רובין במלון vert ירושלים
מלון VERT ממוקם סמוך לבנייני האומה במרכז ירושלים.

מבצע חורף תשפ"ג
החל מ-

189
ש"ח

לאדם
לחודש ינואר בלבד

אירועי בוטיק
החל מ-

220
ש"ח לאדם

גפנה
WINE AND MEAT

02-65-888-67

האירועים באחריות גפנה ועל המזמינים לפנות בכל עניין אך ורק לחברת גפנה

התקשרו עכשיו
להצעת מחיר משתלמת

שמיכת פוך פריד אקספורט

שמיכת פוך 50% פלומה טבעית

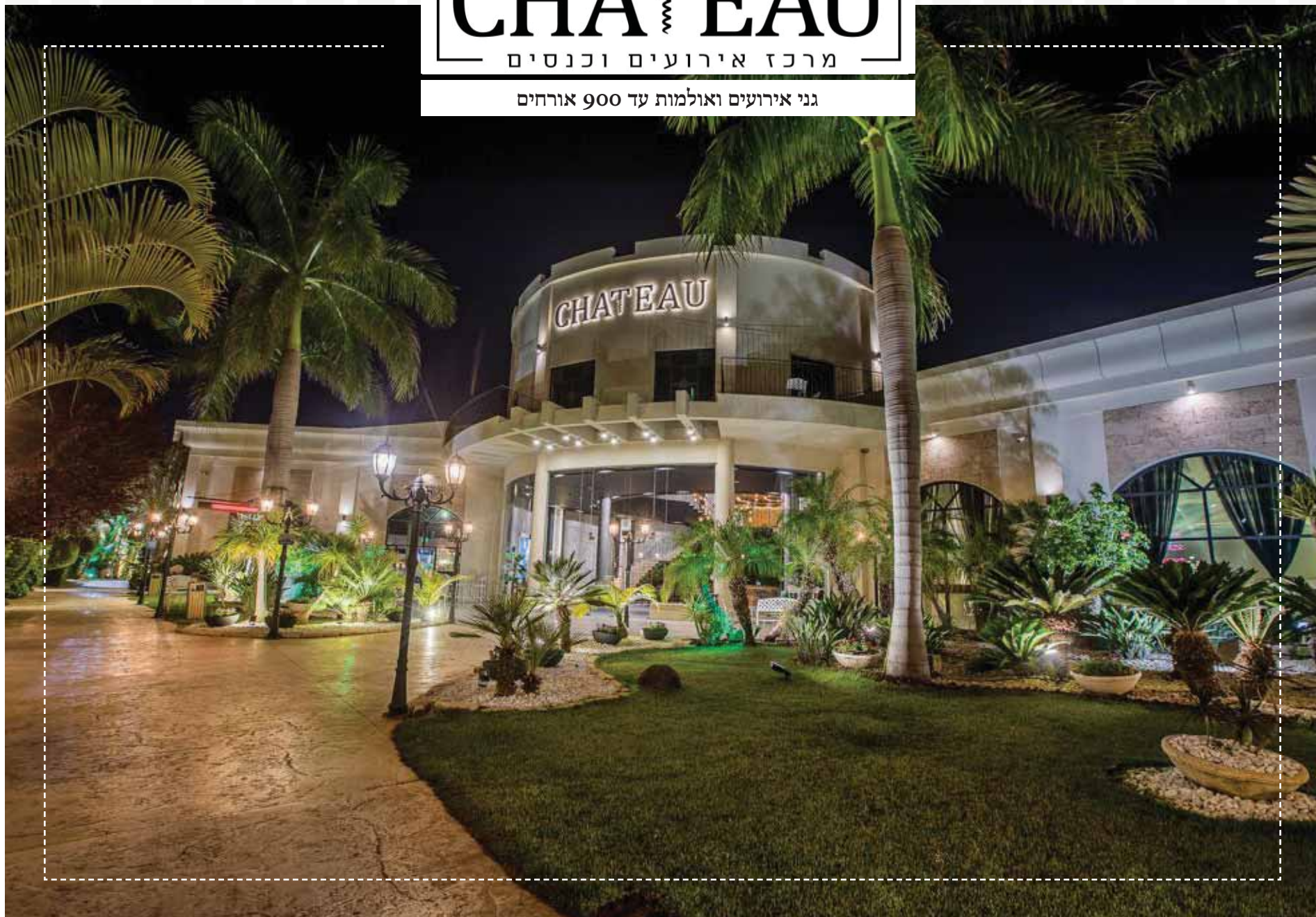
שמיכת יחיד 220 * 200 ס"מ
משלוח חינם ברכישה מעל 399 ש"ח • עד גמר המלאי • ט.ל.ח.

פתיח תקוה	תל אביב	בני ברק	רמה"ש	נתניה	כפר סבא	ראש"צ	ראש"צ	חיפה	חיפה	קרית אתא
אזור התעשייה סגולה אלכסנדר ינאי 3	דיזינגוף סנטר בניין B ליד סופר-פארם	מול קוקה קולה כהנמן 108 חניה במקום	סוקולוב 90	מתחם סוהו מול איקאה	גלגלי הפלדה 1 אזור התעשייה	ביאליק 17 מרכז ראש"צ	סחרוב 19 מערב	הדר בר כוכבא 1	חורב 6	זבולון 5
בילו סנטר	מודיעין	בית שמש	ירושלים	באר שבע	לרכישה טלפונית:	לרכישה באתר:				
כניסה ראשית	צומת שילת בית גלי	לב הרמה נהר הירדן 1	תלפיות קניון האחים ישראל	יעקב כהן 2 מול המשכן לאמנויות הבמה	1-700-50-60-50	www.frid.co.il				

CHATEAU

מרכז אירועים וכנסים

גני אירועים ואולמות עד 900 אורחים

חבילת הכל כלול

לינואר-מרץ

- תאריכים אחרונים -

מחיר מיוחד | הכל כלול

תאורה והגברה | מסכי לד | עיצוב משודרג
דמי מזיגה | ועוד מגוון פינוקים

www.chateau.co.il

לפרטים נוספים התקשרו

077-8049573

מגוון
כשרויות
לבחירתכם

בוסי סנט ג'ורג' 13 קריית עקרון (צומת ביל"ז ליד רחובות)

SAVE THE GATE

השבוע 05.01.23 זה קורה!

2023 | יריד שליחות ה-7

מיועד ל - מורים / רבנים / פעילים בתנועות נוער, בקמפוסים ובקהילות, הרוצים לצאת לשליחות בחו"ל

יציאה של החיים

שליחות משנה חיים!

5.1.23

הגעה חופשית בין השעות
17:00-22:00

המרכז לשליחות ציונות לתפוצות
מזמין אתכם ליריד השנתי
בית 'נפש בנפש'. כניסה מהסינמה סיטי י-ם

המרכז
לשליחות
ציונית
לתפוצות

להרשמה, חפשו בפייסבוק: **המרכז לשליחות ציונית לתפוצות** | info@shlichut.net

ארון לבית? ספות אירוח? קודם כל טאצ דייזין!

מרתון הנחות ענק על כל המחלקות - ארונות, מזרנים, חדרי שינה בטאצ' דייזין!

ספת אירוח

מיטה נפתחת לזוגית
מידות: 160/190 אופציה
להפרדה, כולל ארגז
מחיר מבצע 2,190 ש"ח
במקום ~~2,590 ש"ח~~

ספת נוער

על קל, מידות: 80/190
מחיר מבצע 2,290 ש"ח
במקום ~~2,590 ש"ח~~

ארון הזזה איכותי-דלת מראה

כולל טריקה שקטה 160/240
2-1 מגירות פנימיות
מחיר מבצע 2,790 ש"ח
במקום ~~2,990 ש"ח~~

תמונות להמחשה בלבד

אצלנו תקבלו ייעוץ מקצועי לעיצוב חדר ילדים בהתאמה אישית לצרכים שלכם!

חדרי שינה • מזרנים • חדרי ילדים • ארונות • ספות נוער • ספות אירוח

TouchDesign
רהיטים בנגיעה אישית

בניין מגה אור קומה תחתונה מתחת לרמי לוי
אזור התעשייה שילת, מודיעין טל' 08-9254550
בקרו באתר שלנו: www.t-design-isr.co.il

חפשו אותנו ב-f

שעות פתיחה: 10:00-19:30 יום ו' 09:00-13:00

לבד ולהרגיש עצמאות וביטחון. כמו כן למותג קולקציות טוטאל לוק"

מהו טווח מחירים לבגדי ילדים?

"טווח המחירים נע בין 24.90 ל-349.90 ש"ח ומתחילת העונה מוצעות הנחות בלעדיות לחברי מועדון".

לסיום נשמח לקבל כמה טיפים להלבשת ילדים.

היתרון הגדול בתמהיל המוצרים של המותג "היתרון הגדול בתמהיל המוצרים של המותג טמון ביכולת לשלב מגוון פריטים במגוון צבעים ועבור מגוון אירועים, החל מקז'ואל ועד אלגנט. מותג האופנה אוקיידי כולל פריטי לבוש לכל מטרה.

"הטיפ המומלץ להלבשה הנכונה ביותר מתחיל מטוטאל לוק – נעליים, מכנסיים, חולצה – לסגנון יום-יומי ועד אלגנט.

"התאמת הצבעים ושימוש נכון בפריטים יעזרו לילד או הילדה להרגיש הכי נוח בסביבה החברתית שבה הם שוהים".

למה החלטתם לייבא את המותג הספציפי הזה לרשת?

"התרשמנו מאוד מהמותג והערכים שהוא מייצג. הוא שם את טובת הילד ונוחיותו במרכז, פועל לטובת איכות הסביבה ומציג בדים איכותיים ונושמים (כותנה אורגנית), וקולקציות אופנתיות המשלבות ביגוד בייסיק יום-יומי וחגיגי".

האם יש למותג בגדים אלגנטיים או ספורטיביים?

"קולקציית הילדים של המותג כוללת את כל פריטי הלבוש שהילדים צריכים, החל מפריטי בייסיק איכותיים ועד פריטים חגיגיים ואופנתיים בשילוב אביזרי אופנה, נעליים והלבשה תחתונה".

איזה אופנת ילדים המותג מייצג?

"המותג מייצג אופנת ילדים אופנתית, עדכנית, נוחה, יום-יומית, חגיגית ואיכותית במחיר עממי".

מה היתרון של המותג לעומת הרשתות האחרות?

"מדובר במותג בעל קולקציות מגוונות (בייסיק ואלגנט), נוחות, איכותיות, שימוש בחומרים ממוחזרים ואורגניים ומגוון רחב של מידות מ-new born ועד גיל 14. בכל קולקציה יש פריטים בעלי גימיק מיוחד כגון חולצות 'פייטים מתחלפים', הולוגרמות ופריטים דו-צדדיים. בקולקציות התינוקות יש פריטים בעלי מרקמים מיוחדים שתורמים להתפתחות התינוק. כמו כן המותג חוקר את נוחיות התינוק בעזרת אנשי מקצוע מתחום התפתחות התינוקות ומגיב בהתאם. לדוגמה, בגיל תשעה חודשים תינוקות אוהבים לשחק 'קוקו', ועל כן עוצבו בגדי גוף בעלי צווארון מעטפת המסייע להם לחוות 'סוג של משחק' ומודעות. יש גם מכנסיים מעוצבים מבדים נוחים לתנועה וכן בעלי כפתור תיקתק לפתיחה מהירה, כדי שהילד יוכל להתלבש

מותג האופנה אוקיידי – להלביש את הילדים בסגנון חו"ל, צופתי, שיקי, טרנדי. קולקציית החורף מחכה לכם בסניפי המשביר

כשזה מגיע לבגדי ילדים, אנחנו מחפשים בעיקר נוחות. האפקט האופנתי חשוב לנו, ובעיקר חשוב לנו ליהנות מאופנה ייחודית בכסף קטן ושתהיה לנו אפשרות להחליפה בתדירות גבוהה יותר. אופנה זה אופנה, מעצבים באים ומתחלפים, רשתות נפתחות וההיצע רק גדל.

בכל העולם שוקדים על עיצובים וחדשנות לאופנת ילדים, חושבים על צבעי העונה, על האופנה

העכשווית וכמובן מה שכל אימא רוצה וחושבת עליו כדי שיהיה נוח לילדים. מי לא אוהב להתלבש יפה ולהרגיש אופנתי? רשתות אופנה ומעצבים מפתחים יום יום את הגזרה הבאה שנלבש. אנחנו מחפשים את הבגדים הנכונים שמשלבים נוחות, איכות, אופנה ונראות. אוקיידי זו התשובה הנכונה.

מה אתם כהורים מחפשים בבגדי הילדים: בד שנשאר עמיד לאורך זמן, הכי ידידותי לסביבה, והכי חשוב בסטייל שיק צרפתי. אז הנה קיבלתם: רשת המשביר הביאה לארץ את מותג הילדים האקולוגי המצליח ביותר OKAIDI. המותג הצרפתי המצליח קיים כבר 25 שנה וזוכה להצלחה ברחבי העולם.

המותג עושה שימוש בבדים המבוססים על חומרים טבעיים וכותנה אורגנית, מה שמאפשר גם עמידות ובעיקר נוחות ותחושה נעימה לילדים.

מותג OKAIDI מציע את פריטי הלבוש שילדים צריכים, מאופנה עכשווית ועד בגדים במחירים שמתאימים לכל כיס.

במותג תמצאו מבגדי בייסיק וחליפות גן ועד בגדים אלגנטיים וחגיגיים יותר.

שאלנו את מנהלת המותג OKAIDI ברשת המשביר על המותג הצרפתי והתאמתו ל א ו כ ל ס י י ה הישראלית.

בלעדי
לקוראי העיתון בשבע

8304

מגוון חולצות אוקיידי ילדים

ב-34.90 ₪

~~במקום 59.90 ₪~~

* מימוש 1 ללקוח בהצגת קופון בלבד.
עד 15.1.23, 2000 קופונים במלאי.
לא כולל סניף עודפים

סרקו את הגרעין לעוד מגוון מוצרי אוקיידי

מאמא דליש

כשר למהדרין
מועצה אזורית שפיר
בשר בקר חלק
ירק גוש קטיף

כמו שאמא מבשלת - מאז 1978

תוספות 3 סוגים

קוסקוס + מרק ירקות	אורז לבן
ירקות מוקפצים	מגדרה
שעועית ברוטב עגבניות	אורז לבנוני
זיתים מרוקאים	אושפלו
נודלס סיני	תפוז פריזיאן
סירות בטטה	ירחי תפוז
פשטידה מרוקאית - תוספת 3 ₪	אפונה וארטישוק
פשטידת בטטה - תוספת 3 ₪	פטריות וארטישוק
פשטידת קישואים - תוספת 3 ₪	שעועית מוקפצת
	דואט תפוז ובטטה

סלטים 8 סוגים

פלפל חריף	חומס
מיקס פלפלים	טחינת הבית
סלט ירקות	קולסלואו
גזר מרוקאי	סלק אדום
מלפפון בשמיר	חמוצי הבית (מסייר)
מיקס זיתי הבית	תפוז במיונז
פול בכמון	גזר ג'וליאן
סלט חסה ושרי	מטבוחת הבית
סלט ירוק - (תוספת 3 ש"ח)	חציל פיקנטי
כרוב אדום במיונז	חציל זעלוק
כרוב אדום בחומץ	חציל במיונז
סלט טאבולה	חציל בטחינה

תוספות מיוחדות

- לחם כלול במחיר המנה:
- פרנה □ לחמניות מתוקות □ שמיניות □ קלוע □ ביס
 - שתייה קלה קרה - מחיר לפי בקבוקים (לשאול את הנציג)

משהו מתוק

- פלטת עוגות (60 יח')
(מבחר מוסים, עוגות בחושות, בראוניז, עוגות קוקטייל וכו' - שאל את הנציג) 130 ₪ לפלטה
- מיקס פטיפורים (40 יח')
(שאל את הנציג) - 140 ₪ לפלטה
מומלץ מאוד!

בתאבון!

מנות עיקריות 2/3

- כרעיים בגריל
- כרעיים בפירות יבשים
- כרעיים בירקות שורש
- אסאדו
- קבב הבית
- אסאדו עצם - תוספת 5 ₪
- עופות ממולאים - תוספת 5 ₪
- פרגית ממולא - תוספת 5 ₪
- שווארמת הבית
- עוף תאילנדי
- שניצל עוף
- פרגית בגריל
- בשר ראש
- לשון
- צלי בקר
- בקר סצ'אן

מנות ראשונות 2/3 (בתוספת 15 ₪)

- פילה מושט מרוקאי/עשבי תיבול/אירופאי (פסטו, חרדל, יין לבן) / מטוגן
- טונה ברוטב מרוקאי
- קציצות דגים ברוטב מרוקאי
- מרלזה מטוגנת - 10 ₪ בלבד
- פילה סול מטוגן - 10 ₪ בלבד
- טורטייה בשר/ עוף/ צמחוני
- פילה סלמון מרוקאי/עשבי תיבול/אירופאי (פסטו, חרדל, יין לבן)
- מאפה השף במילוי בשר בלווי רוטב פטריות
- מאפה תפוז בלווי רוטב פטריות - 10 ₪ בלבד
- מפרום
- מוסקה
- מיקס מטוגנים

שירות משלוחים

בתשלום לרוב חלקי הארץ
*אופציה למלצרים בתוספת תשלום *אין מכירה של פריטים בודדים

קיבוץ עין צורים | 054-8878874 08-9416867

mamadelishes.co.il office@mamadelishes.co.il

מתחילות ביום ראשון! הזדריזו לתפוס מקום
בסדנת בת המצווה עם

סיון רהב-מאיר

מתחילות
ביום ראשון

ההרשמה נסגרת!

4 מפגשים בזום עם סיון
ואורחים מעוררי השראה

בנוסף מיוחד:
מפגש סיכום
חגיגי עם סיון

כלים, כיף,
פעילות ומשימות
שבועיות

מה משמעות
בת המצווה?

איך לכתוב דרשת
בת מצווה? איך
לדבר בציבור?

להצטרפות חפשו בגוגל "נפגשות"
או סרקו את הברקוד:

נפלה עטרת ראשינו

קבוצת התקשורת בשבע

יחד עם כל בית ישראל

מבכים מרה את לכתו של זקן רבננו

ראש ישיבת בני עקיבא אור עציון

נשיא מוסדות אור עציון, רב היישוב מרכז שפירא,

יושב ראש מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא

וחבר ההנהלה הארצית של תנועת בני עקיבא

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

שולחים את תחנומינו למשפחה,

לכל תלמידיו ולתלמידי המוסדות התורניים

ולכל בית ישראל

המקום ינחם אתכם ואת כולנו בהמשך דרכו

באהבת העם, בבניין התורה והארץ

ובהמשך הליכה בדרכו נמצא נחמה

בשבע

קבוצת התקשורת הגדולה בישראל לציבור הדתי

המועצה הדתית
רחובות
הנשמה היהודית של העיר

נפלה עטרת ראשנו

רחובות.
עיר המדע
והתרבות

בלב קרוע יחד עם כל בית ישראל, מבכים תושבי העיר רחובות על הילקח בסערה השמימה האי גברא רבה,
גאון בתורה ובמידות, העמיד תלמידים הרבה, איש אשר רוח בו, אשר במשך כל ימיו היה מחנך דגול ומורה דרך
לרבות, מסר נפשו על עם ישראל תורת ישראל וארץ ישראל מתוך ענווה ועין טובה

ביתו היה פתוח לכל, האיר פנים לכל אדם, היווה מגדל אור ותל תלפיות לרבים, לא החזיק טובה לעצמו,
היה מתלמידיו של אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום אהב את הבריות וקרבן לתורה

הרה"ג חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

זקן רבני הציונות הדתית, ראש ישיבת אור עציון ויו"ר מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא

תורה תורה חגרי שק

גדולה האבידה ואין לה תמורה, מי ימלא חסרוננו

רחמים מלול
ראש העיר

רבני העיר
רחובות

אמיתי כהן
סגן ראש העיר

אבי מוזס
חבר מועצת העיר

ליאור פרישמן
יו"ר המועצה הדתית

מיחם הפלא

המיחם הטכנולוגי לשבת לחיים קלים ובטוחים יותר

UNIVERSE

מס. 1 באיכות ובביצועים

בטיחותי יותר
עוצמתי יותר
חסכוני יותר

קיים בגדלים: 8, 10, 13, 16, 20 ליטר

- ✓ צריכת חשמל פחות משליש ממיחמים רגילים
- ✓ גוף פנימי נירוסטה איכותית מסוג 304
- ✓ בטיחותי ביותר פיזז הגנה מפני טמפרטורה גבוהה והתחממות יתר
- ✓ בידוד כפול 2.5 ס"מ, דפנות קרות ושמירה טובה של חום
- ✓ ברז מטיבי ומזיגה עוצמתית
- ✓ העברה אוטומטית למצב שמירת חום
- ✓ מתאים לשימוש עם גרעור חסכוני בצריכת חשמל

נורלייט בע"מ יבוא ושיווק מוצרי חשמל. לפרטים *5419 www.universe.co.il

תיירות נופש ואירועים

מגלים אולם ומרחבות

דרום איטליה
סורנטו-קאפרי
Hotel villa maria sorrento
מלון משקיף לים ברמה גבוהה
8 ימים כשור למהדרין
בהדרכת מאיר שוורץ
2-9.2
מסורת שנה 8

פסטיבל היידיש והנוסטלגיה ה-25
22-25.1
4 ימים 3 לילות
במלון דייד ים המלח
עם מיטב האומנים והמרצים
כמיטב המסורת

פסח
מלון סי לייף נהריה
מלון סוויטות על חוף הים
אירוח כיד המלך מהדרין
לא שרויה
5-12/4

אמסטרדם והאג
טיול אומנות
טיסות אלעל
5 ימים כשור
19-23.3 בהדרכת יעל מילי טיול אומנות

לפרטים והרשמה: 050-6919904 | 09-7711711
www.megalim-olam.com | etzion68@gmail.com

לגדול בעבודת ה' בשמחה

ישיבת בני צבי בית-אל

לקראת שנת הלימודים תשפ"ד
פגישות היכרות להורים לתלמידי כיתה ח' תתקיימנה
ביום רביעי י"א טבת וביום ראשון ט"ו טבת

כרלמק אראל חובב!

ימי היכרות לתלמידי כיתה ח' יתקיימו
ביום שני ט' טבת, ביום חמישי י"ב טבת וביום שני ט"ז טבת

כרלמק אראל חובב!

ניתן להירשם באתר הישיבה: www.bzvi.org.il
בדוא"ל bz@bzvi.org, או במזכירות הישיבה 02-9975666

גם אתה יכול להיות רועה רוחני!

נכנסת לקורס צורבא 'רועה רוחני'

יצאת עם תעודה מהמכללה להלכה

הצטרף גם אתה לקורס 'רועה רוחני'!

הקורס מקנה לכל לומד תורה את הידע והכלים הנדרשים בכדי לפסוק הלכה בנושאים הנלמדים.

בסיום הקורס תוענק תעודת 'רועה רוחני' מטעם המכללה להלכה מבית צורבא מרבנן

ירושלים | רחובות | פתח תקוה | שדרות | בית אל

אשדוד | נתיניה | עכו | קורס מקוון

לפרטים נוספים והרשמה: 1-700-500-777

המכללה להלכה
מרכז תורה ומצוות
מרבנן MRABANAN

ספרי לימוד | כלי ידע וידע | חידושי לימוד | 12-18 | מחיר קורס | אטרקטיבי | תעודה רשמית | של המכללה להלכה

כל כולו אהבה ואמונה

חיים מלאים בעשייה וטעונים בתודעת שליחות, במודעות נדירה לכובד האחריות לגדול המשימה והשעה, ובנכונות לומר, כדברי ישעיהו הנביא: "הנני שלחני" ■ דברי פרידה

לבטל את האחר, בלי לשבור את הכלים, ותוך הקפדה שכל מחלוקתיו יהיו לשם שמים. דרכו זו היא נר לרגלי כולנו, מתלמידיו האוהבים, ועד אלה שחלקו עליו. דרך שרואה את האדם, כל אדם, כחביב שנברא בצלם; דרך של יהדות שמקפידה על קלה כבחמורה ובה בעת מחברת ומקרבת; דרך שבה הסיפור המשותף לכולנו - במדינה היהודית והדמוקרטית שהיא ראשית צמיחת גאולתנו - חקוק תמיד על לוח ליבנו.

מרבו הרב צבי יהודה זצ"ל, למד הרב ללכת בדרכו של הלל, להיות אוהב שלום, רודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. הוא תרם תרומה ניכרת לקירוב בין חלקי העם מתוך אהבת ישראל אמתית, והיה אבן שואבת וסמל לתורת ארץ ישראל כתורת חיים ותורת מעשה, המשפיעה על החברה הישראלית על כל חלקיה.

לפני עשור העניקה מדינת ישראל לרב דרוקמן את פרס ישראל, על מפעל חיים ותרומה מיוחדת לחברה ולמדינה. הפרס הזה הביא לידי ביטוי לא רק את ההוקרה לאישיותו, אלא גם קריאת כיוון ותקווה, שיקומו עוד דורות של "הרב דרוקמנים" שימשיכו וימזגו את התורה והמעשה, וידלו מים חיים, מהבארות העמוקות אותן חפר. בלכתו של הרב דרוקמן מאתנו איבדנו את אחד מבניהם ובניהם, של העם והמדינה. ענק בתורה ובמידות, מנהיג עצום, מתלמידיו של אהרן.

יהי רצון שיהיה מליץ יושר על משפחתו המפוארת, על תלמידיו הרבים, ועל עם ישראל כולו. תהא נשמתו הברוכה צרורה בצרור החיים.

בכל רגע ורגע בחייו של הרב דרוקמן זצ"ל הוא נשא על כתפיו השחות את עול הנהגת הציבור, ומסר את נפשו וכוחותיו למען כלל ישראל. ממרכז שפירא יצאה תורה, והוא - חי את התורה אותה למד ולימד. תמיד קשוב, תמיד פנוי, תמיד מטה אוזן. כולם היו בניו, כולם היו תלמידיו, את כולם הוא קיבל בתשומת לב, בסבר פנים יפות ובעיניים מאירות. נפגשנו בפעם האחרונה - כמה סמלי - במעמד "הקהל" בכותל המערבי. ראיתי אותו הולך בכבוד ובנחישות, ונוכחתי בעשרות רבות של פגישות בין משפחותינו ובינינו אנו; בשיחות עמוקות וממלאות בהשראה, בחדרו של הרב, מוקפים בספרי הקודש, ומדברים על עם ישראל, על אהבת ישראל, על מדינת ישראל, על האתגרים ועל ההזדמנויות.

למדתי ממנו לא מעט, מתפיסותיו המורכבות, הפתוחות יותר מן הנתפס, המכילות, המבינות, הרגישות, שלעתים צר לי שלא כל הציבור הכיר לעומק. למדתי מהאופן בו אהב כל יהודי באשר הוא - מגדולי ישראל וממנהיגים דגולים, ועד גרי צדק שביקשו להסתופף בצל השכינה ושהרב פעל בכל כוחו שקבלתם לעמנו תעשה באהבה וברגישות; מהעם היושב בציון ועד אחרון יהודי התפוצות, ולא משנה מאיזו קבוצה הוא בעם ישראל. הרב דרוקמן פגש את כולם, ואהב את כולם. למדתי, למדנו כולנו, מתפיסתו את כלל נרותיה של החנוכה היהודית כנר אחד - "נר של חנוכה", כפירושו של הראי"ה קוק זצ"ל.

גם ברגעים מורכבים, ידע הרב דרוקמן למצוא את המילים הנכונות ולהביע את עמדותיו הנחרצות, בלי

התלמוד מספר על 24,000 תלמידים שהיו לו לרבי עקיבא, וכולם נפטרו בין פסח לעצרת מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. ברגעים הנוראים האלה, נכתב בתלמוד: "היה העולם שמם". וממשיך התלמוד ומספר, "עד שבא רבי עקיבא לרבותינו בדרום, ולימד אותם את כל התורה מחדש". בתורה הזו, בתורתו החדשה, העמוקה, המכוננת, של רבי עקיבא, היה כלל גדול וידוע: "אמר רבי עקיבא ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

עם ישראל איבד השבוע, ב"זאת חנוכה" - היום שאותו מקובל בחסידות לראות כיום חיתום גזר הדין - את אחד מגדולי רבני ישראל, וגדול תלמידי רבי עקיבא בדורנו. מי שניצל בנס מהתופת הנאצית, למד כתלמיד בשיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה, התגייס לצבא ההגנה לישראל כחבר בגרעין בני עקיבא, הוביל כמדריך מהפיכה רוחנית בתנועת בני עקיבא, וכיהן בעשורים האחרונים כראש ישיבות ואולפנות בני עקיבא - הרב חיים דרוקמן זצ"ל.

כנשיא מדינת ישראל, ובשם העם בישראל, עמדתי לפני ימים ספורים ונשאתי דברי הספד לפני מיטתו של הרב. לפני מיטתו של מי שכל כולו אהבה ואמונה. אהבת עם ישראל, אהבת ארץ ישראל, אהבת תורת ישראל, יקדו בליבו, ולצידם האמונה העמוקה בגאולת ישראל, בתחיית עם ישראל בארצו, ובחובה שלנו, של כולנו, להיות שותפים לתהליך הקוממיות של עם ישראל - בבנינה של מדינת ישראל. חייו מלאי העשייה היו טעונים בתודעת שליחות, במודעות נדירה לכובד האחריות לגדול המשימה והשעה, ובנכונות לומר, כדברי ישעיהו הנביא: "הנני שלחני".

"הישן יתחדש
והחדש יתקדש"
(מדרן הראי"ה קוק)

אולפנת חורב

שואפות רחוק מרגישות קרוב

תורה עם דרך ארץ

פירוט ישראלי

יום פתוח לתלמידות

העולות לכיתה ז'
יתקיים אי"ה ביום שישי
י"ג בטבת (6.1.23) בשעות 8:30-11:30

ערב היכרות להורים

לקראת הרישום לשנה"ל תשפ"ד
יתקיים אי"ה ביום רביעי
י"א בטבת (4.1.23) בשעה 20:00

02-5600700

הרשמה דרך אתר האולפנא:
ulpenat-horev.co.il

עמנואל שילה

7תגובות: eshilo777@gmail.com

עבד לעם קדוש

הרב חיים דרוקמן היה האישיות הרבנית המשפיעה ביותר בפוליטיקה הציונית־דתית מאז פטירת הרב שפירא והרב אליהו, וזה לא קרה רק משום שבשנים האחרונות היה גם "זקן רבני הציונות הדתית"

→ המשיך בעבודתו הציבורית ממש עד ימיו האחרונים. הרב דרוקמן בכנס ירושלים של 'בשבוע', לפני כשנתיים

צילום: לירון מולדובן

גדולי התורה שבסמכותם להחליט ובין הפוליטיקאים שתפקידם לבצע, בציונות הדתית טיב היחסים משתנה מתקופה לתקופה ומאדם לאדם. הרב דרוקמן הפך להיות האישיות הרבנית הדומיננטית בפוליטיקה הציונית־דתית בעשור האחרון, בין השאר משום שהפוליטיקאים המובילים בחרו בו ככתובת שלהם. מעניינת העובדה שבעניין זה לא היה הבדל בין בנט ושקד הליברלים לסמוטריץ' החרד"לי. בנט ושקד נזקקו לרב דרוקמן בעיקר כחותמת הכשר, ובחרו דווקא בו בגלל השילוב של סמכות והשפעה ציבורית רחבה מצד אחד ומתינות מצד שני. סמוטריץ', לעומת זאת, אינו זקוק להכשר, ויש לו רבנים משלו. אבל אצל הרב דרוקמן הוא מצא מסילות אל לב הציבור הרחב מבלי שיידרש לשלם במחיר של צייתנות מוחלטת, כי הרב דרוקמן, בגמישותו ובענוותנותו, מעולם לא דרש זאת. ברבות הימים מערכת היחסים התהדקה וסמוטריץ' מצא ברב דרוקמן אותן קשבת ולב יועץ ותומך, ואילו הרב דרוקמן למד את סגולותיו של סמוטריץ' כפוליטיקאי ותמך בו בשתי ידי לכתחילה, לא כברירת מחדל. מלבד שני רבנותיו המוצהרים - אביו וראש הישיבה שבה למד - סמוטריץ' נהנה ממעגל רחב של ייעוץ רבני שמלווה אותו. התקופה הבאה תלמד מי מהם או מעמיתיהם יהיה יורשו של הרב דרוקמן בהובלת דרכה של הפוליטיקה הציונית־דתית.

תודה אישית־משפחתית

אבי, הרב דניאל שילה שליט"א, היה נער תל אביבי בבני עקיבא, בן יחיד לאמו ולאביו שבעצמו היה שריד בודד למשפחתו שנספתה בשואה. לא היה פשוט לשכנע את הוריו של אבא להסכים לשלוח אותו לפנימייה הרחוקה של ישיבת כפר הרא"ה במקום לתוכן הדתי הסמוך. מי שלקח על עצמו את המשימה היה המדריך חיימק"ה, לימים הרב דרוקמן. הרב דרוקמן הוסיף להופיע בתחנות חיינו בהכתרתו של אבא לרב היישוב קדומים, בחופות בני ובנות המשפחה שערך, בהלווייתה של אמא ע"ה בקדומים, בהלוויה ובאזכרות של אחותי ע"ה, שבעצת הרב דרוקמן ייסדה ביחד עם בעלה ואבי ילדיה יבדל"א, שהוא תלמידו, את הגרעין התורני מרכז נריה בקריית מלאכי ("ושם אישה גדולה", הוא ספד לאחותי עם אותו פסוק שבו ספד שנים קודם לכן לאמה). כשאבא נישא בשנית, עורך החופה הטבעי היה הרב דרוקמן. אחי הבכור הוא בוגר ישיבתו, כמו שלושת גיסי היקרים שהם תלמידיו הקשורים אליו בנפשם ובפעילותם החינוכית והציבורית וממשיכים את דרכו. מה שנכון לגבי משפחתנו נכון גם לגבי הציונות הדתית כולה. נדיר למצוא אדם אחד שרבים כל כך חייבים לו הרבה כל כך. ■

הרב דרוקמן היה יחיד בדורו בנכונותו להגיע לכל מקום ולהשתתף בכל אירוע או דיון שבו נדרשה נוכחותו. הוא הפך כתובת לכולם משום שהיה נגיש לכולם, בכל עת ובכל שעה. וגם כשבריאיונותו כבר הייתה רחוקה משיאה, הוא תמיד עשה מעל ומעבר

גם מעיסוק בפוליטיקה, תחילה כחבר כנסת בעצמו ומאוחר יותר כמנהיג רוחני שפוליטיקאים, בעיקר מהציונות הדתית, משחרים לפתחו.

איש השלום והפשרה

היכולת של הרב דרוקמן לשמש כתובת בימי הממשלה האחרונה לא רק לבצאל סמוטריץ' שבמפלגתו תמך אלא גם למתן כהנא ולאילת שקד, נבעה מהיותו איש שלום ופשרות, גם בסגנון וגם במהות. הוא חיפש תמיד את דרך האמצע שרבים יוכלו להתאחד סביבה. גם כששלל את דרכו של מישור בעניין מסוים, זה לא ירד לפסים אישיים ולא מנע שיתוף פעולה בנושאים אחרים. עינו הטובה מצאה את הטוב בכל אדם ואת הדרך לשיתופי פעולה על בסיס הטוב המשותף. הוא לא אפשר למי שהיו קרובים אליו אישית ואידאולוגית לנכס אותו לעצמם ולמנוע מידיביהם גישה אליו. גם כשלא הסתיר את דעתו בנושאים שבמחלוקת וביטא את עמדתו ברגש רב ומתוך אמונה פנימית, הוא ידע גם לכבד את מי שחשב אחרת. גם כשנפגע אישית, לא נטר איבה ולא הפך סכסוך נקודתי לקרע ממושך.

גמישות

בניגוד לפוליטיקה החרדית, שלפחות ברמה ההצהרתית יש בה תפיסה מאוד ברורה של היחסים בין

השתתפות בישיבת ההנהלה הארצית של בני עקיבא, שבה הוחלט על שמו של השבט החדש, קווה. כמו שנכתב בחתימתו המפורסמת של הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, גם הרב דרוקמן היה עבד לעם קדוש על אדמת הקודש, עד נשמת אפו האחרונה.

כלליות

היו לרב דרוקמן די והותר מוסדות משלו תחת הנהגתו הישירה. ישיבת הסדר גבוהה, ישיבה תיכונית, פנימייה צבאית, מכינה קדם־צבאית, מדרשה לבנות ומכון לגיוור הם רק חלק מהרשימה. הוא היה יכול להסתפק בטיפוח מוסדותיו, אבל לקח אחריות על הרבה מעבר לכך. בתפקידו כראש ישיבות ואולפנות בני עקיבא הוא דאג לעשרות מוסדות לימוד תיכוניים לבנים ולבנות. בכך היה ממשיכו המובהק של הרב משה צבי נריה, שחזונו שהפך למציאות הקיף הרבה יותר מישיבה אחת בכפר הרא"ה. התואר "אבי הכיפות הסרוגות" כבר נתפס על ידי הרב נריה, אבל אין ספק שגם הרב דרוקמן היה ראוי לו. במשך שנים רבות הוא הוביל את איגוד ישיבות ההסדר במגעיו מול ממשלות ישראל ומול ראשי צה"ל. גם תנועת הנוער בני עקיבא חסתה עשרות שנים תחת הנהגתו הרוחנית והחינוכית. הוא נענה לאתגר המשימה הלאומית בתחום הגיוור והעמיס אותה על שכמו, גם באולפני הגיוור שתחת נשיאותו וגם כשכיהן באופן רשמי כראש מינהל הגיוור הממלכתי. הוא לא נרתע

בקיץ 2005, בתום מערכה ציבורית רוויית ייסורים ודמעות, הציבור הדתי־לאומי איבד את מפעל ההתיישבות המפואר שהקימו בניו בגוש קטיף. בחלוף חמש שנים הוא איבד גם את שני מנהיגיו הרוחניים גדולי הדור - תחילה הרב אברהם שפירא ואחריו הרב מרדכי אליהו. ביחד עם תחושת היתמונות, עלתה שאלת המנהיג הרוחני הבא. הסתמנה שכבה של שישה־שמונה רבנים מהדור הבא, רובם מוותיקי ובכירי תלמידיו של הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל. בהם הרב חיים דרוקמן זצ"ל, וייבדלו לחיים ארוכים הרב זלמן ברוך מלמד, הרב דב ליאור, הרב יעקב אריאל ועוד. כל אחד ומעלותיו, עמדותיו, דרכו הציבורית והחינוכית וחוג תלמידיו הרואה בו את רבו ומנהיגו. נראה היה שאנו עומדים בפני שנים של הנהגה רוחנית מפורדת, שבמקרה הטוב תשכיל לחבור יחד ולקיים הנהגה רבנית קולקטיבית. בפועל, מי שהפך בשנים הבאות למנהיג הציבורי הבולט ביותר, שאל שולחנו הגיעו רוב ההכרעות, היה הרב דרוקמן.

מדוע זה קרה? מה היה סוד כוחו וקסמו של הרב דרוקמן שהפך דווקא אותו לראשון בין השווים? בדיעבד התואר "זקן רבני הציונות הדתית" שימש צידוק לעניין, אבל תהיה זו טעות לתלות את ההסבר האמיתי, או ההסברים האמיתיים, בשנות הגיל הבודדות שהפרידו בינו ובין חבריו הרבנים שליט"א, שגם הם זכו ברוך ה' לאריכות ימים.

מתוך התבוננות רבת שנים, אומנם לא מקרוב, נראה כי אלה לפחות כמה מהמאפיינים המיוחדים שציורפם יחד עשה את הרב דרוקמן למנהיג הציבורי שהיה.

אהבה

אהבת ישראל של הרב דרוקמן הייתה מיוחדת ונפלאה. זה היה אחד הגורמים להשפעתו העמוקה על תלמידיו, שהשיבו לו אהבה על אהבתו, וזה היה חלק מסוד קסמו האיש והציבורי. הוא היה מלא אהבה לכל אדם, ומיעט מאוד בשיפוטיות ובביקורת. כולם הרגישו אצלו חבוקים ומחוברים. וכמים הפנים לפנים, אהב ישראל הגדול היה אהוב על ישראל. באופן מיוחד אהב את הציבור הציוני־דתי לכל גווניו, לא הבדיל בין חרד"ל לליברל, כולם היו בניו ובנותיו. ביתו וליבו היו פתוחים אל כל אדם.

מסירות

מעוררותו כמדריך בבני עקיבא ועד ימיו האחרונים ממש, כל חייו היו קודש לעם ישראל, ארץ ישראל, תורת ישראל ומדינת ישראל. הוא היה יחיד בדורו בנכונותו להגיע לכל מקום ולהשתתף בכל אירוע או דיון שבו נדרשה נוכחותו. הוא הפך כתובת לכולם משום שהיה נגיש לכולם, בכל עת ובכל שעה. וגם כשבריאיונותו כבר הייתה רחוקה משיאה, הוא תמיד עשה מעל ומעבר. אי אפשר לשכוח את מערכת הבחירות הקודמת, לכנסת ה'24, שבה התגייס לסייע לרשימת הציונות הדתית כשהוא עובר ממקום למקום בכיסא גלגלים. קשה להאמין שאחת התמונות הפומביות האחרונות שלו תיעדה כיצד לא ויתר על

עזריאלי
מכללה אקדמית להנדסה
ירושלים

**נפגש
ביום
הפתוח
13.01
2023**

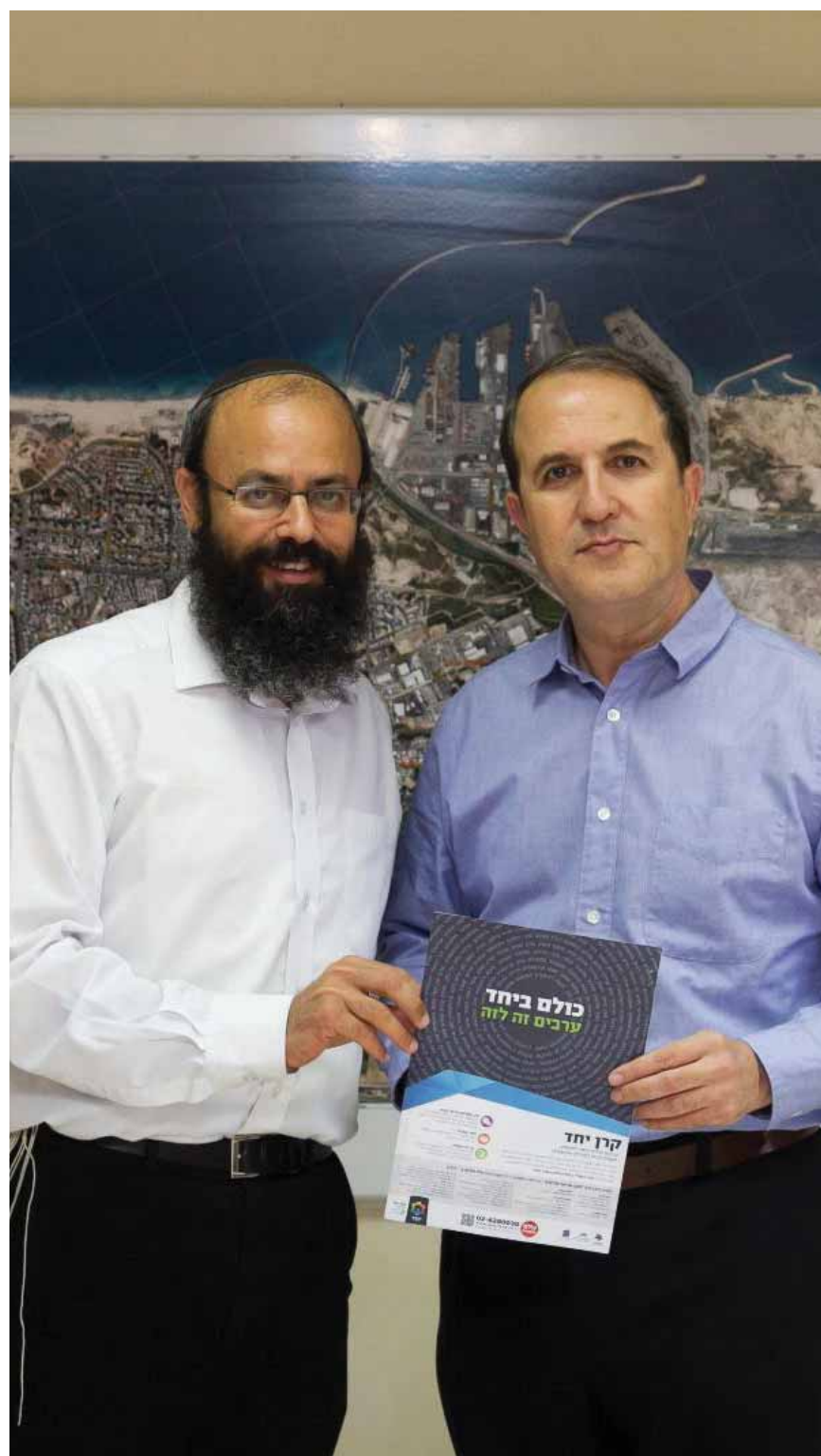
90%

**השמה בתפקידי
הייטק**

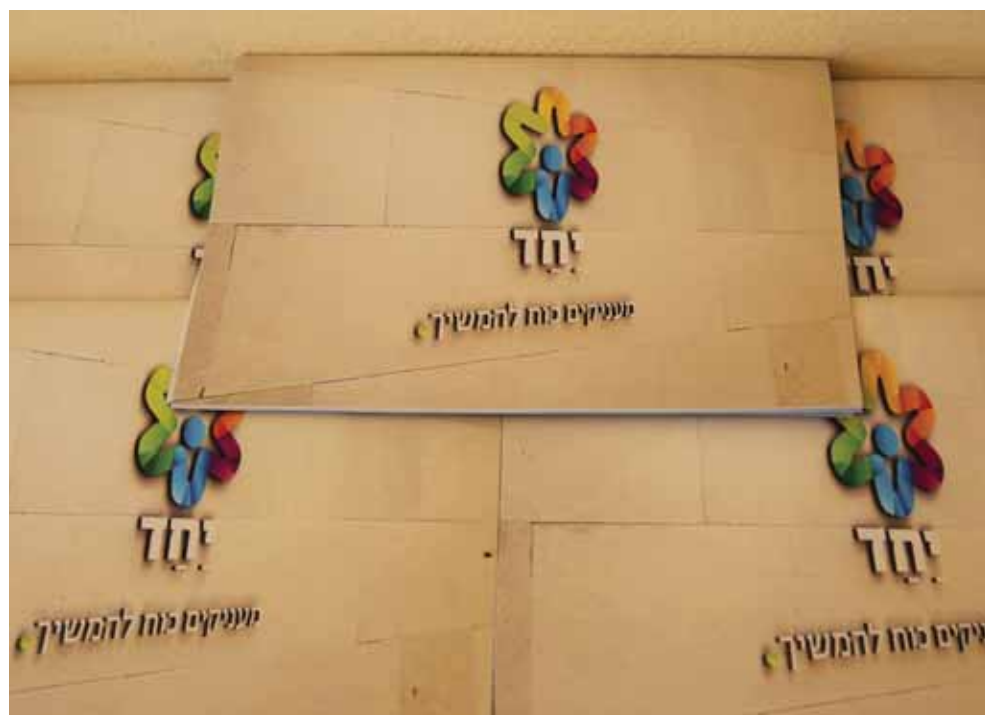
חממה למהנדסים.ות העתיד 9087*

הרב יעקב אריאל שליט"א חבר נשיאות קרן יחד

ד"ר יחיאל לסרי ראש העיר אשדוד עם הרב הלל הורוביץ, מצטרף לקרן יחד

שיבת ועד המייעץ - משמאל לימין: תהילה צימר, אודרי ליימן, הרב הלל הורוביץ, אריאל בן דוד, אלון וולקן

הרב הלל הורוביץ - מייסד ויו"ר קרן יחד

עשור להקמת קרן יחד:

במלאות עשור להקמת קרן יחד, אישי ציבור ורבני קהילות מספרים על ההתמודדות הקשה והבלתי צפויה באובדן ראש משפחה צעיר/ה, והעזרה המדהימה והגדולה של קרן יחד, בגבייה חברתית רחבה חד פעמית של עשרות שקלים בודדים. "אי אפשר להבין עד כמה הדבר הזה נצרך וראוי כאשר חס וחלילה הנורא מכל קורה"

דביר עמר // צילומים: 'קרן יחד'

הרב חיים דרוקמן זצ"ל חותם ה- 5,000 על חברות בקרן יחד

האובדן".
באשר לשאלה אם אין מדובר למעשה בסוג של ביטוח, הוא אומר: "יש הבדל. קודם כול, התשלום הוא קטן מאוד. אבל מעבר לזה, כידוע, כל תשלום שמשלמים כדי להיות חברים בקרן יחד הוא חסד עצום וגדול שמקיימים באותו זמן כלפי משהו אחר שזקוק באותו זמן לכספים האלה.
"אחד הדברים הגאונים והמופלאים ביוזמת קרן יחד הוא שכל ישראל ערבים זה לזה. זו לא חברת ביטוח שמרוויחה ממך ובשעת צרה עוזרת לך, אלא מדובר בכסף שאתה נותן לשכן שלך ולחבר שלך כשאינן להם והם צריכים, ואם אתה חלילה תצטרך או בני משפחתך - אתה יודע שהאחרים יחזירו לך על החסד שאתה עשית איתם בזמנו. זה נפלא בעיניי, ואני לא מבין איך יש כאלה שעדיין לא הצטרפו לקרן".
מי שמכירים מקרוב את התרומה של קרן יחד הם רבני הקהילות שבכל אתר ואתר על המפה בישראל. "הרבה פעמים הקהילה אומרת 'נירתם' ונעזור למשפחה הזו", אבל ההירתמות הזאת לפעמים מקשה, כי יש אנשים שמרגישים לא נעים שהם לא נותנים מספיק בעוד להם בעצמם אין מספיק כסף. היו מקרים שאנשים בהתחלה נרתמו, כי כידוע בהתחלה כולם מתלהבים, ואחרי כמה זמן התמיכה הולכת ודועכת והקשיים נשארים", מספר הרב שלמה סובול, ראש ארגון רבני ברקאי ורב קהילה במודיעין. "הרעיון של הקרן הוא מדהים - כסף קטן שנאסף על ידי המון אנשים נהפך לכסף גדול שמצליח להעמיד את המשפחה על הרגליים, ובהמשך את הילדים בעזרת ה'. פתרון גאוני וכל כך אמיתי, הוא מחלק את העומס בצורה כל כך הגיונית ונעימה עד כמה שאפשר, והכול בהכי דיסקרטיות שיש, מאוד מרשים".
הרב סובול הצטרף לקרן יחד עוד טרם

בגילנו, שתחסוך להם המון בירוקרטיה, כי אתה באמת לא יודע בגיל שלושים מה זה צו ירושה וקצבת שארים".
הסיפור של ענבל הוא רק אחד מני רבים. כ-152 משפחות נעזרו עד עתה בקרן יחד. כ-540 יתומים קיבלו סכום של כשמונים מיליון שקלים במצטבר. משפחות מכל רחבי הארץ: גבעת שמואל, קריית שמונה, עכו, ירוחם, קריית אתא, סוסיא, מעלה אדומים, רחובות, אריאל, שערי תקווה, חספין, עתניאל, קריית מלאכי, קצרין ובאר שבע, ועוד ועוד. "יש דברים שעד שאתה לא נתקל בצורך בהם אתה לא מבין את המופלאות הגאונות והחסד העצום שמאחורי הקלעים", פותח האומן והיוצר ישי לפידות כשהוא מתייחס למיזם ומספר מניסיונו האישי. "אף אחד לא מאמין שהוא ילך לעולמו בגיל צעיר, אבל כשקורה חלילה אסון כזה למשפחה, אז לצד האבל והעצב הגדול, צריכים להיות פרקטיים. מטה לחמה של המשפחה נשבר, וקרן יחד היא הגורם שנכנס ופשוטו כמשמעו מציל את בני הבית, את הילדים, את האחים, את בן הזוג שנשאר, ואי אפשר להבין עד כמה הדבר הזה נצרך וראוי כאשר חס וחלילה הגרוע מכול קורה".
לפידות מספר על האופן המיוחד שבו מתנהלת הקרן מול המשפחה: "הם פשוט מגיעים בימי השבעה. נתקלתי בסיפור כזה בתוך המשפחה שלי כאשר אחת מהקרובות לי ביותר הלכה לעולמה, ותוך כדי השבעה הרב הלל הגיע עם עוד נציג, הם ניחמו כמובן, ובשקט ובנחת הסבירו מה הם התנאים הכלכליים שהקרן יכולה כרגע לספק לבני המשפחה".
לפידות ממשיך ומציין כי בשעת השבר של ימי השבעה, ולנוכח העניינים הרוחניים המלווים את הימים הללו, נראים הדברים לכאורה תלושים ומנותקים, אך בפועל "זה חלק אינטגרלי בסיסי בתוך הקושי הגדול של

לפני יותר משנתיים נפטר ארז חנו (40) מהיישוב אלקנה ממחלת הסרטן. הוא השאיר אחריו אישה ושלושה בנים קטנים. "גילינו את המחלה באוגוסט 2019, ובמשך שנה וחודשיים ניהלנו נגדה מלחמה. ארז היה אופטימי, לא חשבנו שכן זה ייגמר. הוא תמיד ראה את החיים באופטימיות והאמין שנעבור את זה", מספרת אשתו ענבל (37).
פטירתו של ארז הייתה קשה מנשוא למשפחה. "למרות הכאב החלטנו שאנחנו בוחרים בחיים. בעלי השאיר מורשת של אהבת האדם כאשר הוא אדם, אהבת הטבע והארץ, ובעיקר להגיד תודה בכל מצב".
מתברר שכבר לפני כמה שנים, זמן רב לפני גילוי המחלה, הצטרף ארז לקרן יחד. "ארז התחבר לקרן יחד כארגון חברתי, מעולם לא חשבתי שניעזר בהם בעצמנו. אבל מאז למדתי להכיר אותם הרבה מעבר למה שידענו בהתחלה. אלה אנשים שבאים מתוך הלב והנשמה ועוזרים המון".
העזרה מבחינתה הייתה מעבר לכל ציפייה ודמיון. "הם נתנו לי הרבה מעבר לסכום הכספי. קיבלתי חיבוק חם, מישוהו היה שם לסייע ולשמוע, נתנו המון סיוע בבירוקרטיה. כשאתה נמצא בשכול עם שלושה קטנים, אתה טובע בתוך בירוקרטיה, והקרן הייתה קרש הצלה", היא מתארת. "אתה מרגיש לא לבד בתוך הסיפור. אלמנות סרטן לא מקבלות כסף מהמדינה חוץ מביטוח לאומי. מאות האלפים שהעניקה קרן יחד לילדיי בשביל חתונה או לימודים נותנים לי רוגע שלילדים שלי אני אוכל לדאוג, וגם נותנים לי הכרה, הידיעה שמישהו מכיר בי".
ענבל החליטה לפני כשנה שהיא רוצה לתת מניסיונה הלאה. "ביחד עם תהילה מקרן יחד הפקנו חוברת של כל הזכויות של אנשים

”

**הזמר ישי לפידות:
אחת מהקרובות לי
ביותר הלכה לעולמה
ותוך כדי השבעה הרב
הלל מגיע עם עוד נציג,
הם מנחמים כמובן
ומספרים בשקט ובנחת
את התנאים הכלכליים
שהקרן יכולה כרגע
לעזור לבני המשפחה**

צילום: נתי שוחוט, פלאש 90

הרב הלל הורוביץ,
מייסד ויו"ר קרן יחד:
המסר שלנו שחברה
מתוקנת לוקחת
אחריות על עצמה ולא
מפילה את כל קשייה
על גופי הממשלה
ונדבנים פרטיים. יש
כאן בהחלט נס חברתי
שהחברה הבינה שיש
כאן הזדמנות מדהימה,
להתמודד עם טרגדיות
של משפחות צעירות
בצורה אחראית
וחברתית של ערבות
הדדית"

צעירים, פער וחוסר גדול, תמונות המשפחה הפזורות בבית מעידות על חיים שלא ישובו. אני פוגשת במשפחות באחד מרגעי השבר הגדולים בחייהן. המשפט הראשון שהם אומרים לי זה שהם לא האמינו שהם יהיו בצד שמקבל מהקרן. הם הצטרפו לקרן מתוך רצון לקחת חלק בדבר הגדול הזה, להיות מהנותנים, לא מהמקבלים. אני עונה למשפחות שהן עדיין בצד הנותן. זה מה שיפה בקרן. הקבלה היא בזקיפות קומה, ואתם שהצטרפתם לקרן ותרמתם, זכותכם להיבנות מהקרן. "אנחנו משתדלים להיות שם עבור המשפחה, להיות אוזן קשבת לכל הנדרש. המפגש לא קל, אנו איתם בכאבם, לעיתים נשכח ונבכה יחד, אך המבט הוא אופטימי, האמירה למשפחה היא שאנחנו איתם, 26,000 משפחות איתם, ובעזרת ה' ניתן למשפחה את הכלים להצליח ולהיבנות שוב מחדש. הידיעה של המשפחה שקרן יחד איתה מעניקה לה מעט שלווה ונחמה שכל כך נדרשת לאחר הטלטלה הקשה שחוותה".

ויש גם בשורות משמחות. מתברר שהשתתפות בקרן יחד סייעה לא פעם ולא פעמיים בהקמת בתים בישראל. כיצד? מספר אלמנים ואלמנות שיתפו את קרן יחד, שלאחר האסון הכבד הם כבר הצליחו להתקדם לעבר פרק ב' של חייהם. כאשר מתגלה, במפגש השידוכים, שיש כבר כסף לחתונות, לתואר האקדמי ולברי-המצווה של הילדים - הדבר מרגיע את ליבם של בני הזוג הפוטנציאליים ונותן להם רווחה נפשית וביטחון להינשא לבחיר ליבם. "לא הייתי צריך להפיל על בן הזוג החדש את העול הכלכלי", זו אמירה חזקה ששמענו בכמה מקרים, שמראה את גודל העוצמה של מה שהקרן עושה למשפחות. אגב, היו כמה פעמים שאלמנים ואלמנות של קרן יחד התחתנו ביניהם, שזו בכלל תופעה מבורכת ומיוחדת. אשרינו שזכינו", מספר הרב הורוביץ.

"פעמים רבות, נוסף על ההוצאות הרגילות, הם נאלצים לקחת טיפול פסיכולוגי להם ולילדיהם בשל הקשיים והלחץ שהם חווים, תוך שאלות כמו: איך אצליח לממן את ברי-המצווה לבני? ודווקא בנקודה הזו אנחנו רואים שבמשפחות שקיבלו את הסיוע מקרן יחד, כל האווירה משתנה. ההרגשה שיש לך בית ומשפחה יציבים כלכלית הופכת הכול לנעים וקל יותר, לא צריך לבקש טובות".

חשוב להדגיש: רוב ככל המשפחות בקרן הן בשנות השלושים והארבעים לחייהן, שלב שבו מרבית המשפחות אינן מבוססות כלכלית עדיין, רבים עדיין נאבקים בעול תשלומי שכר הלימוד והמשכנתא. כשאלמנה צעירה עם שישה ילדים צריכה לגדל אותם לבד, זהו אירוע מורכב שבדרך הטבע מאוד קשה להתמודד עימו. "הכסף הוא טהור, ישירות ממך ליתום בצורה הכי אפקטיבית. כמו כן, קרן ביחד לא נותנת למשפחה את הכסף ביד, אלא פותחת קרנות חיסכון לכל יתום ויתום, שילוו את היתומים עד ללימודים הגבוהים ולחתונתם".

אביתר גרשוני, מנכ"ל הקרן, מדגיש בשיחה כי אין מדובר בתחליף לחברת ביטוח, אלא בארגון של חסד וערבות הדדית. אם תרצו, מוצר משלים. מי שנותן, מקבל.

הרב הורוביץ מוסיף: "המסר שלנו הוא שחברה מתוקנת לוקחת אחריות על עצמה ולא מפילה את כל קשייה על גופי הממשלה ועל נדבנים פרטיים. יש כאן בהחלט נס חברתי, חברה שהבינה שיש כאן הזדמנות מדהימה להתמודד עם טרגדיות של משפחות צעירות בצורה אחראית וחברתית של ערבות הדדית".

תהילה צימר, המרכזת את ליווי המשפחות בקרן יחד, מספרת על הכאב של משפחות שחוו שכול והצמיחה שהגיעה בעזרת הקרן. "המפגש הוא לא פשוט", משתפת תהילה. "זה להיכנס לבית של משפחה שעד לא מכבר היו בה אבא ואמא והתנהגות שמחה ושלווה, וברגע אחד המציאות הזו השתנתה, נותרו יתומים

בקרן כבר עכשיו. "לצערנו אי אפשר להיכנס רטרואקטיבית לקרן יחד. היו הרבה מקרים של פניות מאלמנים ואלמנות שהגיעו לפתחנו לאחר האסון הנורא מכול, תוך תחנונים להיכנס לקרן יחד, אך לשווא. כל מהות הקרן היא שרק מי ששותף הוא שיכול לקבל. כמה חשוב שכולם יהיו בקרן יחד", אומר הרב הורוביץ. "עשרות רבנים וראשי הקהילות שאיתם אני משוחח אומרים לי שחובה לדאוג שכולם ייכנסו לקרן עוד היום".

"איך נוצרה קרן יחד?" הוא מוסיף לספר. "היה מקרה פטירה של יהודי בחברון. לקחנו על עצמנו לדאוג למשפחה, התכנסנו למהלך גדול שלבסוף בוצע, אך מהלך נרחב ומורכב כזה אפשר לעשות פעם אחת, אתה לא יכול חלילה עוד פעם ועוד פעם להגיד לאותם לאנשים להירתם שוב ושוב".

עוד סיבה שבגללה החברות בקרן מראש עדיפה על גיוס תרומות במקרה הצורך היא כבוד המשפחה והקושי בחשיפה. בציבור הכללי, ובמיוחד בציבור הדתי-לאומי, לא פשוט למשפחה לחשוף את מצבה ולבקש סיוע. החשיפה של המשפחה דווקא ברגעי משבר של אובדן אחד מבני הזוג מורכב ומוסיף קושי על קושי. במקפיינים שונים לעיתים נדרשת האלמנה לחשוף את ילדיה כדי להביא את מטה לחמה. האלמנה מתביישת בכך והילדים נבוכים. לרוב מדובר במשפחות עובדות, משפחות שאין להן חובות מיוחדים, ומי שכל החיים נתן - קשה לו עוד יותר להתחנן לציבור לצדקה. "לא כל אחד יצליח לגייס את הסכומים הרלוונטיים. צריך לגור בקהילה מאוד חזקה ועם נכונות של חסד וערבות הדדית יוצאת דופן, ולכן אנחנו מציעים לאנשים להיכנס לקהילה הכי גדולה בארץ, בוודאי בציבור הדתי-לאומי, שחברו אליה עשרות אלפי משפחות".

כשאומרים "עולם חסד ייבנה", מתכוונים לקרן יחד. כדי להבין את מהות הדברים צריך לצלול לסיפורים של אלמנים ואלמנות טריים.

הקמתה הרשמית. "המפגש הראשון שלי היה כאשר הקהילה שלנו עשתה שבת בחברון, שם פגשתי את חברי הרב הלל הורוביץ. הרב דיבר איתי על הרעיון, שאז עדיין לא יצא לפועל, ואני מצידי ממש התלהבתי. באופן אישי נרשמתי, צירפתי אנשים ופירסמתי את זה בכל מקום אפשרי, ומתוך זה במשך השנים היינו בקשר". כשהרב סובל אומר שהוא היה בקשר, הוא מתכוון גם שהקרן עזרה למספר משפחות הקרובות לליבו, אומנם לא מהקהילה שלו. "אני מכיר באופן אישי כמה משפחות שנעזרו בקרן יחד, לאו דווקא ממודיעין". הרב סובל מבקש לנפץ את הסטיגמה כלפי עיר: "יש בה אולי בממוצע אנשים שמרוויחים יותר, אבל בהחלט יש כאן מחלקת רווחה, עוני וכל הדברים שקיימים במקום אחר. ובכלל, היופי בקרן יחד הוא שאתה לא צריך להיות תלוי בנדיבות של ראובן ורבקה, אלא בונה מערכת שהבור מתמלא מחולייתו. אין צורך ללכת לגבירים לבקש את העזרה שצריכים, והכספים שאתה נותן גם נחשבים לכספי צדקה - ממש מדהים".

בקרן יחד שותפות כ-26,000 משפחות, והמספרים רק הולכים וגדלים. "קרן יחד היא סטארטאפ החסד של ישראל, מסיבה מאוד פשוטה: אין שום מקום אחר שבו בלחיצת כפתור אפשר לגייס סכום כל כך משמעותי עבור יתומים בצורה כל כך חכמה, דיסקרטית ועם הכי פחות הוצאות. יותר מכך, קרן יחד לא גובה כסף מדי חודש בחודשו, היא גובה רק אם חלילה אחד מחברי הקרן נפטר. מעטים האנשים שבכלל יכולים לתת ליתומים מעל מיליון וחצי שקלים בזמן כל כך קצר, וגם אם יש בודדים כאלו, ככה לא בונים חברה", מספר אביתר גרשוני, מנכ"ל קרן יחד. "ואילו אצלנו בקרן יחד, בכמה עשרות שקלים של צדקה אתה מציל משפחה מלהתמוטט".

המסר שעליו חוזר הרב הלל הורוביץ, מייסד וראש הקרן, הוא כמה חשוב להיות חברים

החמוצים החדשים

בראשית הייתה כוונה לזרז את הרכבת הממשלה כדי למנוע מתקפת דה־לגיטימציה משמאל, אבל אז הגיעה גרירת הרגליים ואיתה הטעם החמוץ בהשבעת הממשלה – נתניהו בחר לזרום עם הקמפיין נגד מה שכונה "חוק האפליה", והצליח לעורר את חמתם של השותפים ממפלגת הציונות הדתית – אם נראה את סיעות דגל התורה ואגודת ישראל מתפצלות בהמשך הקדנציה, הרי שהזרעים לכך נזרעו השבוע

→ בליכוד חשבו שהחתימה מול גולדקנופף תעבור חלק אצל גפני. נציגי יהדות התורה חותמים על ההסכמים הקואליציוניים

להט"בים, כשהמטרה הייתה ברורה. כשהבינו לאן זה הולך, הודיעו בעלי האולם על סגירה. הם פשוט לא יכלו לעמוד בזה ונאלצו להרים ידיים. בשל הטירוף הזה, שמוביל לרמיסת בעלי עסקים ברגל גסה בשם שוויון מזויף, בא לעולם הסעיף בהסכם הקואליציוני שאומר בפשטות – לא להכריח ולא לכפות על בעל עסק לבחור בין שרידות העסק ובין בגידה באמונה הדתית שלו. הא ותו לא.

נתניהו יודע בדיוק מה מבקשת הצעת החוק לעשות. ובכל זאת הוא זרם עם הקמפיין האלים נגד מקדמי החוק ובחר להתנער משותפיו.

לא היה בסדר

אפרופו היחס לשותפים, אם במהלך הקדנציה הקרובה תתפרק יהדות התורה לשני חלקים ותתפצל לשתי סיעות נפרדות, זרעי הפירוד נזרעו בשבוע האחרון. לא שלפני כן שררה אהבת אמת בין שני חלקי המפלגה (יש שיגידו בין שבעת חלקי המפלגה), אבל בימים האחרונים בכל זאת נפל דבר. להודעה של נתניהו לנשיא כי עלה בידו להרכיב ממשלה קדם אירוע תקדימי מאז שהוקמה יהדות התורה: פלג אחד, אגודת ישראל החסידית, חתם על הסכם קואליציוני ללא הפלג השני, הליטאי. אומנם האחריות היא כמובן על מי שחתם, יושב ראש המפלגה יצחק גולדקנופף, שיותר ויותר מוכיח את החיסרון שבהצנחת טירון פוליטי שבינו ובין המערכת הפוליטית אין דבר וחצי דבר. אבל מי ששידל את אגודת ישראל לחתום היו אנשי הליכוד. זה קרה מתוך חשש מופרך שללא חתימה של לפחות פלג אחד של יהדות התורה, הודעת "עלה ביד" לא תתקבל על ידי הנשיא והוא ידחה אותה.

היו מי שהזהירו את אנשי הליכוד שגפני לא יעבור על זה בשתיקה ושיהיו לכך השלכות. האזהרות נהדפו באמירת "יהיה בסדר", וההמשך ידוע. אז אומנם לא מדובר באירוע שחירב או סיכל את הקמת הממשלה, אבל הוא כן גרם לקצר חשמלי בראשו של יושב ראש דגל התורה. במו ידיהם הם גרמו לגפני לחכות להם עכשיו בפינה, להזדמנות הראשונה שרק תבוא, כדי להיפרע בחזרה על ההשפלה שהעבירו אותו. בימים כתיקונם הוא רק נראה עצבני, בעיקר כלפי חוץ, בעוד שבתוך תוכו הוא דווקא די משועשע מהדימוי המרתיע שנוצר סביבו. אבל הפעם גפני עצבני באמת. ורק הוא יודע מה זה בדיוק אומר ומתי זה עתיד להתפרץ. ■

הכותב הוא כתב הכנסת של כאן רשת ב' וכאן 11

הימים חלפו עברו וכולם הבינו שממשלת בזק זה אולי אחלה רעיון, אבל כנראה פחות ישים בארץ הקודש. כאן יש מסורת, ומסורת, כידוע, היא דבר שחשוב להקפיד עליו. שהרי אם אפשר למרוט אחד לשני את הנוצות, לעכב, לדחות, לתדרך על הראש של השותף שאיתך, אז למה לוותר על כל הטוב הזה?

בסכנה של ממש, כשתיאטרון ירושלים סירב לקיים מופע לנשים בלבד. ההסבר הרשמי אומנם טען שהדבר נוגד את תקנון התיאטרון, אבל לכולם היה ברור שהחשש הוא מהליך משפטי נגד התיאטרון. המקור לטרללת החל בחוות דעת משפטית של מי שכינה בעבר כמשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עורכת הדין דינה זילבר, שקבעה שאירועים שנערכים בהפרדה בין גברים לנשים במרחב הציבורי הם דבר פסול.

לסיפור ההופעה של הבנות מאולפנת שירת הים דווקא היה סוף טוב, הרבה בזכות התערבותו של מי שהיה עד לפני רגע שר התרבות והספורט, חילי טרופר, שהבין שמדובר בטירוף מערכות מוחלט ופעל לאפשר את קיום המופע. אבל עצם העובדה שהבנות מנווה צוף היו צריכות לעבור את דרך החתחתים הזו כדי להגיע לתוצאה הכל כך פשוטה ומובנת מאליה היא בלתי נסבלת.

פחות בני מזל היו בעלי אולם האירועים ביישוב יד השמונה, שסירבו לקיים אצלם באולם חתונה של זוג לסביות, וחטפו בתגובה קנס של עשרות אלפי שקלים מבית המשפט. מדובר באולם שנוהל על ידי ישראלים שמשתייכים לזרם היהודים המשיחיים, שבדיוק כמו יהודים אורתודוקסים גם הם אינם יכולים לקחת חלק בקידום אירוע שמנוגד לבסיס האמונה שלהם. אחרי המקרה ההוא סומן אותו אולם אירועים ובאורח פלא קיבל פניות נוספות דווקא מזוגות

אותו יריבו במשך הרבה שנים. הבחירה של נתניהו להוציא הודעות שתוקפות את אנשי הציונות הדתית בלי שטרה לפני כן לבדוק איתם מה נאמר ומה היה, היא הכול חוץ מלנהוג בשותפות ובהגינות בחבריו לקואליציה.

הרי מי כמוהו מכיר את המציאות של קמפיין אכזרי ושקרי שמתנהל על הראש שלך. הוא עובר את זה כבר שנים, גם על ידי חלקים בתקשורת וגם מצד שונאיו בעולם הפוליטי. מילא לא לגבות את שותפך, אבל להצטרף בעצמך לקמפיין שנועד להכפיש ולהכתיש?

זה גם היה הלך הרוח השבוע בסיעת הציונות הדתית ובשיחות המסדרון בינם ובין אנשי הליכוד. "ככה לא מתנהגים שותפים", נאמר שם פעם ועוד פעם. הקמפיין התקשורתי מיתג את החוק שהדליק את הבערה כ"חוק האפליה", אותו חוק שמבקש לאפשר לאנשים דתיים את הזכות האלמנטרית להגיד "לא" כשהם מתבקשים לעשות דבר שנוגד את אמונתם הדתית. כל כך פשוט, כל כך אלמנטרי, כל כך ליברלי.

עזבו רגע את המקרה המפורסם של בעל בית הדפוס מבאר שבע שסירב להדפיס מודעות לאירוע של הקהילה הלהט"בית. הנה שני מקרים פחות מוכרים, מהחיים עצמם. בחודש מרץ השנה הופיעו בנות אולפנת שירת הים מנווה צוף בבנייני האומה בפני מאות נשים. העניין הוא שהתיאור הכל כך פשוט וטריטוריאלי מהמשפט הקודם היה

אחד היועצים הבכירים בסביבתו של יאיר לפיד ייעץ לו לאחרונה לעשות הכול, אבל הכול, כדי לעורר מהומה בשבועות שקודמים לכניסתה של הממשלה החדשה. "זה הזמן הכי נכון לקבע בתודעה הציבורית שהממשלה הזו אינה לגיטימית", אמר היועץ. "בדיוק כפי שהם עשו לממשלה שלנו". לפיד האזין בקשב ומיהר ליישם. תקופת הדמדומים שבין הבחירות להקמת הממשלה החדשה טומנת בחובה לא מעט סכנות. מצד אחד יש ממשלה נבחרת, שלפחות מבחינה ציבורית נתפסת כבר ככזו שאוחדת בשלטון, אבל מצד שני היא לא מתחילה לעבוד בפועל כממשלה, אלא רק עוסקת בסחר-מכר פוליטי עם עצמה. ככל שהימים הללו מתארכים והסחר-מכר נמשך ונמרח, וכמובן שגם דולף החוצה, התוצאה שמתקבלת היא שחיקה הולכת וגוברת של הממשלה החדשה עוד לפני שהספיקה לקבל בפועל החלטה ביצועית אחת. ואם מדובר בממשלת ימין ולעומד בראשה קוראים נתניהו ולאחד משריה הבכירים קוראים סמוטריץ' - אזי כבר יהיה מי שידאג שהשחיקה הזו תקבל אפקט מעצים פי כמה.

נתניהו וסמוטריץ' הבינו את זה כבר למן היום הראשון. בדיוק מהסיבה הזו גלגל נתניהו את הרעיון לסגור ממשלה בתוך שבועיים ולהסתפק בהסכמים עם ראשי פרקים בלבד. בדיוק מהמקום הזה הציע סמוטריץ', יומיים לאחר הבחירות, להתכנס לשלושה ימים מרוכזים בכפר המכביה, כל המפלגות יחדיו, ולא לצאת החוצה לפני שיוצא עשן לבן. ממשלת בזק כחיסון מקדים לקמפיין התקשורתי שכולם ידעו שהולך להגיע.

אלא שהימים חלפו עברו, וכולם הבינו שממשלת בזק זה אולי אחלה רעיון, אבל כנראה פחות ישים בארץ הקודש. כאן יש מסורת, ומסורת, כידוע, היא דבר שחשוב להקפיד עליו. שהרי אם אפשר למרוט אחד לשני את הנוצות, לעכב, לדחות, לתדרך על הראש של השותף שאיתך, אז למה לוותר על כל הטוב הזה? השבוע הגיע הקמפיין הנגטיבי, בסיוע ובדחיפה עצומים של רבים מכלי התקשורת, לשיא חסר תקדים, מה שהוביל את נתניהו להודיע: "השבוע זה חייב להסתיים". וכך, למרות התוכנית המקורית לגלוש לתחילת השבוע הבא, הוחלט לעשות הכול כדי להשביע את הממשלה כבר ביום חמישי, העיקר לעצור את הסיט הזה ואת הדימום המסוכן.

לא חוקי להיות דתי

"כולנו גררנו רגליים", הודה השבוע יושב ראש ש"ס אריה דרעי בפני חבריו בשיבת הסיעה בכנסת. רק שבין השורות הבינו חברי הכנסת שלו שהוא רואה בשר האוצר המיועד, זה שאותו הוא אמור להחליף בהמשך באותו משרד, כמי שאשם בכך יותר מאחרים. תוסיפו לזה את סדרת ההבהרות ששחרר השבוע נתניהו בעצמו, שהלכו על הראש של חברי הציונות הדתית, וקיבלתם הלך רוח שמחפש אשמים וגם מוצא אותם. מה שעשה השבוע ראש הממשלה הנכנס זה להאכיל את שותפיו בדיוק באותם מרורים שמאכילים

"יתומים היינו ואין אב"

מפלגת הציונות הדתית, יו"ר המפלגה, חברי הכנסת, מנכ"ל המפלגה,
ראשי הסניפים ופעילי המפלגה
אבלים וכואבים את לכתו של זקן רבני הציונות הדתית,
מורנו ורבנו

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

הרב דרוקמן שהיה איש תורה וחינוך, ענק במידות, עניו,
ישר דרך ומנהיג גדול, חי משואה לתקומה, ליווה את תהליכי ראשית
צמיחת גאולתנו לכל אורכם, והוביל אותנו בחוכמתו ואהבתו בכל
הצמתים שהלכנו.

תורתו, חוכמתו ומורשתו יישארו איתנו לעד וצוואתו לאחדות טוביל אותנו
ואת עשייתנו הציבורית.

אנו משתתפים בצערם של משפחת דרוקמן המורחבת
ושל רבבות תלמידיו.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

ל הציונות הדתית

אנושיות אי אפשר לעגן בחוק

הסערה הצבועה סביב חוק הפליה במתן שירותים מנותקת מהקשרה: כהני הדת הפרוגרסיבים בבית המשפט קידשו מלחמה על מחזיקי האמונה היהודית, ותנועת המטוטלת הכריחה את גיבוש החוק המוצע כעת. הפתרון אינו חקיקה, אלא נורמות בסיסיות של דרך ארץ בין חלקי החברה השונים

←
השופטת בחרה בקידום אג'נדה והשיתה קנס כבד. דפוס 'צבע הקשת'

צילום: דפוס צבע הקשת

ליפשיץ בפסק דינה. בכוח, עם מטען ערכי שהטה את הפרשנות המשפטית היבשה באופן ברור, התעקשה ליפשיץ ליצור את הקונפליקט. לא ייתכן שהלהט"ב והדתי יחיו זה לצד זה בחוסר הסכמה אך בהתחשבות, חייבים לעמת בין התפיסות ולהכריע לטובת האחרונה. הקו הזה זכה לגיבוי מאוחר יותר בערעור שהוגש למחוזי, אבל חיזוק משמעותי יותר התקבל מבית המשפט העליון בכבודו ובעצמו, על ידי השופטת ענת ברון. לפתחה הגיעה תובענה ייצוגית נגד בית החולים לניאדו, בית חולים פרטי בבעלות חרדית, שסירב להעניק טיפולי פוריות לנשים שאינן חיות במשפחה קלאסית על רקע חשש הלכתי לממזרות. ברון עלתה על ליפשיץ ברמת הנחרצות, ובפסק דינה הניחה על השולחן את המלחמה הערכית שבשמה היא לוחמת.

"סגירת הדלת בפני נשים שאינן נשואות מבטאת אמירה המתייגת את כל אותן משפחות חדשות כפסולות ונחותות ביחס למשפחה המסורתית של גבר ואישה שנישאו זה לזה", כתבה ברון בפסק דינה. "אמירה הצהרתית זו היא כשלעצמה פוגענית ועשויה להוביל לגיבוש של נוק לא ממוני לאישה המופלגת". שוב, בית חולים חרדי שמהווה חלק ממגמת השתלבות ותרומה מבורכת, שמגלה סובלנות גדולה בהרבה לציבור הכללי מזה שמקובלת במיינסטרים החרדי, סופג מהלומה בשווי 60 מיליון שקלים מכוהני הדת הפרוגרסיבים. פשרה בעיניהם היא רפש, התחשבות היא חולשה - רק מחיקה ברורה וכוונתית של האמונה היהודית ושל ההלכה תקרר את דמם.

וזה הקונטקסט הנכון לקריאת סעיפי

הכלים לטיפול בסוגיה רגישה שכזו אינם הצעות חוק וגם לא פסיקות בית משפט. הכלים הם קבלת השונות ומגוון הדעות בחברה, והשלמה עם כך שלאחר יש גבולות שמטרתם אינה לפגוע ב'י. בטוחני שאפשר למצוא בבאר שבע יותר מבית דפוס ראוי אחד ושיטפולי פוריות אינם נחלתו הבלעדית של בית החולים לניאדו, אך ארגוני הפרוגרסיבים רוצים מלחמה ושופטי ישראל משתפים איתם פעולה

בנקל יכלה השופטת ליפשיץ מבית משפט השלום בבאר שבע להמשיך את הפרשנות המתבקשת לחוק, ולקבוע כי אין באמור כדי לחייב בעל עסק לספק שירות שאופיו ועניינו מנוגדים לערכיו של נותן השירות. פרשנות כזאת הייתה מאזנת בין החופש והזכויות של שני הצדדים - ספק השירות והלקוח. אך לא באיזון ופשרות עסוק בית המשפט, כי אם בקידום נמרץ של אג'נדה. בשירות עמותות הלהט"ב שתבעו, התהלכה השופטת כפיל בחנות חרסיה והפרה את האיזון שגם אלף חכמים לא יוכלו להשיב על מכונו. "המחוקק אינו מבקש להתערב בחופש הדת והפולחן השמורים להם ככל אדם, אלא אך לקבוע כי מקום שבו אמונתם מתנגשת עם ההכרח ליתן שירות לכול 'במקום ציבורי', הערך האחרון מכריע", קבעה השופטת

סירב בגלל התנגדותו הדתית לפעילות. בעקבות הסירוב סייעו עמותות להט"ב לאותם סטודנטים להגיש תביעה אזרחית נגד בעל בית הדפוס, ובית המשפט גזר עליו קנס כבד. הנימוק של פסק הדין הוא החשוב לענייננו, והמשמעות הרחבתית שנבעה ממנו. לשון החוק רחוקה מלהיות מכרעת במקרה כגון זה. אין הסתייגות מפורשת לגבי הימנעות ממתן שירות בנסיבות דתיות, אך ההגדרה של הפליה היא אי מתן שירות על בסיס זהות הלקוח. "מי שעיסוקו בהספקת מוצר... לא יפלה מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטייה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון וההצלה או ענידת סמליהם". כלומר, הפליה במתן שירות היא דחייתו על רקע זהותו האישית.

לרשימה שלפניכם יש להקדים הערה מנהלית מסתייגת: הסכמים קואליציוניים הם דבר שיש לקחת בעירבון מוגבל. כל שכן במקרה שלפנינו, שבו החוק שעליו הסכימו הצדדים לא נוסח וטרם עבר ועדות ותיקונים. קל וחומר בן בנו של קל וחומר כאשר את כל הרעש האיום סביב החוק המדובר הקימה תקשורת המיינסטרים הצבועה, שבמשך שנה וחצי החליקה כל תועבה בסלחנות וכעת היא זועקת מרה על סעיף אחר סעיף בהסכמים הקואליציוניים של הליכוד עם שותפותיה. ואחרי ההקדמה הזאת, והנמכת הווליום המתבקשת כתוצאה ממנה, נעבור לגופו של עניין. חוק הפליה במתן שירותים הוא חוק ראוי במהותו, שנועד לשמור על כבודם של כל האזרחים בישראל ולמנוע מחנאות בואכה התפצלות הממלכה. השטן, בפרפרזה על מטבע הלשון, נמצא בפרטים הקטנים. כל עוד היו מכבדים הצדדים כולם את רוח החוק ומקדישים את מרצם לפיתוח סובלנות והבנה כלפי האחר, מצבנו היה טוב. הבעיה התחילה כאשר אחד הצדדים קידש מלחמת דת בניסיון לכפות את ערכיו על היריב באמצעות החוק. והנה הטוויסט בעלילה: לא מדובר על מפלגת הציונות הדתית, אלא דווקא על עמותות שמאל שעתרו לבתי משפט וקיבלו מהם פסקי דין פרוגרסיביים וקיצוניים שהפרו את האיזון החברתי בישראל.

בית המשפט הפר את האיזון
הראשון לטרולול היה פסק דין בעניינו של בית הדפוס 'צבע הקשת'. תא סטודנטים גאה ביקש מבעל בית דפוס דתי להדפיס בעבורו שלטי פרסומת, והלה

נִצְחוּ אֶרְאֵלִים אֶת הַמְּצוּקִים

מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא
אבל וכואב את פטירתו של
יו"ר המרכז, מו"ר

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

זקן רבני הציונות הדתית, גדול בתורה ובחינוך,
אוהב ארץ ועם ישראל.
איש משפחה, רוח ועשייה

עמוד האש לפני המחנה
והעמיד תלמידים הרבה

ברוך דיין האמת

הנהלת המרכז, צוותי ההוראה והמנהלה, התלמידים והתלמידות

← צפויה לעורר שאלות מוסריות־משפטיות סבוכות. אילוסטרציה

צילום: שאטרסטוק

→ ההסכם הקואליציוני של הליכוד ומפלגת הציונות הדתית. זכויות של נותני שירות דתיים נרמסו בגסות פעמיים, ובית המשפט התיימר בריש גלי לחנך אותם. הבהרה של החוק הייתה נדרשת, כדי לעצור את השטף של בתי המשפט ולהגן על נותני השירות שחפצים לפעול על פי אמונתם.

אלא שמשעה שהמטוטלת נמושכה בגסות לצד אחד, טבעה הוא גם לפרוץ את גבולות ההתחשבות אל הצד השני. כאמור, אין לפנינו ניסוח של החוק כפי שיעלה להצבעה במליאת הכנסת, אך ההתבטאויות של חברי הכנסת מהדימין השבוע הרחיקו לכת לצד השני. למען האמת, לתלות את האשם בהם יהיה זה עוול. ניסוח חוק שיקיף את כל המקרים ויציג בהם איוון ראוי בין הימנעות מהפליה לשמירת האמונה הדתית של נתן השירות הוא משימה שנראית בלתי אפשרית.

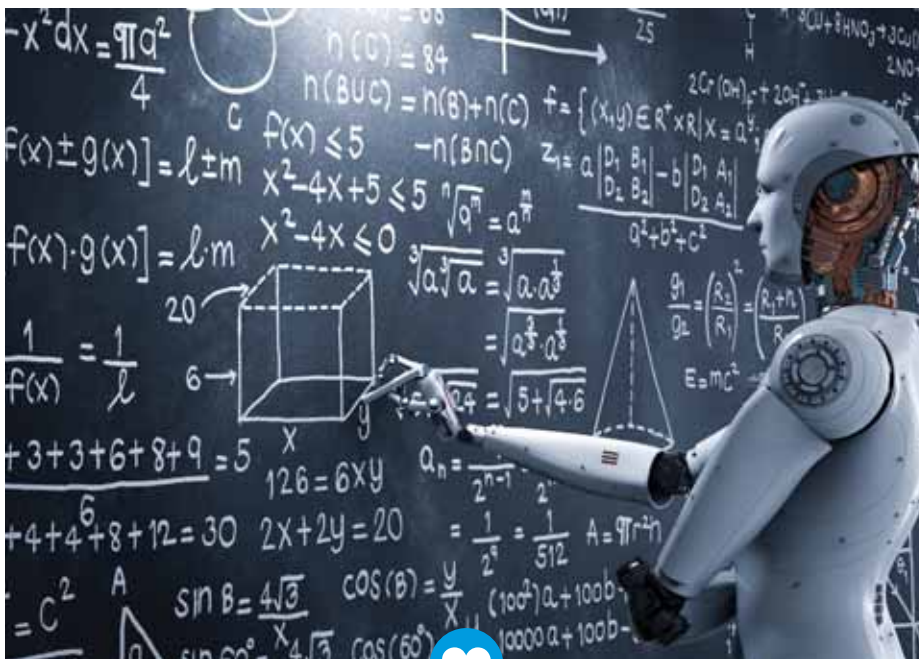
ניסוח חדש שיכול היה למצוא את דרך האמצע הוא יצירת חלוקה בין מוצרים גנריים, או בשם אחר - מוצרי מודף, שכל הלוקחות מקבלים אותם בשווה, ובין מוצרים שדורשים יצירה ייחודית מנותן השירות ללקוח. לדוגמה: בורקסים במאפייה יכולים להימכר לצורך ישיבת הנהלה של תאגיד המים בבית שמש, ויכולים גם לעשות את דרכם למסיבת אירוסין של זוג גברים. במצב כזה, ייאסר על בעל העסק לערוך אבחנה ולהכריע אם יספק הזמנת בורקסים על פי טיב האירוע שבו ייאכלו. לעומת זאת, צלם שיוצר אלבום תמונות ייחודי למזמין, יוכל כאב שכול לסרב לצלם את טקס יום הזיכרון האלטרנטיבי לפלשתנים וישראלים.

במצאות, גם ניסוח כזה לא יוכל לפתור את כל הבעיות. הלוואי יש מקרים שבהם גם שירותים גנריים יכולים להיחשב לפריצת גדרי ההלכה, כמו במקרה של זוג הומואים שמבקשים מבעל בית מלון דתי חדר ללילה. כאן כבר יהיו פוסקים שיכריעו כי מדובר בעבירה. גם על טיפולי פוריות, המקרה שעורר את הסערה, ייתכן ויכוח בשאלה אם הוא שירות גנרי או ייחודי. כך או כך, היות שוויכוחים מן הסוג הזה חוזרים אל בית המשפט, המציאות תשוב לאחור וגם החוק המתוקן יאבד את משמעותו.

למעשה, הכלים לטיפול בסוגיה רגישה שכזו אינם הצעות חוק וגם לא פסיקות בית משפט. הכלים הם קבלת השונות ומגוון הדעות בחברה, והשלמה עם כך שלאחר יש גבולות שמטרתם אינה לפגוע בי. בטוחני שאפשר למצוא בבאר שבע יותר מבית דפוס ראוי אחד ושטיפולי פוריות אינם נחלתו הבלעדית של בית החולים לניאדו, אך ארגוני הפרוגרסיבים רוצים מלחמה ושופטי ישראל משתפים איתם פעולה. מול השוקת השבורה הזאת אנחנו עומדים כיום, והפתרונות החקיקתיים אינם טובים דיים. עד שהמטוטלת תנוח ממורצתה ותתמקם במרכז, במקום שבו האנושיות ודרך הארץ שורים, ייקח כנראה עוד זמן.

למי שייכות זכויות היוצרים במכונה?

לפני חודש הימם מנוע הבינה המלאכותית ChatGPT את קהילת ההייטק הבינלאומית.

המסמך יוצא מנקודת הנחה שהבינה המלאכותית תתפוס נתח מרכזי מתעשיית ההייטק בעתיד, וגלום בה פוטנציאל כלכלי גדול. יש צורך לאומי־חיוני להמעית ככל האפשר בחסמים בתחום הזה. מתוך התפיסה הזאת הגיעה המסקנה שבינה מלאכותית אינה נכשלת בעבירה על זכויות יוצרים בשלב למידת המכונה ואיסוף החומרים

הפרשנות הזאת. המסמך יוצא מנקודת הנחה שהבינה המלאכותית תתפוס נתח מרכזי מתעשיית ההייטק בעתיד, וגלום בה פוטנציאל כלכלי גדול. היות שכלכלת ישראל מתבססת במידה רבה על תעשייה זו, וגם כיום חברות מובילות בתחום פועלות מתחומי מדינת ישראל, יש צורך לאומי־חיוני להמעית ככל האפשר בחסמים בתחום הזה. מתוך התפיסה הזאת הגיעה המסקנה שבינה מלאכותית אינה נכשלת בעבירה על זכויות יוצרים בשלב למידת המכונה ואיסוף החומרים, אך אם בשלב הפלט של התוצאות למשתמש תתגלה העתקה שכבר חורגת מתחומי השימוש ההוגן, יידון מפעיל התוכנה ככל מעתיק חומר מוגן אחר.

עוד קודם פרסום נייר העמדה, הדיון בשאלות שמעוררת הבינה המלאכותית הגיע כבר אל בתי המדרש והשיח ההלכתי. במכון משפטי ארץ (ג"נ): הכותב נמנה על תלמידי המכון, שעוסק ביישום הלכתי עכשווי, נדרשו החוקרים לסוגיית זכויות היוצרים במאגרי הבינה המלאכותית ואף פרסמו מסקנות. הרב משה גרינהוט, חוקר המכון, הציג במסמך שחיבר את הקשיים שעולים מהשימוש הזה, שכן גם הפוסקים האחרונים הכירו בקיומן של זכויות יוצרים על יצירות מופשטות, הגם שבתלמוד ובמקורות הקדומים התחום הזה לא היה קיים כתוצאה מנסיבות היסטוריות.

הכיוון שבו הולך הרב גרינהוט דומה בעיקרו לכיוון של יוליס. על אף שמדובר במכונה ומבחינה טכנית מתבצעת העתקה בשלב הראשוני, מבחינה מהותית הפעולה המתבצעת היא לימוד ועיבוד, ואת שאלת ההעתקה יש לבחון רק בשלב הפלט. עם זאת, לרב גרינהוט יש גם הסתייגות חשובה מחוות הדעת של משרד המשפטים. לעומת חוות הדעת, שטוענת כי השימוש בבינה מלאכותית אינו מסיג את גבולם של היוצרים ולא יפחית את השימוש ביצירותיהם, הרב גרינהוט צופה פני עתיד קרוב וטוען כי בהחלט עלול להיווצר מצב של שינוי דפוסי השימוש האנושיים במאגרי המידע, באופן שבו מבקשי המידע כמעט לא יגיעו למקורות ושמים של המחברים שיצרו את הידע יימחה. לכן הוא מוסיף הצעה מעשית: על המתכנתים של מערכת בינה מלאכותית להוסיף הגדרה שתגרום למערכת לציין בכל פלט שלה את המקור העיקרי שעליו הסתמכה בלמידה שקדמה לתוצאה.

שאלת זכויות היוצרים היא מן השאלות הפשוטות יחסית שהבינה המלאכותית עשויה לעורר. ככל שירבו השימושים בה ירבו גם השאלות המוסריות והמשפטיות שייכרכו בשימוש בה. ניקח דוגמה שתיתכן כבר בעתיד הקרוב: מה אם בוט שניחן בבינה מלאכותית יפעיל בשביל עמותה או אדם פרטי חשבון ברשת החברתית, ובמסגרת זאת ישמיע דברים העולים לכדי לשון הרע ואפילו הסתה? האם תהיה על כך ענישה פלילית, ואם כן על מי היא תחול? כל שכן בעתיד הרחוק יותר, שבו בוטים יקבלו החלטות לגבי חולים או ייצגו את משרדי הממשלה מול אזרחים התובעים את זכויותיהם. ליוליס וחבריה למשרד המשפטים מצפה עוד עבודה רבה בקביעת הגבולות של הבינה המלאכותית, שספק אם תעבור באופן חלק ונטול מחלוקות כמו בסוגיית זכויות היוצרים. ■

את המכונה ליכולת המקסימלית, נדרשים כמה שיותר מאגרי מידע. הכלל הגורף הוא: יותר מידע במאגר הפנימי של המכונה יביא לתוצאות מדויקות ומלאות יותר בשלב היישום. לצורך כך שואפים המפתחים של תוכנות כאלה להעמיס כמה שיותר מידע על המערכת, ובאופן טבעי חלק לא מבוטל מהמידע הזה חוסה תחת ההגנה של זכויות יוצרים.

הקושי המשפטי מתרכז בעיקר בשלב ההעתקה. בטכנולוגיה הקיימת כיום, מנועי בינה מלאכותית יודעים להשתמש אך ורק במידע שהועתק לתוך המערכת הפנימית שלהם ונלמד על ידי המכונה. כך נוצר מצב שבניגוד לבן אנוש, שיכול להרצות באוניברסיטה, לשדר בטלוויזיה או לשאת דרשה בבית הכנסת בהתבסס על מידע שלמד למרות שהוא חוסה תחת הגנת זכויות יוצרים, הבינה המלאכותית נדרשת קודם להעתיק את המידע המוגן ככתבו וכלשונו לתוך המערכת - ושלב זה הוא בעייתי מבחינה משפטית.

אל המלאכה הזאת ניגשה המשנה ליועצת המשפטית לממשלה עורכת הדין כרמית יוליס יחד עם צוותה, מתוך התייעצות עם שורה ארוכה של גורמים בעולם ההייטק ובתחום זכויות היוצרים. הטיעון שלהם מיוסד על האפשרות ועל הצורך. חוות הדעת שכתבו מתבססת על החריגים בחוק זכויות היוצרים, ובעיקר על החריג שנקרא "שימוש הוגן". החוק קובע כי שימוש בחומר מוגן לצורכי למידה מכל סוג נחשב לשימוש הוגן ואינו פוגע בזכויות היוצרים, בהתייחס לבני אנוש.

בחוות הדעת יוליס מרחיבה את ההחלטה הזאת, ומסבירה מדוע למידת מכונה מתיישבת היטב עם הסיבה להחרגה הזאת בחוק: "לטעמנו הליך הלמידה ראוי שיזכה להגנה הן כשהלומד הוא אנושי והן כשאין הוא אלא מכונה, כיוון שבשני המקרים הלמידה מהווה תשתית לפיתוח יכולות חדשות ומעודדת התפתחות וקידמה".

זהו הפתח המשפטי, אך הצורך הוא שהגיע את כותבי המסמך לאמץ דווקא את

סדנת כתיבה
עם הסופר ליאור אנגלמן
(שקופים. לא מפסיקים אהבה באמצע. קשורה בנפשו)

כ"ב טבת, 15.1.2023
סדנה מלמדת, מקצועית וחוויתית

לפרטים: 050-4018040
liorangelman@gmail.com

אוי לה לספינה שאנד קברניטה נפלה עטרת ראשינו אוי נא לנו כי אנדנו

בית איגוד ישיבות ההסדר, ראשי הישיבות, רבנן ותלמידהון
מבכים מרה את הסתלקותו של מורנו ורבנו,
ראש מוסדות אור עציון ונשיא איגוד ישיבות ההסדר

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

יחד עם כל בית ישראל מבקשים לשלוח תנחומים למשפחת הרב והישיבה
בנחמת ציון ובבניין ירושלים ובהמשך מפעליו העצומים של הרב ננוחם

ת.נ.צ.ב.ה

הרב דוד אמיתי ראש ישיבת ההסדר אבינועם תפוח	הרב יצחק שילת ראש ישיבת ההסדר ברכת משה	הרב אליהו רחמים זייני ראש ישיבת ההסדר אור וישועה	הרב נעם ולדמן ראש ישיבת ההסדר ניר קרית ארבע	הרב אריה הנדלר ראש ישיבת ההסדר רמלה
הרב אוריאל אלעזר ראש ישיבת ההסדר אור מאופיר	הרב אפרים גיאמי ראש ישיבת ההסדר גבעת-אולגה	הרב חננאל זייני ראש ישיבת ההסדר אור וישועה	הרב ציון טויל ראש ישיבת ההסדר נצר מטעי	הרב יהושע שפירא ראש ישיבת ההסדר רמת-גן
הרב יוסי אלפסי ראש ישיבת ההסדר אור עקיבא	הרב דוד תורג'מן ראש ישיבת ההסדר דימונה	הרב אייל גריינר ראש ישיבת ההסדר טפחות	הרב דוד אטולין ראש ישיבת ההסדר נתיבות	הרב בן-ציון אלגזי ראש ישיבת ההסדר רמת-גן
הרב עמי דנינו ראש ישיבת ההסדר אורות יעקב	הרב אמיר ממן ראש ישיבת ההסדר דרך חיים קרית גת	הרב אליהו מילי ראש ישיבת ההסדר יפו	הרב יוסף שטרן ראש ישיבת ההסדר עכו	הרב ראובן ששון ראש ישיבת ההסדר רמת השרון
הרב יובל שרלו ראש ישיבת ההסדר אורות שאול	הרב יואל מנוביץ ראש ישיבת ההסדר הגולן	הרב אוריאל עיטם ראש ישיבת ההסדר ירוחם	הרב אלישע ינון ראש ישיבת ההסדר עפולה	הרב משה חי בהרב ראש ישיבת ההסדר רמת השרון
הרב תמיר גרנות ראש ישיבת ההסדר אורות שאול	הרב שאול דוד בוצ'קו ראש ישיבת ההסדר היכל אליהו	הרב חיים וולפסון ראש ישיבת ההסדר ירוחם	הרב ראם הכהן ראש ישיבת ההסדר עתניאל	הרב נתן אופנר ראש ישיבת ההסדר רעותא
הרב יוסי רודריגז ראש ישיבת ההסדר אילת	הרב יחזקאל בוצ'קו ראש ישיבת ההסדר היכל אליהו	הרב אהרון פרידמן ראש ישיבת ההסדר כרם ביבנה	הרב אלחנן שרלו ראש ישיבת ההסדר עתניאל	הרב יהושע מרדכי שמדיט ראש ישיבת ההסדר שבי שומרון
הרב יהושע ון דייק ראש ישיבת ההסדר איתמר	הרב ברוך וידר ראש ישיבת ההסדר הכתל	הרב גבריאל סרף ראש ישיבת ההסדר כרם ביבנה	הרב אייל יעקובוביץ ראש ישיבת ההסדר צפת	הרב שלמה רחנפלד ראש ישיבת ההסדר שדמות-נריה
הרב אליקים לבנון ראש ישיבת ההסדר אלון-מורה	הרב יגאל קוטאי ראש ישיבת ההסדר המאירי	הרב יעקב ידיד ראש ישיבת ההסדר כרמיאל	הרב אושר טביבי ראש ישיבת ההסדר צפת	הרב נחמיה רענן ראש ישיבת ההסדר שדמות-נריה
הרב אביהוא פישפודר ראש ישיבת ההסדר אורות החסד והתורה אשקלון	הרב עדיאל אסייג ראש ישיבת ההסדר המאירי	הרב בועז מורי ראש ישיבת ההסדר לב התורה	הרב שמעון פרץ ראש ישיבת ההסדר קריית-גת	הרב דוד פנדל ראש ישיבת ההסדר שדרות
הרב חיים רטיג ראש ישיבת ההסדר בינות רעננה	הרב גור גלון ראש ישיבת ההסדר הר-ברכה	הרב צבי קוסטינר ראש ישיבת ההסדר מדברת כעדן	הרב צפניה דרורי ראש ישיבת ההסדר קרית-שמונה	הרב שלמה בנימין ראש ישיבת שדרות (שלוחה)
הרב אורי שרעבי ראש ישיבת ההסדר בית-אל	הרה משה ליכטנשטיין ראש ישיבת ההסדר הר-עציון	הרב מיכאל אהרונב ראש ישיבת ההסדר מעלה אפרים	הרב אריאל ברקאי ראש ישיבת ההסדר קרית-שמונה	הרב אביב גמליאל ראש ישיבת ההסדר שילה
הרב דני איזק ראש ישיבת ההסדר בית אורות	הרב ברוך גיגי ראש ישיבת ההסדר הר-עציון	הרב יהושע ויצמן ראש ישיבת ההסדר מעלות	הרב שמואל הבר ראש ישיבת ההסדר קרני שומרון	הרב מיכאל ימר ראש ישיבת ההסדר שעלבים
הרב שלמה שושן ראש ישיבת ההסדר בית שאן	הרב יעקב מדן ראש ישיבת ההסדר הר-עציון	הרב משה אדלר ראש ישיבת ההסדר נהריה	הרב אברהם קורצווייל ראש ישיבת ההסדר קרני שומרון	הרב גרשון שחור ראש ישיבת ההסדר שעלבים (שלוחה)
הרב חיים סבתו ראש ישיבת ההסדר ברכת משה	הרב טל שאוליאן ראש ישיבת ההסדר חולון	הרב דוד גבריאל ראש ישיבת ההסדר נווה-דקלים	הרב גלעד חלא ראש ישיבת ההסדר ראש העין	הרב מיכל פאלק ראש ישיבת ההסדר תקוע
	הרב חגי לונדין ראש ישיבת ההסדר חולון	הרב דני סגליס ראש ישיבת ההסדר נוף הגליל	הרב שלמה לוי ראש ישיבת ההסדר ראשון לציון	

קובי נחשוני

תגובות: kobi.nachshoni@gmail.com

מרחב הדור

הרב חיים דרוקמן תרצ"ג-תשפ"ג

הולך תמים

ברב חיים דרוקמן זצ"ל הייתה תמימות במובנה השלם - שכורך יחד ערכים שונים ומביא את כולם לידי ביטוי מתוך כבוד לכל אדם, אך גם תמימות במובנה הנאיבי - שהובילה לטעויות שמקורן בעודף אמונה באדם

→
כבר מגיל צעיר מילא את השליחות דרך הפעילות בהנהלת בני עקיבא. הרב דרוקמן

צילום: תנועת בני עקיבא

והמצביאים התייחסו אליו תמיד כאל גורם אובייקטיבי כביכול - המפשר, הממתן, המגשר, שולה המוקשים - ואכן עלתה בידם. ככה זה כשאתה נקי מעוול.

4. "נאיבי, תם, שאינו ממולח"

ואחר הדברים האלה, קשה שלא לזהות קו ברור הנמתח בין התמימות במובנה כשלמות ונקיות, שעשתה את הרב חיים דרוקמן לענק שהיה ואף זיכתה אותו בפרס ישראל, ובין התמימות במובן הרביעי שלה, לפי אברהם אבן-שושן - נאיביות, שגרמה לטעויות המפורסמות שהיו לו כמנהיג ציבור. כפי שתיארנו, האמון המוחלט בטוב האדם, בטוהר כוונותיו וביושרתו, וההתייחסות הנקייה והלא שיפוטית כלפיו, היו מהמעלות הגדולות של הרב - אבל פעמים שהן סימאו את עיניו מלזהות את הרע ומנעו ממנו אפשרות לחרוץ דין צדק. כך היה כאשר גיבה את הרב מוטי אלון שהורשע במעשים מגונים, וכך כאשר בצעד שנוי במחלוקת כמעט התיר למנסור עבאס לבוא בקהל ולשמש משענת לממשלת ימין. על אלון אמרו כי פגע מינית בתלמידיו - ואיך אפשר להאמין; עבאס נשבע שהוא כבר לא תומך טרור - ואיך אפשר שלא.

ואולי דווקא שתי התקריות הללו - חמורות ככל שיהיו - תורמות לחישוב הכללי וממחישות כמה ענק היה הרב חיים דרוקמן זצ"ל: שתיים שלוש טעויות בקריירה של שבעים שנה. ■

קובי נחשוני הוא עיתונאי חטיבת החדשות של ynet וידיעות אחרונות

הוא פעל לתיקון עולם מתוך הבנה שיש עוד הרבה מה לתקן, אבל כלפי הבריות עצמן אימץ מבט מלא אהבה ואמון וחף משיפוטיות. כשהייתה לו ביקורת - והייתה - היא התמקדה תמיד במעשים, הכי עניינית שיש. את האדם, לעומת זאת, דן בדרך כלל לכף זכות

לעניין אישי, ובהתאם לכך לא היסס לשתף עימם פעולה - כולל באותם נושאים עצמם. כך נהג גם בשנה האחרונה, כשהיותו המנהיג הרוחני של מפלגת הצינונות הדתית ביתו נשאר פתוח בפני בכירת ימינה איילת שקד, וכך כאשר סייע בגיבוש רפורמת הגיור של השר לשירותי דת דאז מתן כהנא.

התמימות והיושרה הזו, שבדרך כלל מכשילות פוליטיקאים, לא פגעו ביכולותיו של הרב דרוקמן בתחום אומנות הפשרה. להפך. למרות התכונות הללו, שלכאורה מנוגדות לעולם העסקנות שבו פעל - ואולי דווקא בגללן - הוא הפך בעיני ראשי המדינה והצבא לכתובת עיקרית, כמעט יחידה, לפתרון סכסוכים בינם ובין הציבור הדתי. מראש הממשלה שרון, שהגדיר את גיור העולים הלא יהודים כמשימה לאומית והפקיד אותה בידי הרב דרוקמן, ועד רמטכ"לים בני זמננו שראו בו את האורים והתומים בסוגיות הרגישות והתייחסו אליו גם כאל מעין סיסמוגרף המלמד על הלך הרוח בצינונות הדתית כולה. בכל הסכסוכים הללו הוא היה מזוהה באופן מובהק עם צד אחד ברור - הדתי, השמרן - ואף על פי כן המדינאים

מנסור עבאס כבצאל סמוטריץ'. רובם לא ראו בו את רבם ובכלל לא חיפשו לעצמם רב, אבל במפגשים המזדמנים איתו התמגנטו והיו גאים מאוד בקשר עימו. כולם מדברים על אהבת ישראל שהייתה למנוח, אך הם, שעמדו מולו, הרגישו בראש ובראשונה אהבת אדם. כשמדובר ברב דרוקמן אפשר להבין אותה: הוא פשוט היה בטוח שכולם עומדים בסטנדרטים שלו.

3. "תם וישר, נקי מעוול"

קשה להאמין איך אדם יכול לפעול במשך עשרות שנים בעולם הציבורי, ובעיקר בשדה הפוליטי, בלי להתחספס ובלי לאמץ אפילו גרם אחד של ציניות. אבל הרב דרוקמן היה כזה. לא אשכח איך יצאתי מכלי מכך שלא יצא מכליו אל מול העוול שנעשה לו כאשר רבנים חרדים קבעו כי גיורים שבוצעו על ידי בית הדין שלו אינם כשרים. תגובתו הרפה אומנם מנעה ממני כותרת עיתונאית נאה, אבל היא הייתה בעבורי שיעור מאלף באיפוק, קורס בעבודת המידות. גם אל יריביו הפוליטיים התייחס בכבוד, כשהוא מקפיד שלא להפוך את המחלוקות האידיאולוגיות

ארבע הגדרות יש לערך "תמים" לפי מילון אבן-שושן, והרב חיים דרוקמן זצ"ל, שהלך השבוע לעולמו, ענה על כולן.

1. "שלם, שאין חסר בו כלום"

הרב דרוקמן סימל את החיבור ההרמוני המושלם בין תורה לעבודה ולדרך ארץ, בין קודש לחול, בין בית המדרש לעולם המעשה, בין שלושת קודקודי המשולש הציוני-דתי - התורה, העם והארץ. את תלמידיו חנך, כידוע, ש"אנחנו לומדים תורה כדי למלא את חובתנו הלאומית ומשרתים בצבא כדי למלא את חובתנו הדתית", ובהתאם לכך ניתן לומר גם על פועלו שלו שהקדיש את חייו לרבנות בגלל המחויבות לעם ישראל, ולעסקנות ציבור בשם תורת ישראל. בשונה מהתפיסה החרדית, שלפיה גדלותם בתורה של ראשי העדה היא שמכשירה אותם להנהיג והדרכה גם בענייני השעה, הרב דרוקמן טבל ידיו עמוק גם בהבלי העולם הזה - כעסקן, כפוליטיקאי, כאיש שירות המדינה - ולא ראה אותם כנושאים העומדים בסתירה להיותו רב, איש רוח ומחנך. ההיכרות איתם מקרוב וההבנה בהם היא שגידלה אותו למעמדו המיוחד - המנהיג הציוני-דתי המשפיע ביותר על שלטונות המדינה בעשרות השנים האחרונות.

החל מבחרותו ועד יום מותו פעל הרב חיים דרוקמן למען התורה, העם והארץ בשני ערוצים מקבילים, והצליח ליצור סינרגיה שהולידה שלם הגדול מסכום חלקיו. כבר לצד הלימודים בשיבות כפר הרא"ה ומרכז הרב כמורה וכתלמיד, בגילי העשרה והעשרים, הצטרף "חיימק"ה להנהלת בני עקיבא, התגייס לגרעין נח"ל שלה ויצא לשליחות ציונית-חינוכית בתפוצות, ובהמשך, כרב חשוב, ובמקביל לראשות ישיבת אור עציון ומוסדותיה והנהגת רוב החינוך הדתי הפורמלי והלא פורמלי, כיהן כחבר כנסת, כסגן שר וכראש מערך הגיור הממלכתי, והיה ממובילי גוש אמונים. שלל תפקידיו, הרשמיים ושאינם רשמיים, השלימו זה את זה והצמיחו את הרב דרוקמן לאותה דרגת תמימות - "שלם, שאין חסר בו כלום".

2. "שאין בו מום, ללא שהוא פגם"

הסימן המובהק ביותר לכך שהרב חיים דרוקמן היה ללא מום וללא פגם הוא האופן שבו הוא הסתכל וראה את האנשים המתהלכים סביבו: ללא מום, ללא פגם. הוא כמוהו פעל לתיקון עולם מתוך הבנה שיש עוד הרבה מה לתקן, אבל כלפי הבריות עצמן אימץ מבט מלא אהבה ואמון וחף משיפוטיות. כשהייתה לו ביקורת - והייתה - היא התמקדה תמיד במעשים, הכי עניינית שיש. את האדם, לעומת זאת, דן בדרך כלל לכף זכות. הוא בחן את הזולת מהמקום של הזולת, לא ממקומו שלו, והאמין בכוונותיו הטובות, ביושרתו, בהגינותו, בשיקוליו הטהורים לשם שמיים - כאילו כולם הם הרב דרוקמן - וממילא לא יכול היה לשפוט אותו, בטח שלא לרעה. האופי הנוח הזה שלו, שהיה אותנטי לחלוטין ולא מעשה טקטי-חינוכי לשם קירוב לבבות, הוא שמשך אליו חילונים כדתיים, ליברלים כשמרנים, שמאלנים כימנים, מנהיגי מדינה כפשוטי העם,

ממשלת ישראל
מביעה צער עמוק
על פטירתו של

הרב חיים מאיר דרוקמן ז"ל

איש חינוך, מנהיג רוחני,
חתן פרס ישראל
וסגן שר הדתות לשעבר
בממשלת ישראל
ומשתתפת באבלה הכבד של המשפחה

ב"ה

ברוך דיין האמת

חברת צ'רידי משתתפת בצערו הגדול
של עם ישראל כולו עם פטירתו של
זקן רבני הציונות הדתית

הרב הגאון, הרב חיים דרוקמן זצ"ל

נשיא וראש ישיבת אור עציון, רב היישוב
מרכז שפירא, נשיא איגוד ישיבות ההסדר,
יו"ר מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא וחבר
ההנהלה הארצית של תנועת בני עקיבא.

הגדיל תורה והאדירה, הנהיג דור שלם בענווה וביושר.

תנחומינו למשפחה ולתלמידים הרבים

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ולא תוסיפו לדאבה עוד

ת . נ . צ . ב . ה

חגית רוזנבאום
Hagit72@gmail.com
7תגובות:

מרחב
הדור
הרב חיים דרוקמן תרצ"ג-תשפ"ג

מאור עציון תצא תורה

יותר משראה בעצמו חבר כנסת ומנהיג ציבור, הרב דרוקמן הקדיש את חייו למשימה העיקרית מבחינתו – להיות מחנך וראש ישיבה. בזמן שראשי ממשלות ופוליטיקאים המתינו על קו הטלפון, הרב הקדיש את מרצו ואת תשומת הלב שלו לתלמידיו: בשיעורים הרבים שמסר, בהקשבה וייעוץ סביב השעון ובהגעה לכל אירוע – שמח או טראגי – גם ממרחק של עשרות שנים

←
"חי את התורה
שלימד בכל רמ"ח
ושס"ה". הרב
דרוקמן בישיבתו
אור עציון

צילום: יהונתן הזה

ושם גם השקה את העדרים עשרות בשנים מבאר תורת רבו המובהק, הרב צבי יהודה קוק.

הרב יהושע פריאל הגיע כתלמיד שיעור א' לישיבת אור עציון "למרות הרב דרוקמן, ולא בגללו", הוא משתף בכנות. "כשהגעתי לשבו"ש דמותו של הרב לא הלהיבה אותי כתיכונסט". מה כן? "תקריט שאירעה לי שם בליל שבת. חדר האוכל של הישיבה אז היה צפוף מאוד. כשקמתי מהשולחן עשיתי תנועה לא צפויה ובטעות שפכתי מרק רותח על בגדי השבת של בחורי הישיבה לידי. נאלמתי דום, חששתי שיאכלו אותי בלי מלח. אבל במקום זה הבחורים אמרו בפשטות: עוזב, אנחנו נגקה את זה. מיד אהבתי את החבר'ה האלה והחלטתי להגיע לישיבה. רק לימים הבנתי מי גידל אותם להיות כאלה".

כתלמיד בשיעור א' הוא כבר סיכם בהתלהבות מילה במילה את שיעוריו של הרב דרוקמן, שניתנו בענייני אמונה והשקפה. כשהגיע לשיעור ב' נחל אכזבה: הוא גילה כי הרב חוזר על תוכן השיעורים ששמע ממנו בשנה שעברה. "היה לי משבר גדול, התאכזבתי שהשקעתי כל כך בסיכום השיעורים. לקח לי זמן להבין שהרב לא בא לחדש חידושים, הוא בא להטמיע בנו את המסר כך שייכנס לנו לוורידים. לשם כך צריך לחזור על הדברים שוב ושוב". הרב אביגדור שילה מחזק את דרכו הדיקטטית: חינוכית של הרב דרוקמן בעניין הזה, שהייתה מושכלת ומחושבת: "לרב הייתה השקפת עולם מוצקה וברורה ואותה

הרב אביגדור שילה: "לרב הייתה השקפת עולם מוצקה וברורה ואותה רצה להנחיל לתלמידים, עם כל המורכבות שבה. צעירים נוטים לקצוות, והוא היה המרכז, הכולל. לכן השיעורים והשיחות חזרו על עצמם. תלמיד היה יכול לשמוע כמה פעמים את אותה שיחה, כי הרב רצה שזה יחדור אליהם היטב"

השיעורים היו יכולים להתחיל בעשר וחצי בערב והלאה, זה היה רגיל אצלו. בשבתות הייתה לו מערכת שיעורים כמעט רצופה כל השבת. הוא עסק בהמון דברים, אבל הישיבה הייתה מרכז החיים".

**"אם הוא יודע
על האזכרה – הוא בא"**

הימים שחלפו מאז נסתלק הרב חיים דרוקמן לבית עולמו והוא בן תשעים קשרו עוד ועוד כתרים לראשו במצעד עשייה והשפעה שאין לו סוף. איש חינוך, חסד, מנהיג ציבור, ראש מוסדות בני עקיבא, חבר כנסת ומזקני רבני הציונות הדתית שרבים שיחרו לפתחו. אבל דומה כי לפני ואחרי הכול, בית המדרש בישיבת אור עציון שבראשה עמד היה המעוז והמבצר שממנו שאב את כוח התורה לעשייתו רבת האנפין,

האלה. היו מקרים בודדים שהוא ענה, אם על הקו היה למשל ראש הממשלה".

לא רק שיחות הטלפון היו הממשק בין חיי הציבור לחיי הישיבה אצל הרב. בתקופות העמוסות שבהן כיהן בכנסת הוא נאלץ להיעדר שעות ארוכות מהישיבה שבראשה עמד, אבל הקפיד להשלים את החסר במשאבי זמן וכוחות כמעט לא אנושיים. מדי שבוע העביר שישה שיעורים קבועים לתלמידיו אור עציון, וזאת בלי לקחת בחשבון שיעורים בישיבה התיכונית ובמקומות נוספים. "גם בהיותו חבר כנסת, הישיבה הייתה המרכז", מספר הרב אביגדור שילה, שמשמש יותר מארבעים שנה ר"מ בישיבה. "לכן בשבתות הוא היה משלים את כל השיעורים שנחסרו במהלך השבוע. בערבים היה חוזר הביתה מהכנסת ונותן שיעורים, שהתחילו בשעות לא שגרתיות.

לא פעם היה מכשיר הטלפון של הרב דרוקמן מצלצל בעיצומו של שיעור שהעביר לתלמידיו בישיבה הגבוהה אור עציון. לא היה מדובר בצלצול של חבר מהמילואים או סוכן הביטוח. בעיצומו של שנותיו כפוליטיקאי, חבר כנסת ואיש ציבור, שיחרו לקו הטלפון שלו מנהיגים בכירים מהפוליטיקה ומצמרת הממסד הישראלי. מה היה עושה ראש הישיבה במקרים האלה? תלמידיו הוותיקים משתפים בחוויות שגרסאותיהן מתחלפות, אך הצד השווה שבהן הוא מקומה של שיחת הטלפון בסולם העדיפויות הערכי של הרב דרוקמן.

"לעיתים הוא נדרש באמצע השיעור לטלפון בהול ודחוף מוועדה כזו או אחרת", מספר הרב דוד דודקביץ', רבה של יצהר וראש ישיבת 'דועה ישראל', שילמד באור עציון במשך כשנתיים. "גם כשהוא ענה, הוא לא טרח לעדכן אותנו אחר כך בתוכן השיחה. לא כי זה היה סודי, אלא כי מבחינתו אנחנו התלמידים בשיעור עוסקים כרגע בנצח. הוא לא רוצה לעררב אותנו בעניינים של ההווה, דברים בני חלוף. זו אמירה שיש בה עוצמה גדולה מאוד". הרב יהושע פריאל, מייסד גרעין מרכז נריה בקריית מלאכי, שהיה תלמיד ור"מ שנים ארוכות בישיבה, זוכר גם שיחות טלפון מעט אחרות: "תוך כדי השיעורים הוא היה מקבל שיחות טלפון מאנשים חשובים מאוד, אבל היה עונה להם: אני לא יכול עכשיו, תתקשרו אחרי שתיים עשרה בלילה. כל תלמיד שלו זוכר את המשפטים

נצחו אראלים את המצוקים נשבה ארון קודש

אוי לנו כי הושברנו.

יתומים היינו ואין אב, אבד הקברניט לספינה.

מורנו ורבנו שהעמיד רבבות תלמידים, שהיו קשורים אליו כבניו,

במשך שנות דור עד הימים האחרונים ממש, הסתלק מאיתנו.

מי יתן לנו תמורתו עיני עיני יורדה מים ואין מנחם

בית הישיבה הגבוהה אור עציון, בבת עינו, של מורנו ורבנו,

באבל עצום עם כל בית ישראל על הסתלקותו

של עמוד האש ההולך לפני המחנה.

חיים מאיר דרוקמן זצ"ל מו"ר הרב

המבכים מרה

הרבנים, התלמידים וצוות הישיבה

העיר. זה לא צריך לפגוע בסדרי הלימוד, אבל זו מסת שעות רצינית לתושבים, בין בשיעור או התנדבות אחרת".

מכאן המשיך הרב ללוות את הגרעין במשך שנים, כאשר הרב פריאל וחבריו מגיעים אליו להתייעצויות על בסיס קבוע. בהתייעצויות הללו בלטו מאפייניו של הרב כמי שיודע הן להקשיב, הן ליעץ כשהוא נטול כל פניות אישיות, והן כמי שמקבל החלטה בשיתוף עם המתייעצים ולא כפוסק בלעדי. "פעם התלבטנו לגבי הקמת חטיבה בקריית מלאכי, שהייתה עלולה לפגוע בחטיבה של הישיבה התיכונית אור עציון. לכאורה יש לרב נגיעה עמוקה בעניין, אבל הוא פשוט בירך את שני המקומות שיצליחו. תמיד כשבאנו להתייעץ הגישה שלו לא הייתה 'אני אנחית את התשובה הנכונה', אלא היה קודם כול שומע ומקשיב לפרטים, ולאחר מכן חושב יחד איתנו ועוזר לנו להגיע למסקנה". עם הדברים מזדהה גם הרב שילה, שחוזה את אותה התנהלות בישיבות הר"מים בישיבה: "הוא היה ראש הישיבה והסמכות העליונה, אבל בכל שבוע היה מתייעץ איתנו בישיבת ר"מים, פותח דיון. הוא היה שומע ובדרך כלל מקבל את דעת הר"מים. לא מחליט וזהו. הוא נתן אוטונומיה לכל ר"מ להתנהל עם השיעור שלו איך שירצה".

ההתייעצויות בלשכתו המפורסמת נגעו גם לסוגיות רחבות וכללי-ישראליות, בהשתתפות רבנים גדולים ולהבדיל פוליטיקאים בכירים, וכל מי שנכנס היה מבקש לצאת וגושפנקא של הרב דרוקמן בידו. אולם בניגוד למה שאפשר אולי היה לחשוב, הגושפנקה שהעניק הרב לא הייתה עשויה גומי. את צעדיו בהתייעצויות ציבוריות קריטיות כלכל בתבונה, אולם כזו שמתובלת בטעמים ייחודיים של התום, הענווה והפיקחות שאפיינו אותו. הרב דודקביץ' היה סמוך לא מעט על שולחנו של הרב דרוקמן בשנים האחרונות בסוגיות ציבוריות, ומעיד מכלי ראשון - כשהוא מנוע מלפרט על המתרחש בחדרי חדרים - על יכולתו המופלאה של הרב לתמך בין הצדדים מחד, ומאידך לקבל הכרעות ברורות בעלות השפעה רחבה. "כל מה שחושבים על ההשפעה שלו, זה קטן לעומת כמה הוא השפיע באמת", קובע הרב דודקביץ'. "הוא היה בקי מאוד בפרטים, מבין אותם לעומק. הייתה בו ענווה עצומה להקשיב וגם יכולת הכרעה, אבל כזו שנתנה תחושה טובה גם לאלה שדעתם לא התקבלה. היה בו שילוב נדיר שאין לו אח ורע של תום ופיקחות. הוא ידע לבטא את הנקודה העמוקה הרוחנית שמשותפת לכלל הציבור שמאמץ בתורה הגואלת. הוא הצליח לקלוע למקום הזה בצורה משמעותית, ולכן זכה לאמון. לא שהיה קו אמצע חסר חיים, אלא אחד שכולל הכול בכבוד אמיתי לרוחות השונות ולמהלכים השונים. לכן הפך להיות המוביל". ■

הרב יהושע פריאל: "פעם התלבטנו לגבי הקמת חטיבה בקריית מלאכי, שהייתה עלולה לפגוע בחטיבה של הישיבה התיכונית אור עציון. לכאורה יש לרב נגיעה עמוקה בעניין, אבל הוא פשוט בירך את שני המקומות שיצליחו. תמיד כשבאנו להתייעץ הגישה שלו לא הייתה 'אני אנחית את התשובה הנכונה', אלא היה קודם כול שומע ומקשיב לפרטים, ולאחר מכן חושב יחד איתנו ועוזר לנו להגיע למסקנה"

איך היה עושה הרבה דברים, אבל כשהיה שקוע בדבר מסוים - היה שם עד הסוף".

"שילוב של תום ופיקחות"

אחד המסרים הבולטים שלו לתלמידיו היה חיי שליחות. "החיים ניתנו לנו במתנה וצריך לנצל אותם", היה אומר, "לא ניצול פרטי בשבילנו אלא למען כלל ישראל. לא להיות אנשים פרטיים אלא שליחים של עם ישראל". דוגמה אישית לא חסרה לתלמידים גם בתחום הזה, ואכן רבים מהם יצאו לשליחויות בתחומי החינוך, ההתיישבות ועוד. הרב פריאל, שכאמור ליווה את הרב דרוקמן שנים ארוכות, השתתף במסעות שליחות של בחורי הישיבה למדינות חבר העמים, בהמשך הקים אולפן לעולים בישיבה ביוזמת הרב דרוקמן, ולבסוף ייסד בקריית מלאכי גרעין תורני, שראשיתו בכ"ו 70 משפחות אברכי הישיבה שמילאו את העיירה. את הקול הקורא לייסוד הגרעין, שכיום הפך לממלכה חינוכית-חברתית, הרים הרב

דרוקמן במסיבת ט"ו בשבט של משפחות האברכים שאליה הוזמן.

"אתם בשלב בחיים שבו עליכם להקדיש את כל זמנכם ללימוד תורה", הדגיש באוזניהם הרב, אך באותה נשימה הוסיף: "אבל לא ייתכן שלא תעשו שום דבר בשביל העיר שאתם גרים בה. אני מצפה שכל אחד מכם ייתן שעה בשבוע לטובת

הרב דרוקמן. הוא מבקש מהרב שיחתן אותו ומודיע שהחתונה בעוד יומיים. הרב מתפלל קמעה ומתעניין, מדוע נזכר החתן לבקש בקשה שכזו בהתראה כה קצרה? "ראש הישיבה שלי היה אמור לחתן אותי", מסביר הבחור, "אבל ברגע האחרון ביטל ואמר שיש לו אירוע חשוב ודחוף". "אני מבין", אמר הרב דרוקמן, "אבל באותו יום יש לי עוד שתיים-שלוש חתונות. אני מוכן לבוא, אבל זה יהיה קצת מאוחר". הבחור ניאות, והרב נסע לערוך את החופה בשעה מאוחרת יותר. "למחרת הרב הגיע נסער ליישיבת ר"מים עם הסיפור הזה", משחזר הרב שילה, "כשסיים לספר, תמה בקול: אני לא מבין איך ראש ישיבה עושה דבר כזה? אם זה היה הבן שלו, הוא לא היה בא לחתונה?! זה היה היחס שלו לכל בוגר - זה הבן שלי. כך גם הגיע לבר מצוות אצל בוגרים, הרי ילידיהם הם הנכדים שלו". ההשתתפות בכל אירוע שאליו הוזמן השפיעה דרמטית על סדר יומו העמוס ממילא, אבל הוא מעולם לא ויתר: "הוא יכול היה להשתתף בכנס בירושלים, משם לנסוע לחתונה ברמת הגולן ובחזור להיכנס לניחום אבלים. ואם השעה התאחרה כך שלא הספיק לנחם והשבעה עמדה להסתיים למחרת, הוא היה נוסע למחרת להתפלל שחרית בבית האבלים כדי להספיק להיות שם".

היחס הזה, אגב, נשמר לא רק לאירועים משמחים בחיי הבוגרים. רבים מספרים על אזכרות של בני משפחותיהם שאותן פקד הרב בקביעות. כך למשל משפחתו של החייל ירון חן הי"ד, בוגר הישיבה שנחטף ונרצח על ידי מחבלים בתשנ"ג. במשך שנים הקפיד הרב להגיע לאזכרה, לעיתים גם לבדו ללא מלווה וגם כשכבר קשתה עליו ההתנידות. "חשבנו להפסיק להודיע לו", הם מספרים, "כדי לא להטריח אותו כל כך. כי אם הוא יודע על האזכרה - הוא בא". בכל מקום שאליו הגיע היה נוכח בכל נימי נפשו בשלמות. "כשהיה בהלוויה קורעת לב, היה ממרר בכ"י, מתאר הרב פריאל, "משם היה יכול להמשיך לחתונה, שם היה רוקד בשמחה כזו, שלא יכלו לשער בכלל מאיזה אירוע הגיע לכאן. זה דבר ללמוד ממנו,

"היחס שלו לכל בוגר היה: זה הבן שלי". הרב דרוקמן עם תלמידיו הישיבה

רצה להנחיל לתלמידים, עם כל המורכבות שבה. צעירים נוטים לקצוות, והוא היה המרכז, הכולל. לכן השיעורים והשיחות חזרו על עצמם. תלמיד היה יכול לשמוע כמה פעמים את אותה שיחה, כי הרב רצה שזה יחדור אליהם היטב".

לפני כשני עשורים הייתה אור עציון אחת מספינות הדגל של הישיבות הדתיות-לאומיות. באותן שנים אפשר היה למנות יותר ממאה תלמידים במחזור, ובין הר"מים ומוסרי השיעורים בישיבה היה מגוון של שמות שכיום הפכו לראשי ישיבות ורבנים בפני עצמם: הרב מיכה הלוי, הרב דוד סתיו, הרב רא"ם הכהן, הרב משה בלייכר, הרב ברוך קהת, הרב ישראל סמט ואחרים. מה הפך את המקום, בהנהגתו של ראש הישיבה הרב דרוקמן, לאבן שואבת לאלפי בחורים? הרב דודקביץ' משתף בחוויה שלו כתלמיד בשיעורים הצעירים: "כשאנחנו הגענו לישיבה הרב היה די צעיר, לקראת שנתו החמישים. ההתייחסות אליו הייתה של הערצה עצומה. הוא היה מלא וגדוש בתורת רבותיו. הייתה לו יכולת אמירה גדולה. זה לא רק יכולותיו הדידקטיות הידועות, יותר מזה: היו שם הלב וההזדהות שלו, הוא חי את התורה שלימד בכל רמ"ח ושמ"ה. הוא חי את הדברים כשאמר אותם, זו הייתה הזדהות כל כך כובשת לב, גורם משמעותי בשביל כולם. לא מדובר בכוח דרשה נפלא, אלא המקום הכי פנימי שלו, וממילא זה נוגע ללב".

ולא רק הדיבורים היוצאים מן הלב נכנסו אל הלב, אלא גם הדמות על הנהגותיה היומיומיות הייתה ספר מוסר מאלף וסוחף לאלפי תלמידיו. "הרב דרוקמן היה מחנך לא בהטפה, אלא בעצם הדמות שלו", מגדיר הרב שילה. "אפשר לכתוב ספר שלם על הרב מצד מידת הענווה שלו, אפשר לכתוב ספר שלם על מידת החסד שלו וספר נוסף על אהבת האדם שהייתה בו. אם דומה רבן למלאך ה', קבל תורה מפייה - הדמות שלו הקרינה את כל המידות הטובות, הוא לא היה צריך להטيف בכלל. הוא היה דמות שהתלמידים העריצו, והיה על מה".

הסיפורים על מסירותו לאלפי תלמידיו, גם אחרי שנים רבות, קלחו השבוע בזרם בלתי פוסק. כמה טעמויות נוספות מעניקים גם המרואיינים לטור זה. הרב פריאל משתף בסיפור מעורר השתאות על השתתפותו הידועה של הרב בכל חתונה של תלמיד שאליה הוזמן: "כשהחברותא שלי התחתן, הרב שהה בצרפת בשליחות חירום לאומית. באותו זמן התקיימה ועידת מדריד, והרב טס לצרפת לשכנע את השר דאז אריאל שרון לא להיכנע ללחצים האמריקניים על ראש הממשלה שמיר למסור חלקים מארץ ישראל. הוא עזב את הישיבה והמשפחה וכל שאר העיסוקים כדי לעסוק בצורכי כלל ישראל. אבל מה עושים עם החתונה של אותו תלמיד? לכאורה אי אפשר להגיע, הרב בחו"ל והעניינים בוערים מאוד. אבל אצל הרב דרוקמן אין אי אפשר. הוא לא הכיר מילים כאלה. הוא עלה על מטוס מצרפת, הגיע לחתונה וחזר משם לצרפת. כזה הוא היה: בעומק ענייני הכלל, אבל גם לא יחמץ חתונה של בחור. אין אי אפשר, אם צריך - מתאמצים יותר".

את המסירות הזאת גילה הרב לא רק כלפי תלמידיו, מעיד הרב שילה, שמשותף בסיפור שמספק הצצה לנפשו של הרב פנימה. היה זה כאשר בחור משיבה אחרת, שהרב כלל לא הכיר, התנדפק על דלתו של

אבלים וכואבים את פטירתו של

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

שר וגדול בישראל, מורה דרך לאלפים ולרבבות אשר הכניס רבבות נדחי ישראל תחת כנפי השכינה סגל המורים, המטה וההנהלה של "נתיב - המרכז הלאומי לזהות וגיוור"

משתתפים בצער המשפחה ובאבל הציבור "תלמיד חכם שמת אין לו תמורה"

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון

פרופ' בנימין איש שלום, יו"ר הנהלה עמיחי עיטם, מנכ"ל

עיריית ירושלים

נפלה עטרת ראשינו

ראש העיר ירושלים, חברי הנהלת העיר,
מועצת העיר ותושבי העיר ירושלים
יחד עם כל בית ישראל מבכים מרה את האבדה
הגדולה ועלייתו לגנזי מרומים של זקן רבני הציונות
הדתית וראש ישיבות בני עקיבא אשר העמיד
תלמידים הרבה

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

המקום ינחם את המשפחה האבלה,
את תלמידיו ומוקירי זכרו בהמשך דרכו בבנין התורה
והארץ, ובהצמחת תחיית עם ישראל בארצו

משה ליאון
ראש העיר ירושלים

קופת חולים מאוחדת מבכה על
לכתו של זקן רבני הציונות הדתית

הרב

חיים מאיר דרוקמן

זצ"ל

הרב דרוקמן היה איש תורה,
עניו במידות וישר דרך.
תורתו, חוכמתו ומורשתו יישארו איתנו לעד.

קופת חולים מאוחדת משתתפת בצערם
של משפחת דרוקמן המורחבת ושל
רבבות תלמידיו.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

מאוחדת

אוי לה לספינה שאבד קברניטה
תנועת בני עקיבא

כואבת ואבלה על הסתלקות האור ההולך לפני המחנה

מו"ר הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

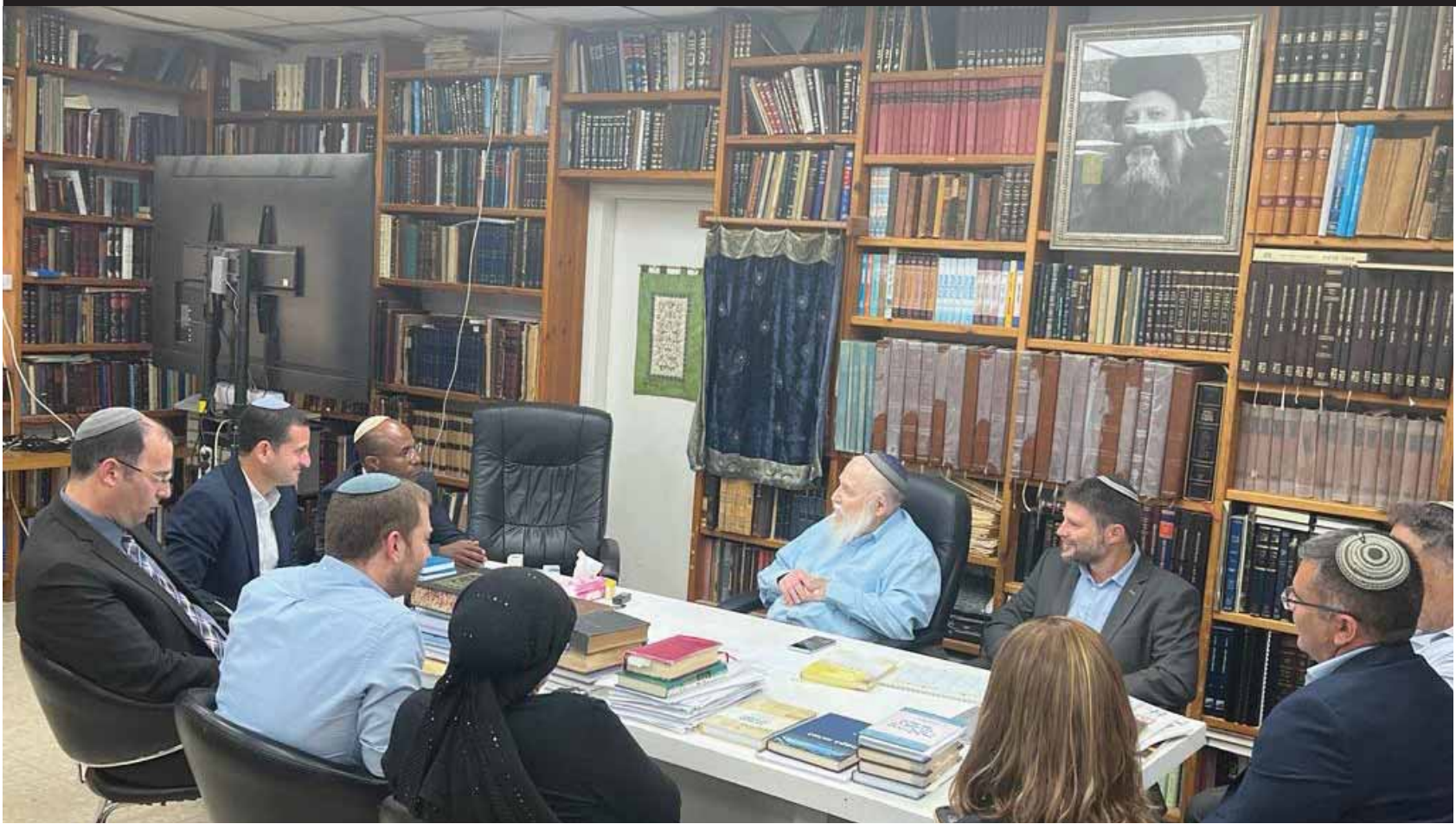
ביום העלאת הנרות - זאת חנוכה

הקב"ה ישלח נחמה למשפחתו, לתנועתנו, לרבבות תלמידיו
ולעם ישראל כולו על האבדה הגדולה

בהתעלותו לגנזי מרומים, אנו לאורו - עלה נעלה

יגאל קליין, מזכ"ל
והנהגת התנועה

←
"דמות אהודה
על כולם שפניה
לציבור, בעלת
הבנה עמוקה של
החיים הציבוריים".
הרב חיים דרוקמן
בפגישה עם נציגי
מפלגת הציונות
הדתית

צילום: הציונות
הדתית

אחרים שכיהנו איתו.
בשנת 1981 מונה הרב דרוקמן לתפקיד סגן
שר הדתות, ופרש ממנו קצת יותר מחצי שנה
לאחר מכן, בעקבות אישור הנסיגה מחבל ימית.
בשנת 1983 עזב הרב את המפד"ל יחד עם הרב
מושה צבי נריה זצ"ל, חנן פורת ז"ל והרב יצחק
לוי והקים את מפלגת מצ"ד - מחנה הציונות
הדתית. הוא חבר למפלגת פא"י (פועלי אגודת
ישראל) והקים את מפלגת מורשה, שבמסגרתה
נבחר שוב לכנסת שנה מאוחר יותר. ב-1986 פרש
ממורשה וחזר למפד"ל. שנתיים מאוחר יותר
פרש מהכנסת. גם לאורך תקופת הפרישה שמר
על יחסים הדוקים וטובים עם נציגי המפד"ל
בכנסת ומחוצה לה.

11 שנים מאוחר יותר, לקראת הבחירות
לכנסת ה-15 בשנת 1999, הוצב הרב דרוקמן
במקום השני ברשימת המפד"ל לכנסת וכיהן עד
2003. הוא שימש חבר בוועדת החוץ והביטחון
וחבר בוועדת החינוך וכיהן גם כסגן שר הדתות,
ובמסגרת זאת עסק בנושאים הקרובים לליבו
- חינוך, אהבת ארץ ישראל, ביטחון ומדיניות
וגיוור. כשאי אפשר היה למצוא אותו במליאה
או בוועדות, לרוב הוא שהה בחדרו, ואם לא היה
עסוק בפגישות או בצורכי ציבור היה מקדיש את
כל עיתותיו ללימוד תורה.

העובדה שהיה מקובל מאוד על כל החוגים
בציונות הדתית הביאה למינויו בראשית שנת
2004 לתפקיד ראש מערך הגיוור במשרד ראש
הממשלה - תפקיד שבו שימש במשך שמונה
שנים.

דלתו הפתוחה של הרב הגיעה עד לכך
שבתקופת הקמתה של הממשלה הקודמת אירח
בביתו את יושב ראש רע"ם חבר הכנסת מנסור
עבאס, שנזכר במפגש הזה השבוע: "הייתה לנו
שיחה טובה של שעה וחצי, אולי שעתיים, יצאתי
בתחושה טובה. מצאתי איש חכם, יודע להקשיב
ולשאול שאלות".

ממשיכו של הרב נריה

←
אז מה הפך את הרב דרוקמן זצ"ל
לאיש שאליו נוהרים פוליטיקאים וקובעי

ראש הממשלה
לשעבר נפתלי
בנט: "תמיד
כשהייתה בעיה,
הוא התייצב.
פשוט בא. בלי
גינוני כבוד.
כשהייתי אומר
לו 'תודה הרב על
כל העזרה', הוא
היה אומר בקולו
הצרוד: 'תודה לי?
תודה לך? אהבתי
אותו מאוד מאוד
והוא יחסר לי
ולכל עם ישראל"

פוליטיקה אלוקית

הניסיון בעבר כחבר כנסת, הוואקום שנוצר עם פטירת
הרב שפירא והרב אליהו ותכונות האופי המיוחדות:
פוליטיקאים מדורות שונים בציונות הדתית מנתחים את
סוד השפעתו של הרב דרוקמן בשדה הפוליטי, ומשתפים
בסיפורים מחדרי ההתייעצויות

בשל הערך המוסף שלדעתם יביא מבחינת
המצביעים. הרב עצמו החליט להצטרף
לפוליטיקה דווקא בגלל רצונו להשפיע
בתחום החינוך ועל פי הוראתו של הרב צבי
יהודה קוק זצ"ל.
"רציתי להמשיך בפעילות החינוכית,
שהיא ייעודי, ולא ללכת לפוליטיקה", סיפר
בעבר הרב דרוקמן. "כשהרב צבי יהודה אמר
לי שמן הראוי שאעשה זאת, פרצתי בבכי,
אבל קיבלתי עליי את הדין. למדתי להכיר
בחשיבותה של העבודה בכנסת, חשוב שיהיו
שם אנשים טובים. השירות שם היה מבחינתי
שליחות, ובכל התקופה המשכתי גם בעבודה
החינוכית".

מי שהכירו אותו בתקופת כהונתו
הראשונה בכנסת טענו שללא ספק הוא לא
היה פוליטיקאי כפי שאנחנו מכירים כיום.
הרב דרוקמן עסק בעיקר בנושאים חינוכיים
ולא היה פרלמנטר מוביל, אבל כבר מיומו
הראשון היה איש עצה עבור הסובבים אותו.
עם זאת, הוא היה נחוש מאוד לשמור
על עמדותיו. הוא הצביע בכנסת נגד הסכמי
קמפ דייוויד, למרות שהיה חבר קואליציה,
ובאישור מיוחד. כך עמד על כל נושא שהיה
בבת עינו, ללא מחלוקות קולניות, אלא
בישירות ובנועם, כפי שמספרים חברי כנסת

הגעתו לרב ודיברתי איתו על המלחמה של
החרדים ושצריך להשיב מלחמה, הצעת
שאבאי יחסי ציבור ונילחם. אני זוכר את
היד של הרב על היד שלי, הוא אמר לי:
'צפתי, אם אתה רוצה, הדבר היחיד שאנחנו
עושים הוא עוזרים בגיוור. אנחנו לא משיבים
מלחמה. אין מלחמה. אנחנו עוסקים בגיוור
ולא במלחמה'. כך פתחנו את מכון הגיוור
שהגיע ל-6,000 תלמידים שעברו ועוברים
דרכנו. זו דרכו של הרב, עשייה".

מקבל עליו את הדין

כניסתו של הרב דרוקמן לחיים הפוליטיים
בשנת 1977 לוותה בחששות מצד ותיקי
המפד"ל ובראשם ד"ר יוסף בורג המנוח,
למרות שעל פניו היה מדובר במועמד מצוין
מבחינת המפלגה. הרב דרוקמן הוא בשר
מבשרה של הציונות הדתית, שעבר את כל
המסלול - מילד שעלה מאירופה הבערת,
דרך חברות, הדרכה והנהגה בתנועת בני
עקיבא, שליחות ציונית בחו"ל והקמת
ישיבות שחיוקו את עולם התורה הציוני-דתי.
את מהלך כניסתו יזמו שניים מצעירי
המפלגה באותה תקופה, זבולון המר ז"ל וד"ר
יהודה בן מאיר, שהציעו להציבו במקום השני

ניצן קידר

גוונים רבים יש לציבור הציוני-דתי, וגם
רבניו מתחלקים ביניהם, אבל בבית אחד
במרכז שפירא כולם היו שווים ומקובלים.
אולי זה מה שהפך את הבית הזה למוקד
עלייה לרגל של מנהיגי הציבור הציוני-דתי
במשך עשרות שנים. הם ידעו שהאדם הגדול
שיושב בבית, הרב חיים דרוקמן זצ"ל, יקשיב
לכל הצדדים והדעות, לא יחסס להביע את
דעתו, והכרעתו בסופו של דבר תהיה למען
כלל ישראל ובלי שום ויתור על הנושאים
העקרוניים והחשובים.

כך הפך הרב הצנוע, שנשא את דגל החינוך
וההתיישבות, לאיש סודם של הפוליטיקאים
שכיהנו כחברים במפלגות המייצגות את
הציונות הדתית לאורך השנים (שבחלקן אף
הוא עצמו כיהן בכנסת), צבר לעצמו מכרים,
אולי אפילו חסידים, בקרב חברי מפלגות
אחרות, והפך לדמות משמעותית במיוחד גם
עבורם.

לא בטוח שהרב דרוקמן כיוון את עצמו
לשדה הפוליטי, אבל מהרגע שדרך בו ידע
לנתב את עצמו לעשייה, ללא ויתורים וללא
נסיגה מבדל של עיקרון. בעיניו החיבור בין
רבנות לפוליטיקה היה קדוש. על החיבור
הזה סיפר השבוע ל'ערוץ 7' נפתלי קנדלר, יד
ימינו של הרב, שאמר כי בעיני הרב דרוקמן
"פוליטיקה הייתה תורה".

"מי שחושב שהרב היה חי בשני מסלולים
שונים - פוליטיקאי וראש ישיבה - לא מבין
את הרב. אצל הרב זו אמת מושלמת אחת
כוללת של חיים שהם מסירות נפש למען עם
ישראל. לימוד תורה הוא החובה הלאומית,
והשירות בצבא הוא המצווה הדתית. מבחינת
הרב כל הפוליטיקה היא כלי למימוש ייעודו
של עם ישראל להקים מדינה יהודית. הכול
קודש ונובע מתוך תורה", הוא מוסיף.

עוד הוא מספר שהרב דרוקמן לא היה
עוסק במלחמות פוליטיות, אלא בדרכים
לפירוק מוקשים. "הייתי בתחילת דרכי
כשהגיעו ביטולי הגיוור והיה בלגן שלם.

ברוך דיין האמת

**בצער רב וביגון קודר אנו מבכים
את פטירתו של מורנו ורבנו**

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

מייסד המועצה אזורית שפיר, בכיר רבני הציונות הדתית,
ראש ישיבות ואולפנות בני עקיבא

מגדולי רבני דורנו, העמיד תלמידים הרבה, חניך דורות רבים,
האיר את העולם בתורה ובגמילות חסדים,

מסר את נפשו למען ארץ ישראל, עם ישראל ותורת ישראל

"בְּלֵעַ הַמִּצְוָה לְנֶצַח, וּמִחָהּ ה' אֱלֹהִים דְּמִעָה מַעַל כָּל פְּנִים"

**אדיר נעמן, ראש המועצה
חברי המליאה
עובדיה וחושביה**

"חיים בארץ החיים"

אבלים וכואבים את פטירתו של מורנו האהוב

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

ממובילי מפעל ההתיישבות עשרות בשנים
עמוד התווך בבניין העם, התורה,
והארץ במדינת ישראל.

בשם תושבי יהודה ושומרון אנחנו שולחים את
תנחומינו למשפחתו ולרבבות תלמידיו וחניכיו
שכה אהב.

מורשתו של הרב דרוקמן זצ"ל תמשיך להאיר
את דרכינו.

בבנין הארץ ננוחם

תנועת ההתיישבות אמנה

מועצת יש"ע

המועצה האזורית, החברה לפיתוח והמועצה הדתית גוש עציון אבלות

עם לכתו של זקן רבני הציונות הדתית

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

איש תורה, אוהב ישראל,

מחנך ומקרב נדחי ישראל

הרב שימש כראש ישיבת אור עציון, חבר כנסת וראש מערך הגיו

תורתו, חוכמתו והארת פניו היו חלק גדול מאישיותו המיוחדת

יהי זכרו ברוך

בנושאים פוליטיים. מה היה מיוחד בו בפן הזה? האם יש איזו שיחה מסוימת שזכורה לך?

”התייעצתי עם הרב רבות. מה שתמיד הרשים אותי היה המוכנות שלו ליטול אחריות, להתייצב, לתת גיבוי גם כאשר אחרים היססו. אני זוכר שבאחד הביקורים הוא הסכים לספר לי בפירוט רב את קורות חייו כילד, וזה היה מרתק. כל הזמן נפעמתי איך בתוך היהודי הזה יש ילד ששרד את השואה וברח מאירופה והגיע למעשה לבדו לארץ ישראל בגיל 12. הווג שהעלה אותו לארץ לא גידל אותו כאן. לדמיין מה זה היה מבחינתו, ובכל זאת, ואולי דווקא בגלל זה, הוא היה אדם כל כך אופטימי. הוא גילם את תקומת ישראל בגופו שלו. בחייו שלו. הוא לרגע לא שכח את הנס הזה - מדינת ישראל.

”בהתייעצויות הוא היה שואל הרבה שאלות. היה אומר: ‘אני שומע, אני שומע’. לא היה מבטיח דברים שלא היה יכול לקיים. היה לו רגש של אחריות וראייה רחבה של כל מדינת ישראל.”

זה לא סוד שהוא לא שבע נחת מהממשלה האחרונה. האם עדיין נשמר הקשר בינך ובין הרב?

”בשנתיים האחרונות הקשר נשמר אם כי בתדירות פחותה. הוא סבר שהממשלה בראשותי אינה טובה, ואני ניסיתי להסביר לו שאנחנו צריכים לבחור מתוך אפשרויות ריאליות - או בחירות חמישיות או ממשלה, אך בסופו של דבר הוא התנגד לממשלה. “עם זאת, בשיחות המעטות שהיו לנו הוא הדגיש שהוא יודע שכוונתי לשם שמיים, אך חושב שאני טועה. מעולם הוא לא ייחס לי מניעים שליליים. הוא הקפיד לשמור על כבוד הממלכה ועל כבודי כראש ממשלת ישראל, וממש יצא נגד שימוש במילים לא ראויות.”

מה ייחד מבחינתך את הרב דרוקמן צ"ל?

”מה שייחד את הרב דרוקמן הוא מסירות נפש מוחלטת לכלל. תמיד אמרתי לעצמי: אם הרב דרוקמן בגיל 86 יכול להגיע הערב לעפולה כדי לומר כמה מילים לבני נוער - או אני חייב לגלות ולו שבריר ממסירות הנפש הזו ואעבוד יותר קשה. “תמיד כשהייתה בעיה, הוא התייצב. פשוט בא. בלי גיגוני כבוד. כשהייתי אומר לו ‘תודה הרב על כל העזרה’, הוא היה אומר בקולו הצרוד: ‘תודה לי? תודה לך!’ אהבתי אותו מאוד מאוד והוא יחסר לי ולכל עם ישראל.” ■

דרוקמן?

”הרב דרוקמן מאוד התעניין בכל נושא ורצה לדעת כל פרט ופרט. בזמנו היו הרבה מאוד נושאים שעמדו על הפרק ברמה ההלכתית וגם בנושאים ציבוריים אחרים. היה חשוב לו לשמור על עמדה ברורה בכל נושא וגם על ההגנות בפוליטיקה, ואת המסר הזה העביר בכל שיחה.

”היו לי הרבה מאוד התייעצויות איתו, רבות מהן בנושא הגיור שהיה קרובים לליבו, כשישמעתי בתפקיד מנהל בתי הדין הרבניים. שוחחנו רבות על הדרך הנכונה שבה צריך לקרב, והוא הודריך וכיוון אלפים שבסוף הפכו למתגיירים הראויים ביותר לגיור.”

”הייתה לו עין טובה”

הרב דרוקמן היה חביב במיוחד על ראש הממשלה לשעבר נפתלי בנט, שמתחילת דרכו במערכת הפוליטית הציונית־דתית היה מגיע לביתו של הרב ומתייעץ עימו באופן קבוע.

בשיחה מיוחדת עם ‘בשבע’ מספר בנט על המפגש הראשון שבו התארח בבית המפורסם במרכז שפירא. “הפגישה הייתה בביתו. אני הייתי באוטוסיידר במערכת הציונית־דתית, וזו גם הייתה תקופה שהתקיפו את אשתי וטענו שהיא ‘חילונית’. הרב האיר פנים וקיבל אותי בחום. הוא אמר שהכול קשקושים. משם בהדרגה התפתחה הערכה ואף אהבה. בשנים האחרונות שיחותינו תמיד הסתיימו בהבעת אהבה הדדית. הייתה לו עין טובה.”

התייעצת עם הרב לאורך השנים

של הרב דרוקמן בנושא כזה או אחר וביקשו לשמוע את עמדתו.”

הרב בן דהן משתמש בסיפור כדי לנסות ולהסביר עד כמה היה משמעותי הרב דרוקמן לכל ההנהגה הרוחנית של הציבור הדתי־לאומי - גם אם לא היה נראה כך לפעמים. “בתקופה שבה שימשיתי בתפקיד שר הדתות בפועל, יחד עם הרב דרוקמן קם פורום שהיה נפגש בכל יום ראשון לאחר שבת מברכין בירושלים. הייתי מביא בפני הרבנים, שהיו נציגים של כל מגוון הדעות בציונות הדתית, סוגיות שונות שעמדו על הפרק בכנסת והצעות חוק שונות שרצינו להעלות או שהעלו אחרים, והרבנים היו מחוים את דעתם. בראש הפורום הזה עמד הרב חיים דרוקמן שכולם התאחדו סביבו, והיו חברים בו רבנים כמו הרב יעקב אריאל, הרב זלמן מלמד, הרב נחום רבינוביץ’ צ”ל, הרב צפניה דרורי, הרב חיים שטיינר, הרב איסר קלונסקי ורבנים נוספים. זה עוד נדבך בסדרה של נדבכים שבנו את מעמדו המיוחד גם בקרב הציבור וגם בקרב רבניו.”

את הפוליטיקאים הדתיים ברובם היה אפשר לראות אצלו תדיר בהתייעצויות.

“לאורך השנים המפד”ל והבית היהודי התייעצו עם הרב דרוקמן בשאלות הבערות. גם ראש הממשלה לשעבר נפתלי בנט התייעץ עימו לאורך מרבית דרכו הפוליטית, משום שהבין שלרב יש מעמד מיוחד, ופעמים רבות הם נפגשו להתייעצויות אישיות. בסופו של דבר גם בצלאל סמוטריץ’, כשחל הפיצול בתוך המפלגות של הציונות הדתית, התייעץ עם הרב דרוקמן ונסמך עליו הרבה מאוד.”

איך הייתה נראית התייעצות עם הרב

“את המשמעות של ההתייעצות איתו הבינו לא רק פוליטיקאים בציונות הדתית אלא גם כאלו מחוצה לה, כולל ראשי ממשלות ושרים בכירים”, מציין סלומיאנסקי.

הוא מזכיר כי “כמה פעמים כשהמפד”ל הרגישה שהיא צריכה חוסן היא שמה את הרב דרוקמן במקומות שונים בשימתה, משום שהציבור הרחב הבין את המשמעות של הצבעה למפלגה שהרב מוצב בה - והדבר חיזק עוד יותר את מעמדו.”

סגן השר לשעבר ומנכ”ל בתי הדין הרבניים הרב אלי בן דהן נועץ ברב דרוקמן פעמים רבות לאורך השנים. לדבריו, הרב דרוקמן התקבל בעצם על הציבור בתקופה שבה היה צורך בהנהגה - דווקא בשל מידותיו ואישיותו.

“אחרי פטירתם של הרבנים שפירא ואליהו צ”ל, אין ספק שנוצר חלל ריק. אחריהם לא התמנה רב ראשי לישראל משורות הציונות הדתית, ולתוך המקום הזה נכנס הרב דרוקמן צ”ל. הוא היה דמות אהודה על כולם, שפניה לציבור, בעלת הבנה עמוקה של החיים הציבוריים. הוא לא היה ספון רק בעולם הישיבות פנימה, והביע את עמדותיו בכל מיני תחומים”, אומר הרב בן דהן.

המעמד הזה היה מקובל לא רק על הציבור, אלא גם על מנהיגי ורבנים.

“צריך לציין שגם חבריו הרבנים שנחשבים כיום לזקני רבני הציונות הדתית ראו בו את הדמות המאחדת והמחברת, וממילא גם שאלות ציבוריות הפנו אליו. לא אחת שוחחתי עם רבנים גדולים בציונות הדתית והם שאלו אותי מה דעתי

← בכל פעם שהמפד”ל נזקקה לחיזוק, הרב חזר לרשימה. הרב דרוקמן בתקופתו כחבר כנסת

צילום: משה מילנר, לע”מ

← מדיניות בציונות הדתית כדי להתייעץ בהחלטות הוות גורל? ניסן סלומיאנסקי, ממקימי גוש אמונים (שם הכיר לראשונה את הרב דרוקמן) ומראשי מועצת יש”ע בתחילת דרכה, שימש במשך עשרות שנים כחבר כנסת מטעם המפד”ל על גלגוליה השונים, והוא מנסה יחד איתנו לעמוד על המהלך שהפך את הרב דרוקמן צ”ל לדמות המרכזית להתייעצות.

“בעבר היה הרב צבי יהודה צ”ל, שלגביו לא הייתה דילמה שהוא גדול הדור ואיתו אתה מתייעץ בכל הנושאים המשמעותיים והגדולים. הוא הוביל את התפיסה הציונית־דתית ואותו באו לשאול את השאלות שהן לא דווקא הלכתיות, אלא קשורות יותר להנהגת הדור ולפוליטיקה”, מסביר סלומיאנסקי. “אחריו היו הרב אברהם שפירא צ”ל והרב מרדכי אליהו צ”ל, ועם שניהם היו מתייעצים בהכרעות פוליטיות. אני זוכר שהרב אליהו צ”ל אמר לנו לעזוב את הממשלה לפני ההתנתקות והרב שפירא צ”ל אמר לא לעזוב עד נקודה מסוימת”, הוא מוסיף.

וכאן נכנס לתמונה הרב דרוקמן צ”ל. “במקביל למנהיגותם היו הרב משה צבי נריה צ”ל, שנחשב מוביל דרך בציונות הדתית, וממושיך דרכו, הרב דרוקמן צ”ל. השניים הללו ידעו איך לפרש ולהרחיב את תפיסת העולם הציונית־דתית לכל תחומי החיים, ובעיקר איך ליישם אותה בחיים המעשיים ובהנהגת המדינה.

“בגלל שהיו לו תכונות מיוחדות, והוא אהב כל אדם והיה צנוע וחכם ואהוב, נמשכו אליו אנשים רבים והוא סומן כמוביל הדרך. הוא לא היה המוביל במובן של פסיקת הלכות דווקא, אבל היה ברור שהוא מורה את הדרך ויודע כיצד לבטא את הדברים באופן המעשי והמיטבי. כך אט אט הוא הפך לדמות העיקרית שאותה באים ושואלים את השאלות המשמעותיות, דווקא בזכות מאור הפנים, האהבה לכל אדם, הצניעות והניסיון הרב שהיה לו גם בשדה הפוליטי.”

הרגע הזה שיש לך הזדמנות להוכיח

מתן פאר
בוגר קורס תקשורת
של רשת ומפעל הפיס

בואו לקחת חלק בשינוי שוק התעסוקה הישראלי

מפעל הפיס קורא לחברות במשק להצטרף למגוון קורסים להכשרת אנשים עם מוגבלויות

הפל חוזר לקהילה | שוים | רשת | יריעות אחרונות | מדינת ישראל

מפעל הפיס

בשבע | ה' בטבת תשפ"ג, 29.12.2022 | 42

שר וגדול נפל בישראל

יחד עם כל בית ישראל ותושבי פתח תקווה מבכים אנו את סילוקו לשמי רום של זקן רבני הציונות הדתית, מורה דרך לאלפים ורבבות, מנהיג ומחנך דגול, שהתווה לרבים דרך באהבת ה' ואהבת ארץ ישראל, האיר עיני ישראל בתורתו ובתבונתו, ורבים נהנו ממנו בעצה ותושיה, קיבל כל אדם בהארת פנים ובסבר פנים יפות, פעל רבות לטובת יישוב הארץ, והקדיש רבות משנותיו למען הציבור

זקן רבני הציונות הדתית

חיים דרוקמן

זצ"ל

אשר שימש כרועה וכאב נאמן לכלל ישראל
ובתוכם רבים מבני עירנו פתח תקווה

זכותו הגדולה תעמוד לנו שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו
ודמותו המאירה תשמש לנו אות ומופת

תנחומנו למשפחתו הנכבדה ולכל בית ישראל
בנחמת ציון תנוחמו

רמי גרינברג

ראש העיר פתח תקווה

תושבי פתח תקווה

חברי מועצת העיר

ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון

בצער רב משתתפים אנו באבלו הכבד של עם ישראל,
בפטירתו של גדול בתורה, בהלכה ובחינוך, מנהיג ציבור,
זקן רבני הציונות הדתית

הגאון הרב

חיים מאיר דרוקמן

זצ"ל

נשיא וראש ישיבת אור עציון, רב היישוב מרכז שפירא,
נשיא איגוד ישיבות ההסדר, יו"ר מרכז ישיבות ואולפנות
בני עקיבא.

אשר הנהיג דורות רבים של תלמידים לאהבת התורה,
העם והארץ. משגרים אנו את תנחומינו למשפחתו
ולתלמידיו הרבים.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים

מרכנתיל

הגרעינים התורניים ובית קרן קהילות אבלים ביחד עם כל בית ישראל

על עלייתו בסערה השמימה של זקן רבני הציונות הדתית

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

שולחים תנחומים למשפחה היקרה, לכל תלמידיו ותלמידי תלמידיו ולכל בית ישראל

בבנין ציון וירושלים, ובהמשך דרכו בבניין התורה ובאהבת ישראל ננוחם

קהילת ראשית רמת השרון	קהילת מעגלי אור עפולה	גרעין קרית משה בית הכרם י-ם	קהילת נווה גבעתיים	אפיקי אורות אופקים
קהילת רעות שדרות	גרעין תורני ערד	גרעין כנפי נעם כפר יונה	גרעין תורני דימונה	גרעין הלל אור עקיבא
גרעין שכן קרוב איבים שדרות	גרעין תורני פרדס חנה	אורות כרמיאל כרמיאל	מרכז תורני הוד השרון	אל עמי אילת
שקמים דרום תל אביב	מרכז תורני לאומי צפת	לודאים לוד	גרעין תורני הרצליה	קהילת נצר אריאל
הנקודה היהודית תל אביב	מעיינות קרית אוננו	מאיר הראל מודיעין	אור חדש חולון	גרעין תורני נווה דקלים אשדוד
גרעין חברותא תל אביב	אורות הקריה קרית גת	בית מורשת מעלה אדומים	מבשר שלום חיפה	גרעין אורות התורה והחסד אשקלון
אביב התורה תל אביב	מרכז נריה קרית מלאכי	אוצרות אפרים מעלה אפרים	ראשית תבואתו חריש	בית מוריה באר שבע
	הקהילה הצעירה קרית שמונה	גרעין מהות מעלות	גרעין בגדלות טירת כרמל	גרעין תורני ישיבת בני עקיבא
הרב דני טרופר, נשיא עו"ד יצחק לקס, יו"ר	רוח חדשה ראש העין	גרעין ועליתם בנגב מצפה רמון	גרעין טפחות מרום הגליל	אהל שלמה באר שבע
	בית מדרש ראש פינה	בית נריה נהריה	קהילת וישיבת יפו	גרעין יחד בית שאן
	גרעין אור לציון ראשון לציון	גרעין תורני נוף הגליל	גרעין חברתי יפו	חיבורים בית שאן והעמק
	גרעין עמיחי רמלה	קהילת נתיבים נתיבות	קהילת בני עקיבא ירוחם	קהילת יחד בית שמש
	גרעין נהורא מרכז רמת גן	גרעין חינוכי נתניה	גרעין תורני עטרת ירושלים	אורות התורה בת ים
	גרעין להאיר את העיר רמת גן	גרעין אומץ עכו	גרעין גילה ירושלים	גרעין אל אור גבעת זאב

←
דרישה תמוהה
שהחלפה
בהתחייבות
אמורפית. נתניהו
ובן גביר חותמים
על ההסכמים

יתוקן כך שמטרתו הראשונית תתבצע במלואה.

תזכורת קלה: סעיף עילות הפסילה מריצה לכנסת הוא סעיף 7א בחוק יסוד: הכנסת, והוא נחקק בשנת 1985 במטרה למנוע את ריצתו של הרב כהנא לכנסת. בסעיף יש שלוש עילות: שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, הסתה לגזענות, ותמיכה במאבק מזוין או בפעילות טרור של מדינת אויב או ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

במשך שלושה עשורים, מאז פסילתו של הרב כהנא מלרוץ לכנסת, הסעיף לא יושם בשנית. זה לא שלא היו ניסיונות לכך, אלא שבית המשפט העליון ביטל אותם בעקביות. כך למשל הוכשרה מפלגת בל"ד לרוץ לכנסת למרות שנפסלה שוב ושוב בוועדת הבחירות ולמרות שהצהירה בבית המשפט עצמו כי היא אינה מכירה במדינת ישראל כמדינה יהודית. באופן דומה, גם מועמדים ספציפיים של המפלגות הערביות הוכשרו על ידי בג"ץ למרות פסילתם בוועדת הבחירות ולמרות שהביעו בצורה כזאת או אחרת תמיכה במאבק מזוין או בטרור נגד ישראל. כל זה נעשה בחסות התזה המשפטית "מסה קריטית של ראיות". תחת הדוקטרינה הזאת הוכשרה חברת הכנסת לשעבר

צילום: חני שוכטר

**איתן זליגר, יועץ
אסטרטגי ושותף
במשרד זליגר שומרון
תקשורת: "מדובר
באחד הסעיפים הכי
ציוניים שיש במדינת
ישראל. מילות החוק הן
מילים חשובות וטובות.
כל מי שרוצה מדינה
יהודית ודמוקרטית
מזדהה עם כל מילה
ומילה בו. זאת בכלל
לא שאלה של ימין או
שמאל"**

גזענות פסולה

בתור המפלגה שנפגעה בצורה הקשה ביותר מסעיף 7א לחוק יסוד הכנסת, הסעיף המאפשר לפסול מתמודדים שמסיתים לגזענות, דרשה עוצמה יהודית להכניס להסכמים הקואליציוניים את ביטול האפשרות הזאת. אלא שהדרך שבה הדבר נעשה עוררה התנגדות אפילו בתוך המפלגה, וגרמה לבן גביר לרדת מהעץ

של אנשי הקואליציה הבאה. הבולט מאותם סעיפים, כזה שהותיר את מרבית המערכת הפוליטית, כולל רבים בקואליציה הנכנסת, בתדהמה, הוא הדרישה של מפלגת עוצמה יהודית לבטל את עילת הגזענות כאחת מעילות הפסילה לריצה לכנסת. בסוף, לאחר לחצים גדולים, הוחלט שלא לבטל את העילה, ולהסתפק בסעיף מופשט למדי בהסכמים הקואליציוניים שאומר כי הסעיף

בכנסת הקרובה. מדובר ב"שלל" הגדול ביותר שנתניהו הותיר למפלגתו מאז שחזר לראשות הממשלה בשנת 2009. כל זה לא הפריע לגל של נאצות נגד השותפות מצד תומכי הליכוד ברשתות החברתיות, ומצד כמה אנשי תקשורת המזוהים עם המפלגה וחברי כנסת דוגמת דוד ביטן. אך פרט לטענות בליכוד, עיקר הסערות והשערוריות נבעו מסעיפים בהסכמים הקואליציוניים ומראיונות

אסף משניות

חודשיים חלפו מאז ניצחון הימין בבחירות האחרונות, והבוקר (ה') תושבע ממשלת ישראל ה-37, והשישית במספר בראשות בנימין נתניהו. אלא שבדרך להשבעת הממשלה הצליחו חברי הקואליציה הנכנסת לאבד חלק נרחב מהקרדיט הציבורי הגדול שלו זכו בקלפי. המשא ומתן הארוך בין השותפות לליכוד, וההסכמים הקואליציוניים שנחתמו ופורסמו במלואם אמש, עוררו סערות ציבוריות שפגעו בתדמיתה של הממשלה הנכנסת עוד בטרם הושבעה. אחת מתוך שלל הסערות והשערוריות שהתרחשו בשבועות האחרונים היא הטענות בליכוד על כך שהשותפות רוקנו אותם ממרבית התפקידים הבכירים בממשלה הבאה. אם נבחן את המספרים היבשים נגלה כי בטענה הזו ממש, שכן הליכוד נשאר עם 18 תיקים, ובהם תיקי החוץ, הביטחון, המשפטים, הכלכלה, התחבורה, החינוך והאנרגיה, שהם מהתפקידים הבכירים בממשלה. כמו כן, הליכוד קיבל שלושה מושבים בקבינט על פי חוק, מלבד ראש הממשלה נתניהו כמובן, ועוד ארבעה נוספים על פי ההסכמים. כל זה לצד סגני שרים וראשי ועדות בכירים

שמרני. ביטול חוקים גורם לכך שעד שהשופטים יהיו שמרנים, כבר לא יישארו להם חוקים לעבוד איתם. זאת כמוכח הקצנה קלה של האירוע, אבל במהות אנחנו מדברים פה על מצב שהימין טען במשך שנים שצריך לפסול לפחות חלק מהמפלגות הערביות וחברי הכנסת הערבים בגלל החוק. בסוף, עד שכבר יהיו שופטים שיפסקו לפי החוק, החוק הרלוונטי הזה כבר לא יהיה קיים. זה חוסר הבנה של כללי המשחק".

המציאות כופה את החוק

כאמור, בהסכמים הקואליציוניים ביטול הסעיף, כמו שתוכנן מלכתחילה, לא מופיע. במקומו מופיע הסעיף הבא: "הממשלה תפעל לתיקון סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת כך שמטרת הסעיף תיושם בפועל, וניתן יהיה

חבר הכנסת לשעבר מיכאל בן ארי, שנפסל בגלל הסעיף: "אני לא גזען, אני אידיאולוג. אם יבטלו את הסעיף בשביל שאני או אחרים נוכל להתמודד זה למעשה יכשיר את הטענות נגדנו שאנחנו גזענים. אין לי שום רצון שהסעיף יבוטל, אני לחלוטין מוחל על הטובה הזאת, שלמעשה נותנת לגיטימציה לפסילה המקורית שלי"

לרוב, היא לא בחוקים, אלא בדרך הפרשנות שלהם. לכן רוצים להפוך את בית המשפט ליותר

יכולים לעסוק בעיקר ומתעסקים בטפל. אבל יש גם סיבה יותר עקרונית. הרי הימין סבור שהבעיה,

צילום: יונתן זינדל

חנין זועבי לרוץ לכנסת, וזאת לאחר השתתפותה במשט המרמרה.

בעקבות ההחלטות החוזרות והנשנות של בית המשפט העליון, התפשטה בעולם הפוליטי ובמערכת המשפט התפיסה כי בג"ץ הפך את הסעיף לסעיף הצהרתי בלבד. אלא שאז הגיעו סבבי הבחירות של השנים האחרונות, ובהם נפסלו מהתמודדות חבר הכנסת לשעבר מיכאל בן ארי, ועמיתיו לעוצמה יהודית ברוך מרזל ובנצי גופשטיין. היחיד מראשי המפלגה באותם ימים שלא נפסל הוא השר לביטחון לאומי (ביטחון פנים) הנכנס, איתמר בן גביר.

"אחד הסעיפים הציוניים ביותר"

לאור ההיסטוריה של השימוש בסעיף, ומה שנתפס בקרב חלקים נרחבים בציבור כאכיפה סלקטיבית שלו, הכניסה עוצמה יהודית את הסוגיה לתוך ההסכמים הקואליציוניים, כאשר התכנון המקורי היה ביטולה של עילת הגזענות מהסעיף. אלא שמהלך זה זכה לגל התנגדויות נרחב מימין ומשמאל, כולל של חבר הכנסת לשעבר מיכאל בן ארי עצמו, שכאמור נפסל מריצה בעקבות הסעיף. בריאיון ל'בשבע' הוא מסביר את התנגדותו למהלך.

"הרעיון לבטל את עילת הגזענות הוא רעיון מזעזע. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו דבר כזה. אי אפשר להקל ראש בגזענות. מאז סוף מלחמת העולם השנייה יש תהליך 'נאציפיקציה' לעם היהודי, תהליך שנועד להגיד שהיהודים הם הממשיכים של הנאצים. הרעיון הזה נכנס לכל המערכות בישראל, ורמס בעצם את המשמעות המזעזעת של גזענות, זאת שבגינה העם היהודי וקבוצות אוכלוסייה אחרות נטבחו לאורך ההיסטוריה. זה משהו חמור ביותר ולא יעלה על הדעת לבטל את הסעיף", הוא אומר.

אבל הסעיף הזה הוא שמנע ממך להתמודד בבחירות.

"אני לא גזען, אני אידיאולוג. אני לא צריך לבטל את החוק כדי להתמודד לכנסת. יותר מזה, אם יבטלו את הסעיף בשביל שאני או אחרים נוכל להתמודד, זה למעשה מכשיר את הטענות נגדנו שאנחנו גזענים. אני עומד לחלוטין מאחורי כל מה שאמרתי, ואין שם טיפת גזענות. זה שאני אומר שיש בתוכנו אויב ערבי שרוצה להשמיד אותנו ויש בתוכנו גיס חמישי זאת לא גזענות. זאת התרעה מפני מציאות שהתפוצצה לנו בפנים בשומר החומות. את הדברים שאני עומד עליהם לדין אומרים היום אנשים שהגיעו ממחוזות השמאל. כרגע אני עומד למשפט על זה, ואם אצא זכאי אוכל להתמודד לכנסת. אין לי שום רצון שהסעיף יבוטל, אני לחלוטין מוחל על הטובה הזאת, שלמעשה נותנת לגיטימציה לפסילה המקורית שלי".

"מדובר באחד הסעיפים הכי ציוניים שיש במדינת ישראל. מילות החוק הן מילים חשובות וטובות. כל מי שרוצה מדינה יהודית ודמוקרטית מזדהה עם כל מילה ומילה בו. זאת בכלל לא שאלה של ימין או שמאל", אומר היועץ האסטרטגי איתן זליגר, שותף במשרד זליגר שומרון תקשורת. "לכן עצם העלאת הרעיון לבטל את הסעיף הייתה מפתיעה מאוד. ויותר מזה, זאת גם ירייה ברגל של המהלך המרכזי שהממשלה החדשה רוצה לקדם - שינויים במערכת המשפט. הרי הבעיה היא לא בחוק, אלא בפרשנות שלו ובשימוש של השופטים בו".

למה זה יורה ברגל של המטרה לערוך שינויים במערכת המשפט?

"משתי סיבות. הראשונה היא שזה פשוט לוקח מהקשב והזמן של הפוליטיקאים, כך שהם פחות

מדרשית נעם מובילה את מהפכת התוכן בפנימיה

"כי שלט פנאי היא שלט צמיחה"

- קורסים וחוגים במסלול אישי ייחודי
- פיתוח מיומנות חברתית
- נתינה לקהילה
- צמיחה לעצמאות ובגרות

עונת דיג'יטל

פחות מסכים - יותר חיים

פחות שעמום - יותר עשייה

פחות לבד - יותר חברים ומשפחה

מפגש לתלמידי כיתה ח'

יום שני טז' בטבת | 9.1.23

פרטים והרשמה באתר ובטלפון: 072-3924015

←
"הסיפור הוא לא סעיף 7א,
אלא חוסר הנכונות של מדינת
ישראל להישיר מבט אל אלה
שבאים להשמיד אותנו". הדיון
על פסילת בל"ד בבג"ץ

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

אף חבר כנסת ערבי בכנסת היום, כי כולם מתנגדים להגדרתה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, כולל חברי כנסת שכיהנו בעבודה ובמרצ כמו זוהיר בהלול ועיסאווי פריג'. אבל כאן אוכפים סלקטיבית, ובעיקר לא מבינים את העמדות של החברה הערבית בישראל, עם דגש על הנהגת המגזר. במרצ הייתה ג'ידא רינאווי-זועבי, שמשום מה אנשים חשבו שהיא תצביע בעד חוק ממדים ללימודים. כנראה שהם פשוט לא ידעו שהיא המנסחת הראשית של מסמכי החזון של ועדת המעקב הערבית, גוף שהוא למעשה מדינה בתוך מדינה שפועל במטרה להרוס את מדינת ישראל. הם אלה שמכריזים על שביתות בחברה הערבית בישראל. לכן הסיפור הוא לא סעיף 7א, אלא חוסר הנכונות של מדינת ישראל להישיר מבט כלפי אלה שבאים להשמיד אותנו, וזה מתבטא גם במערכת המשפט שפוסלת אותי על אמירת האמת ומאפשרת להם לרוץ, למרות שעל פי החוק, ועל פי השכל הישר, כל חברי הכנסת והמפלגות הללו לא יכולים לרוץ לכנסת. המטרה שצריכה להיות היא שיקיימו את החוק במקרה של הנציגים הערבים".

כאמור, בהסכם הקואליציוני בין הליכוד לעוצמה יהודית הומר הרעיון לבטל את הסעיף, או את עילת הגזענות בו, באמירה שישונה כך שהוא ייושם ויאיכף גם על שאר העילות שבו. מבחינת בן ארי, זה כבר מאוחר מדי. הנזק כבר נעשה. "עכשיו התדמית שנוצרה לנו היא של חבורת גזענים שצריך לשנות את החוק כדי שהם יוכלו להתמודד לכנסת. זה נזק שכבר נעשה והיה קשה לתקן אותו", הוא אומר.

"אני לא באמת הצלחתי להבין למה מישהו חשב שדווקא את הסעיף הזה צריך לבטל. טוב שהוא לא יבוטל, כי גם אם הוא קיים בפועל רק בממד ההצהרתי, מדובר בסעיף חשוב", אומר זליגר. "אבל ההתנהלות בפרשה מסבירה בצורה הטובה ביותר את מה שראינו כאן בשבועות האחרונים. יש לא מעטים בקואליציה הנכנסת שלא הבינו שהם כבר לא חברי אופוזיציה. דרישה כזאת היא דרישה של מי שלא נמצא בשלטון. זה מצטרף לכל הראיונות של חברי כנסת משלל מפלגות שעשו הרבה יותר נזק מתועלת, ובכלל להתנהלות הכוללת. הימין צריך להבין שהוא עכשיו השלטון. זה הזמן לדבר פחות ולעשות יותר", הוא חותם. ■

ד"ר שאול שארף, המרכז האקדמי פרס: "כולנו בוגרי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ואנחנו יודעים שבית המשפט, כשהוא רוצה, יודע להכניס את הערכים החשובים לו גם לסעיפים אחרים. כך שאם היו מבטלים את עילת הגזענות, בית המשפט היה מכניס אותה בתוך סעיף אחר"

שיטת המשפט הבריטית, שבה אנחנו מחוקקים חוק רק כשאין ברירה וחיבים לעשות זאת. הבעיה היא כפולה. אם באמת היינו מתנהלים כמו דמוקרטיה בריטית, הרב כהנא לא היה מתמודד מלכתחילה לכנסת, או לכל הפחות היה משנה דרמטית את התנהלותו; ומצד שני, בעוד המחוקק באמת מאמין בגישה שאנחנו מחוקקים רק כשאין ברירה, בית המשפט לא פועל לפי המסורות הללו, וזה יוצר המון נזק".

באיזה מובן?

"בסופו של דבר יש כאן תנועת מטוטלת חדה. בשנים האחרונות השופטים בעליון לא הבינו שאי אפשר ליישם את החוק בצורה סלקטיבית. חוץ מסולברג, שאמר שאו שפוסלים גם על עילת הגזענות וגם על עילות התמיכה בטרור ושלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית או שלא פוסלים בכלל, שאר השופטים החליטו לפסול רק על עילת הגזענות. הם יצרו למעשה מצב שהמערכת הפוליטית נדרשת להגיב וכביכול להילחם חזרה. אם בית המשפט היה מתנהל בחוכמה הוא היה מבין שהוא לא יכול להתנהג בצורה הזאת.

"אבל זאת בדיוק הבעיה במערכת כולה", טוען שארף. "השופטים הם אנשים פוליטיים, וזה בסדר גמור, אבל חסרה להם הענווה להבין שהם לא יכולים לנהל את כל המרקם העדין הזה של החברה הישראלית. זה לא עובד ככה. הגדולה של השיטה הפרלמנטרית היא שהיא מצליחה לייצר איזון עדין בין כל חלקי האוכלוסייה, שהם מאוד מגוונים ולא פעם

←
לפסול מהשתתפות בבחירות רשימת מועמדים או מועמד השוללים את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית או מסיתים לגזענות או תומכים בטרור, ולא ייווצר מצב שבו מפלים ציבור אחד לרעה ופוסלים רק צד אחד ולא פוסלים תומכי טרור". לא כתוב בהסכם כיצד בדיוק אמור להיות מתוקן הסעיף על מנת ליישם זאת, וכלל לא ברור שניתן להבטיח דבר זה בחוק.

"יש כאן יותר מדי דברים שלא הובאו בחשבון. הרי ביטול הסעיף - פרט לעובדה שזאת בעיה קשה כי מדובר בסעיף חשוב מאוד - לא באמת היה מונע דבר", אומר ד"ר שאול שארף, מרצה למשפט חוקתי במרכז האקדמי פרס ברחובות. "כולנו בוגרי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ואנחנו יודעים שבית המשפט, כשהוא רוצה, יודע להכניס את הערכים החשובים לו גם לסעיפים אחרים. כך שאם היו מבטלים רק את הסעיף של עילת הגזענות, בית המשפט היה מכניס אותה בתוך שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. אם היו מבטלים את הסעיף כולו, גם זה לא היה מונע דבר, כי בית המשפט כבר פסל בעבר מפלגה שקראה להרוס את מדינת ישראל עוד לפני שהיה חוק. נכון, זה היה פסק מאוד שנוי במחלוקת, אבל גם התשתית הזאת כבר קיימת. לכן הרעיון לבטל את הסעיף לא היה מוצלח כל כך".

למה החוק חשוב כל כך לדעתך?

"בסוף זהו החוק שקובע את גבולות הגזרה של כללי המשחק הפוליטיים. במובן מסוים, זה אחד הסעיפים הכי עקרוניים בחוקי המדינה. הוא פשוט קובע שבשביל להתמודד לכנסת - אחת הזכויות הכי חשובות בדמוקרטיה - צריך לעמוד בתנאי בסיסי ביותר: לא לרצות לפרק את המדינה", מסביר ד"ר שארף, ומפרט: "יש לפרק את המדינה בצורה הצהרתית, שזו העילה הראשונה של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. יש לפרק את המדינה פיזית, וזה על ידי תמיכה בטרור או במדינת אויב. ויש לפרק אותה חברתית, וזה הסתה לגזענות. אנחנו גם ככה מדינה שמורכבת בצורה מאוד עדינה מקבוצות אוכלוסייה שונות, ולכן התנאי הבסיסי שבביל להתמודד הוא פשוט להיות בן אדם.

"יחד עם זה, אני בהחלט יכול להבין את הטענות שאין מקום לחוק כזה בכלל בספר החוקים, וזאת סוגיה שראויה לדיון". למרות זאת, שארף מסביר כי למעשה לא הייתה ברירה אלא לחוקק את סעיף פסילת המועמדות. "הרב כהנא טלטל את המערכת הפוליטית שלנו, ולא באמת הייתה ברירה אלא לחוקק את החוק הזה. הוא איתגר את המערכת שלנו ברמה כזאת שהיו חייבים לשנות את החוק ולאפשר פסילה בגין עילת גזענות. הוא לא באמת השאיר ברירה, כי החוקים שלו באמת ערערו את זהותה הדמוקרטית של מדינת ישראל, והוא התנהל כמו פיל בחנות חרסינה. בסוף, אנחנו מתבססים על

אדיר נעמן, ראש המועצה האזורית שפיר:

צילום: צבי צבי

והרטיט את הלבבות שלנו לכל השנה. מי שחוזה זאת לא ישכח לעולם.

למורנו ורבנו היה אצילות רוח לראות בעיה בבהירות ששייכת למידת האמת בכבודה ובעצמה.

כמה ימים לפני פטירתו בחר להרבות ולדבר איתנו על הטוב, פשוט לעשות טוב.

אני חייב לרב המון תודה על כל השנים שליווה אותי בחום ואהבה, הכוונה ועצה טובה.

זו אבידה גדולה לעם ישראל ואבידה גדולה למועצה אזורית שפיר.

קיבלנו ממורנו ורבנו הרב חיים דרוקמן זצוק"ל את בשורת האור: אור עציון, אורות עציון, אור מאופיר ועוד אורות רבים, אך אור חייו כבה בחג האורים. חדר העבודה שלו היה תמיד מואר. גם כשהייתי חוזר בשעה מאוחרת מפגישות, הייתי עובר ליד חלון בית המדרש ומתמלא באור שלו, נזכר שהשליחות הציבורית שלנו היא מכוח הוראתו והחינוך שהעניק לנו.

גם כשבריאיונות הכבדה עליו עמד בגבורה לשיעור ותפילה ובימים נוראיים במסירות עצומה, עבר לפני התיבה

צדיק יסוד עולם

אבלים אנחנו יחד עם כלל ישראל
על הסתלקותו לגנזי מרומים של

מורינו הרב חיים דרוקמן זצ"ל

הרב הנחיל את מורשת מרכז הרב
ואת דרכם של הראי"ה והרצי"ה זצ"ל
הרב אהב את תלמידיו אהבת נפש
ואהב את כלל ישראל
דבריו ומעשיו היו מחברים ומקדמים
ולשונו זהירה ונקיה
הרב אהב ללמוד תורה וללמדה
והיה קשור בכל נימי נפשו לארצינו הקדושה
הוא היה איש מעשה, והקים בהצלחה
מוסדות חינוכיים רבים
הרב שלט שליטה מעוררת התפעלות
על ניצול זמן חייו לתורה ולקדושה
היה ממעט בשינה וזכה לעוד הרבה
מעלות טובות שהתורה נקנית בהם.

בהליכה בדרכיו
ובבנין יהודה וירושלים ננוחם!

אבלים וכואבים

יניב בדלוב עו"ד	הרב אברהם	ישראל פרוש
נציג הקהילה הדתית	נחשון שליט"א	ראש העיר אלעד
והמשנה לראש העיר אלעד	רב הקהילה הדתית	
	לאומית באלעד	

המועצה הדתית
גבעת זאב

לשכת הרבנות
גבעת זאב

משתתפים בצער המשפחה שתחי' לאוי"ט
על הסתלקות הרה"ג כמוה"ר

רבי חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

זקן רבני הציונות הדתית
ראש ישיבת "אור עציון" במרכז שפירא
ראש מרכז ישיבות בני עקיבא
ואולפנות בני עקיבא
שדלה והשקה מתורת רבותינו זללה"ה

מרן הראי"ה קוק זצ"ל
ובנו מרן ראש ישיבת מרכז הרב הרצ"ה קוק זצ"ל
ומרן הנזיר הרב דוד כהן זצ"ל
המקום ינחמכם בנחמת ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד
ת.נ.צ.ב.ה

הרב יוסף טולדאנו	יוסי אברהמי	שרון דניאל
הרב המקומי	ראש המועצה המקומית	ראש המועצה הדתית

מכון פוע"ה
פוריות ורפואה על-פי ההלכה

ברוך דיין האמת
צוות מכון פוע"ה מרכין את ראשו ואבל על עלייתו
לגנזי מרומים של המנהיג הרוחני הגדול

הרב חיים מאיר דרוקמן זצוק"ל

שאהב את המכון, רבניו ופועלו. היה מתעניין
בחידושים הרפואיים ופסיקותיהם.
הרב היה לנו מורה דרך בהנהגות ציבוריות.
בהמשך דרכו הנפלאה ננוחם.

ראש המכון הרב מנחם בורשטין שליט"א
רבני המכון, ההנהלה, המשגיחות וצוות העובדים

←
הילדים סובלים
מנזק נפשי, בלבול
וחרדות, ומשרד
החינוך לא נותן
מענה. הכיתה
החלופית בגבעת
שמואל

המאבק עולה כיתה

ארבעה חודשים מאז חשיפת פרשת הילדה
הטרנסג'נדרית בממ"ד בגבעת שמואל, החליטו
ההורים לנקוט צעד מחאה חריף ופתחו לילדיהם
כיתה חלופית מחוץ לבית הספר, בגיבוי שורה של
רבנים בכירים, בהם הרב יעקב אריאל, הרב שמואל
אליהו והרב יהושע שפירא

את ההחלטה לצאת בצעד כה דרמטי
של הוצאת הילדים לכיתה נפרדת
גיבשו ההורים במפגש מיוחד שהתקיים
לפני חנוכה. באותה התכנסות פנה

הרב יעקב אריאל והרב יהושע שפירא,
מתכוונים אף הם לקחת חלק בימי
הלימוד, מתוך אמירה ברורה כי מדובר
במאבק על דמותו של החמ"ד.

רבקי גולדפינגר

ארבעה חודשים חלפו מאז פרסום
'בשבע' על הילדה הטרנסג'נדרית
שלומדת בבית ספר ממלכתי-דתי
יסודי במרכז הארץ, ומאבק הורי בית
הספר עולה שלב. השבוע, עם חזרת
הילדים מחופשת חנוכה, החריפו
הורי הכיתה את צעדיהם ופתחו כיתה
חלופית מחוץ לשטח בית הספר. צעד
זה נעשה כאות מחאה על אוזלת ידה
של מערכת החינוך והנהגת החמ"ד
בפרשה, ובעקבות טענת ההורים
לנזקים נפשיים והתמודדות מורכבת
של ילדיהם עם המצב.

את המהלך מלווים שורה של רבנים
בכירים בציגונות הדתית. ארגון 'רבני
הארץ הטובה' התגייס לסייע והביע
את תמיכתו במאבק ההורים, והצהיר
כי רבניו מתכוונים להתייצב ולהעביר
שיעורים לילדים בכיתה החלופית. ביום
הראשון ללימודים הופיע הרב שמואל
אליהו בכיתה והעביר לתלמידים שיעור
תורה. רבנים בכירים נוספים, ובהם

ש', אם לילד בכיתה:
"לצערי יש המון
בעיות פסיכולוגיות
שצצו בעקבות
המקרה. הכיתה,
שהייתה כיתה שקטה
וטובה, הפכה לאלימה
ותוססת. כל ילד
קיבל את זה בצורה
שלו. יש להם המון
שאלות סביב הזהות
המגדרית. ילדים
שואלים על חברים
שלהם בחשש האם
הם בן או בת. שום
דבר כבר לא מובן
מאליו בשבילם. הם
במצוקה"

הרב שמואל אליהו דרך הזום להורים
בחדר והצהיר בפניהם בצורה שאינה
משתמעת לשתי פנים: "אתם ראש החץ
במאבק הכל כך חשוב הזה ואנחנו כולנו
חייבים להתגייס ולעמוד מאחוריהם".
בימים אלו יוצאים הורי ילדי
בית הספר בשיתוף עם הארגונים
המלווים אותם בקמפיין גיוס כספים
לצורך מימון פתיחת הכיתה החדשה,
טיפול פסיכולוגיים לילדים וניהול
מאבק משפטי ותקשורתי נרחב.
תחת הכותרת "ילדים שלנו, חינוך
שלנו, החלטה שלנו. עוצרים את
הכפייה הפרוגרסיבית" מתריעים
מובילי הקמפיין כי הכיתה המדוברת
היא מקרה בוחן לחמ"ד כולו וכי "מחר
זה יכול לקרות גם בבית הספר של
הילד שלכם".

הילדה ממשיכה להופיע
עם ציצית

כזכור, לפני כארבעה חודשים

התפוצצה הפרשה כאשר כמה מילדי הכיתה גילו במקרה שחברם לספסל הלימודים הוא, בניגוד למה שסברו כל השנים, לא בן אלא בת והזהות הביולוגית האמיתית הוסתרה על ידי הנהלת בית הספר והרשויות. מאז חשיפת המקרה ממשיכה הילדה להופיע בבית הספר מדי יום כשהיא לבושה כבן דתי, לרבות כיפה וציצית. לטענת ההורים, המציאות החדשה הביאה את ילדיהם ואותם לטלטלה קשה.

בשיחות שערכנו לאורך החודשים האחרונים עם הורים ואנשי צוות מבית הספר עולה ביקורת נוקבת על אי עמידה נחרצת נוכח ערכים הסותרים את דרך החמ"ד, כלשונם. ההורים קובלים על הסתרה שיטתית של מידע כה רגיש לאורך שנים, ומתקשים לקבל שילוב ילדה טרנסג'נדרית במסגרת החינוך הממלכתי־דתי, ובפרט בגילים כה צעירים. אך עיקר הביקורת מתמקד בטענות להפקרת התלמידים על ידי המערכת לאחר התפוצצות הפרשה וחוסר מענה חינוכי ראוי בשבילם. עוד מביעים ההורים דאגה עמוקה מהחשיפה של ילדיהם לסוגיות רגישות בזהות המגדרית בגיל צעיר, דבר שעלול לגרום בעתיד בלבול עמוק בגיבוש זהותם.

ש' (השם שמוזר במערכת), אם לילד בכיתה, מתארת את הקושי הגדול של ילדי הכיתה: "לצערי יש המון בעיות פסיכולוגיות שצצו בעקבות המקרה. הכיתה, שהייתה כיתה שקטה וטובה, הפכה לאלימה ותוססת. כל ילד קיבל את זה בצורה שלו. יש להם המון שאלות סביב הזהות המגדרית. ילדים שואלים על חברים שלהם בחשש האם הם בן או בת. שום דבר כבר לא מובן מאליו בשבילם. הם במצוקה", היא אומרת בכאב. "גם ילדים שבכלל לא מזוהים עם אלימות פתאום מתפרצים, רבים, צועקים".

ש' מבקשת להדוף את המתקפה התקשורתית של עמותות להט"ביות ואחרות נגד מאבק ההורים: "קודם כול, חשוב לי להבהיר שבניגוד למה שמפרסמים בתקשורת אנחנו לא נגד הילד. אנחנו מכבדים כל אדם באשר הוא. אין לנו שום דבר נגדו. אנחנו לא מתערבים בחינוך של האמא, זה לגמרי שלה. אבל אנחנו כהורים דתיים שלחנו את הילדים שלנו לחינוך ממלכתי־דתי שמחנך לערכים מסוימים".

מה עם הערך של "ואהבת לרעך כמוך"?

"כמו שאמרתי, אנחנו לא נגד, אנחנו בעד. אנחנו בעד הילדים שלנו. כולם מדברים על הילד הזה וכמה הוא מסכן, וזה נכון, אבל מה עם הילדים שלנו?" היא זועקת. "הילדים שלנו מתמודדים עם אתגרים לא פשוטים בכלל. במשך שלוש שנים הסתירו מהם ומאיתנו שהחבר שלהם הוא למעשה ילדה, ויום בהיר אחד הם מגלים שהחבר בכיתה הוא בעצם בת שהולכת עם כיפה וציצית והיא אפילו לפעמים חזן בתפילה. זה יצר אצלם זעזוע ובלבול שהם מתקשים להכיל", היא משתפת בכאב. "אנחנו מדברים על ילדים בני שמונה. הם ילדים קטנים שאסור להם לחצות כביש לבד, ונאלצים להתמודד עם משהו שהוא גדול ומורכב בהרבה ממה שהם מסוגלים לקלוט. זה לא מעולם המושגים שלהם".

מה את משיבה לאלו שטוענים שזה חלק מהחיים, וכדאי שהילדים ילמדו שיש עוד זהויות? "יש לנו כהורים זכות לגיטימית לבחור למה בדיוק לחשוף את הילדים שלנו ולמה לא", ש' אומרת. "אנחנו בחרנו לשלוח את הילדים שלנו לבית ספר דתי. רצינו להרחיק אותם מהתכנים האלה, ודווקא פה אילצו אותם להיחשף למושגים שבכלל לא תואמים לאמונה שלנו ולגיל הצעיר שלהם", היא קובלת. "בחרנו בחינוך הממלכתי־

י, הורה בבית הספר: "אי אפשר שאמא אחת תכפה את אמונתה על כיתה שלמה. או שהיא תעביר את הבת שלה למסגרת שמוכנה לקבל את אורחות חייה, או שתיישר קו עם התפיסה החינוכית של בית ספר דתי. כופים עלינו ועל הילדים שלנו ערכים שזרים לנו וזה מצב לא הגיוני. זה בכלל בית ספר שבהגדרה שלו הוא תורני"

שגם הילדים שלנו נפגעים בסיפור הזה. יש בכיתה בעיות משמעת ובעיות אלימות שלא היו קודם. יש ילדה בכיתה שמבקשת כל הזמן למות. יש ילדה שהתחילה טיפול פסיכיאטרי. יש ילדים עם סיוטים בלילה. יש לנו ילד שהתחיל להרטיב. הם חווים את זה בצורה קשה ולאף אחד לא אכפת", היא מלינה. "הילדים שלנו הפכו להפקר, אבל אנחנו כאן בשבילם. הילדים שלנו לא יהיו שקופים יותר".

ומה עם אותה ילדה שמגיעה לכיתה ורואה שהחברים שלה לא באים לבית הספר?

"מאז שהפרשה נחשפה הוצעו לאמא על ידי הרשויות כמה אופציות בניסיון לפתור את העניין לטובת הילד שלה, והאמא מתעקשת להמשיך לשלוח אותו לכיתה עם כיפה וציצית, למרות שכולם, כל בית הספר,

ישראל יכול לבחור את החינוך לילד שלו". ש' מתארת שלל קשיים התנהגותיים ונפשיים שהתעוררו בכיתה בעקבות הפרשה: "צריך להבין

דתי, שלחנו אותם למוסד חינוכי עם דרך ברורה. זו זכותנו הבסיסית לבחור לילד שלנו את החינוך שמתאים לנו, בדיוק כמו שכל הורה במדינת

תלמידות ותלמידים מחוננים ומצטיינים בכיתות ח'-ט' אל תפספסו את ההזדמנות לחקור, לגלות ולהמציא את העתיד!

מועדי אירועי החשיפה לתוכניות

המפגשים יתקיימו בזום, למעט אלה המסומנים בכוכבית (*), שיתקיימו במוסד האקדמי.

אלפא		
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	09.01.23	יום ב' 19:30
אוניברסיטת תל אביב	30.12.22	יום ו' 10:00 (*)
אוניברסיטת בר-אילן	05.01.23	יום ה' 18:00
האוניברסיטה העברית בירושלים	04.01.23	יום ד' 18:00 (*)
	12.01.23	יום ה' 18:00
הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל	02.01.23	יום ב' 17:00
	09.01.23	יום ב' 17:00
מכון ויצמן למדע	04.01.23	יום ד' 17:30 (*)
אוניברסיטת אריאל בשומרון	04.01.23	יום ד' 17:30 (*)

אודיסיאה		
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	09.01.23	יום ב' 20:30
אוניברסיטת תל אביב	06.01.23	יום ו' 09:30 (*)
האוניברסיטה העברית בירושלים	05.01.23	יום ה' 19:00 (*)
המכללה האקדמית תל-חי	10.01.23	יום ג' 20:30
הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל	03.01.23	יום ג' 17:00
	10.01.23	יום ג' 17:00

אידיאה		
אוניברסיטת תל אביב	30.12.22	יום ו' 10:00 (*)
האוניברסיטה העברית בירושלים	04.01.23	יום ד' 18:00
	12.01.23	יום ה' 18:00

** התוכניות הן מיזם משותף של האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים במשרד החינוך ומרכז מדעני העתיד של קרן מיימונידס.

ההרשמה תסתיים ביום א', 15 בינואר 2023, כ"ב בטבת תשפ"ג

לפרטים נוספים ולהרשמה באתר מרכז מדעני העתיד www.madaney.net

←
"אנחנו לא נגד הילדה, אבל
לא ייתכן שהילדים שלנו יהיו
שקופים". הפגנות הורים
מחוץ לבית הספר

צילום: ???

מהמציאות ואפשר להמציא סיפורים בדיוניים, אז כדרכם של ילדים, הם מתחברים לזה. מה גורם לילד שחושב שהוא סופרמן לא לרוץ לכביש סואן ולטפס על מכוניות? רק עימות עם המציאות יגן עליו. זו מערכה לאומית", הוא שב וטוען. "אי אפשר לקחת את הרמייה הזאת ואת ההתעלמות הזאת מהמציאות ולהגיד 'אללה, בואו נאפשר לה כי ילדים הם ילדים'. היה ברור שיום אחד זה יתגלה ואף אחד לא נתן לא לילדים ולא להורים את הכלים להתמודד עם זה", הוא מאשים.

"ההורים בכיתה לא יכולים בשם החמלה להגיד 'בואו נתעלם מזה'. זו תופעה שיש לה השלכות ישירות גם על הילדים שלהם. הילדים שלהם כבר נחשפו בעל כורחם לבלבול, ואם ההורים לא ייתנו לילדים גב חזק ויגידו בצורה ברורה שאין מציאות כזאת להחליף מגדר, אז הם עלולים לגלות את הבלבול הזה אצל ילדם בעוד כמה שנים. זו תופעה מידבקת", הוא מתריע. "יש מחקרים בארצות הברית שמצביעים על הדבקה חברתית, והדרך היחידה להגן על הילדים הללו היא לצאת למאבק ולהגיד בקול ברור שאנחנו נלחמים על הזכות לחבר את הילדים שלנו למציאות ולא לתת להם לשגות בעולם דמיוני בגיל צעיר כל כך".

ממשרד החינוך נמסר כי "מערכת החינוך מחויבת לתת מענים חינוכיים לכל התלמידים באופן שוויוני ומכיל, והמשרד מתנגד נחרצות לכל חרם או אמירה הקוראת לחרם, שבראש ובראשונה יש בהם כדי לפגוע בתלמיד. המשרד לא יאפשר לפתוח כיתה שלא בהתאם לכללים ונוהלי המשרד".

עוד נמסר: "יודגש כי הנושא מטופל ומלווה במקצועיות וברגישות הנדרשת על ידי ראש מינהל החמ"ד, מנהלת המחוז ומחמ"ד (מפקח החינוך הממלכתי-דתי). החינוך הממלכתי-דתי מחויב ואחראי לכלל תלמידיו ובהתאם לכך הוא פועל. מפאת צנעת הפרט ומורכבות הנושא לא נוכל להרחיב מעבר לכך". ■

מיכאל פואה, יו"ר 'בוחרים במשפחה': "הפתרון האידיאלי מבחינתי - כשאני גם רואה את טובת הילדה לנגד עיניי - זה שבית הספר יגיד לילדה ולהוריה 'בבית תעשי מה שאת רוצה. לבית הספר באים בהתאם למי שאת'. צריך להבין שלא מדובר כאן במקרה פרטי מקומי, אלא אנחנו במערכה. אנחנו צריכים לא להתבלבל. אנשים לא מבינים את הסכנות שטמונות בפרשה הזאת"

מיכאל פואה, יו"ר ארגון 'בוחרים במשפחה', משוכנע שעל ההורים לפעול למען ילדיהם בעת הזאת: "פתיחת הכיתה היא צעד מחאתי לגיטימי. ההורים באים לומר 'ככה אי אפשר להמשיך' ובהחלט מטלטלים את המערכת. נקווה שהמערכת תפעל כמו שצריך".

מה בעיניך הפתרון האידיאלי לסיטואציה הסבוכה הזאת?

"הפתרון האידיאלי מבחינתי, כשאני גם רואה את טובת הילדה לנגד עיניי - זה שבית הספר יגיד לילדה ולהוריה 'בבית תעשי מה שאת רוצה. לבית הספר באים בהתאם למי שאת'. צריך להבין שלא מדובר כאן במקרה פרטי מקומי, אלא אנחנו במערכה. אנחנו צריכים לא להתבלבל. אנשים שלא מבינים את הסכנות שטמונות בפרשה הזאת יגידו 'מה אכפת לך לאפשר לילדה?' אבל יחס כזה הוא נזק הן לילדה והן לחברה. כי כשהילדים סביבה רואים שאפשר להתעלם

בית הספר כאנשים פרימיטיביים ובעלי דעות חשוכות ושניסינו להשפיל את הילד הזה, אבל זה ממש לא המצב. אנחנו מודאגים מאוד מהפגיעה בילדים שלנו. אוכלוסיית ההורים בבית הספר היא מאוד איכותית ומשכילה. אשתי הולכת עם מכנסיים, אנחנו נחשבים לדתיים-לייטים ושלחנו את הילדים שלנו לחינוך הממלכתי-דתי בגלל הערכים שמלמדים שם. לחינוך הדתי יש מסגרת וקווים ברורים וחשוב לשמור עליהם, כי אחרת למה שנשלח את הילדים למוסדות של החמ"ד?" הוא תוהה. "לצער, הילדים שלנו משלמים מחיר כבד בעקבות הגמגום הזה של המערכת. אני מצפה מהנהגת החמ"ד להתעשת ולעמוד על שלה. חשוב להציב קווים ברורים במוסדות החינוך של החמ"ד, בטח ובטח בבתי הספר היסודיים, שהילדים שם קטנים ולא אמורים להתמודד עם המורכבויות הללו".

הילד שלו למסגרת שתואמת את סל הערכים שלו ולי אין זכות כזאת", היא תוהה. "זה לא סביר. זכותנו המלאה לקבוע מה נכון לילד שלנו. אף אחד לא יחליט בשבילנו".

מה הסברתם לילדים על הכיתה החלופית?

"אמרנו להם שהם ייהנו בקייטנה שקמה במיוחד בשבילם. אולי יש כמה ילדים שמבינים שזה קשור למאבק, אבל רובם רואים בזה ימי לימוד חווייתיים. גם ביקשנו מהמורים והרבנים שייכנסו לכיתה שלא ידברו איתם על הנושא הזה בכלל", היא מדגישה. "בנינו להם מערכת לימודים מותאמת לחומר הלימודי של בית הספר והוספנו גם חוגי העשרה, כמו כלבנות ועוד. כך שמבחינתי כל יום כזה שהבן שלי יושב בנחת בכיתה הזאת הוא רווח נקי".

"מבקש להדוף את הביקורת שעולה בתקשורת כלפי הורי הכיתה: 'מנסים להציג את הורי

←
כבר יודעים את הסיפור. יש בתי ספר שמשלבים תלמידים חילוניים ודתיים יחד, יש בתי ספר אנתרופוסופיים, יש בתי ספר דמוקרטיים. הילד הזה צריך להיות במקום שידע לקבל אותו ולטפל בו בצורה הטובה והמקצועית ביותר", מציינת ש'.

"האמא לא מוכנה לשמוע על שום פתרון אפשרי ומתעקשת להשאיר אותו בכיתה, למרות שהכיתה של הילדים שלנו הפכה למוקד עלייה לרגל של ילדים אחרים מבית הספר. כולם רוצים לראות מי זה ה'בתי בן' שמדברים עליו. התמונות שלו מופצות בכל בית הספר. הילדים שלנו בכיתה הפכו למגן אנושי לחבר שלהם. הם עומדים בפתח הכיתה וחוסמים תלמידים סקרנים מכיתות אחרות מלהיכנס. הם הפכו שותפים לדבר, ובמקום לעזור האמא מתעקשת להשאיר אותו כאן".

"למה אין לנו זכות כמו להורה חילוני?"

י' (שם בדוי), הורה לילד בבית הספר, מביע תרעומת על הסכמת מערכת החינוך לכניסת אג'דות שאינן תואמות את החינוך הדתי: "אי אפשר שאמא אחת תכפה את אמונתה על כיתה שלמה. או שהיא תעביר את הבת שלה למסגרת שמוכנה לקבל את אורחות חייה, או שתיישר קו עם התפיסה החינוכית של בית ספר דתי. כופים עלינו ועל הילדים שלנו ערכים שזרים לנו וזה מצב לא הגיוני. זה בכלל בית ספר שבהגדרה שלו הוא תורני", מציין י'.

"כשאני רשמתי את הילד שלי לבית הספר האמנתי שיש לו דרך ברורה", מוסיפה ש'. "אין לנו שום דבר נגד הילדה. אנחנו לא נכנסים לזה בכלל, אבל חוץ ממנה יש כאן עוד ילדים במשוואה שנפגעים יום יום. בחרתי לשלוח את הילד שלי לבית ספר דתי. לא ברור לי למה לאדם חילוני יש זכות לשלוח את

מרכינים ראש ואבלים על פטירתו של

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

חבר מועצת המיסדים
באוניברסיטת בר-אילן
ובעל תואר דוקטור לשם כבוד של האוניברסיטה

זקן רבני הציונות הדתית,
בעל השפעה מרחיקת לכת על עיצובה של
מדינת ישראל והחברה הישראלית על רבדיה.

מעמודי התווך שהתוו דרך חינוכית
של תורה ועבודה, של אהבת האדם והארץ,
מצפן יהודי וישראלי.

מורם הרוחני של רבבות,
שהובילם בענווה ובשאר רוח.

תנחומינו הכנים למשפחה

"המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד"

"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה"

בפטירת מו"ר הרה"ג
ראש מוסדות אור עציון,
נשיא איגוד ישיבות ההסדר,
ראש ישיבות, אולפנות בני עקיבא
ותנועת בני עקיבא

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

יחד עם כל בית ישראל
מבקשים לשלוח תנחומים למשפחת הרב
בנחמת ציון ובבניין ירושלים

הרבנים

הרב ראובן הילר
הרב ישראל מאיר ביטון
הרב יובל מוגהז
אופיר טואיל
יו"ר המועצה הדתית
וחברי הוועדה הממונה
עופר אברהם
עו"ד שלמה לינצר

עובדי המועצה הדתית וחברה קדישא

ברוך דיין האמת

אוי לה לספינה שאבד קברניטה

המומים וכואבים עם פטירתו של

מו"ר הרב חיים דרוקמן זצ"ל

ראש ישיבת אור עציון
זקן רבני הציונות הדתית

מקים עולה של תורה
מי יתן לנו תמורתו

בנחמת ציון ננוחם
איגוד הישיבות הגבוהות

← עם דיפלומה רשמית במשפטים, אך אוטודידקט במגוון תחומים. תמיר דורטל בפודקאסט עם אביר קארה

צילום: באדיבות המרואיין

והכול על חשבוננו וזמנו האישי. "פודקאסט הוא פלטפורמה שמאפשרת גם לתיכוניםטים עם תקציב נמוך של כמה אלפי שקלים לשדר לעולם ממש כמו תאגיד השידור, ברמת סאונד סבירה. אם התוכן שאתה עושה הוא טוב אפשר להגיע לתפוצה מאוד יפה. מה שאתה צריך בגדול זה לרצות בדבר הזה ולהיות קצת עם אגו ותסביך גדלות", הוא צוחק.

הראיונות הראשונים היו עם הרב אורי שרקי, חבר הכנסת שמחה רוטמן וחבר מועצת העיר ירושלים אלעד מלכא. "אחרי עשרה פודקאסטים ראשונים הציבור שידר לי שהוא רוצה בזה, והחלטתי שאם אני שליח ציבור אז אמשיך בכך, וכיום אנחנו מעל פרק 300, עקב בצד אגודל, כולל פרקים על המהפכה השיפטית של אהרן ברק שחשבתי כבוגר ללימודי משפטים שאולי מאתיים משוגעים יאזינו לו, אך התברר לי שיש המון מאזינים לדבר".

רק בחודש האחרון האזינו כ־150 אלף איש לפודקאסט והמספרים רק הולכים וגדלים. "תוך שלוש שנים יותר ממיליון האזנות, כאשר בחודשים האחרונים חל זינוק גבוה. לפי נתוני

"אנחנו לא עוסקים בסוגיות שעל סדר היום, וככלל, אני משתדל לא להוציא כותרות. הנושאים שלנו שעל סדר היום הם הכנה למה שאני רוצה שיהיה עוד חודשיים־שלושה בתקשורת"

מחפש משמעות

אחרי 300 פרקים ויותר ממיליון האזנות לפודקאסט 'על המשמעות' שיצר, תמיר דורטל, המורה הירושלמי שחזר בתשובה, שואף להקים מערך תוכן שלם שינסה לגעת בנקודות המהותיות של החברה בישראל וערכיה, מתוך הקשבה ואורך רוח. את ההצלחה הבלתי צפויה הוא מייחס לתרבות הפודקאסט שהתפשטה בישראל בשנים האחרונות: "עם תקציב נמוך אתה יכול לשדר לעולם כמו תאגיד השידור"

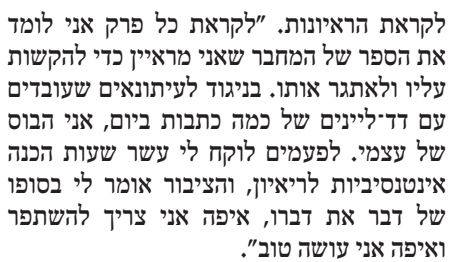
את שני הצדדים, כאשר לכל צד יש זמן לומר את הטענות שלו והצדדים לא מוגבלים לחמש דקות של אייטם תקשורתי. באורך רוח אפשר להבין סוף סוף את הצד השני לצד היותי שואל שאלות ומקשה".

להם מה לתרום בשיח של חשיבה פוליטית בציבוריות הישראלית, ובכך להביא למרכז מקום שמכבד את המרואיין ונותן לו להשלים משפטים ולהציג את תמונת העולם הרחבה שלו. הפודקאסט מאפשר להביא

דביר עמר

עורך הדין תמיר דורטל (35), מורה בתיכון הרטמן בפסגת זאב, התגלגל לעשייה תקשורתית ממש במקרה. כיום הוא עורך ומפיק את הפודקאסט 'על המשמעות' שיש בו יותר מ־300 פרקים עם יותר ממיליון האזנות, אך בתחילה הוא רק רצה לחפש תוכן טוב להאזין לו. "חיפשתי משהו להאזין לו ולא מצאתי משהו בתקשורת הממוסדת, שקודם מתחילה בדעות ואחר כך מספרת לך מה קרה. בנוסף לכך הרגשתי שלאנשים יש קשב נמוך לספרים, אפילו רבים מאלו שלומדים תורה עוסקים בה דרך זווית מאוד צרה של הלכות שבת וכשרות ופחות מתעסקים בשאלות כמו מה זה מדינה יהודית ומדינת הלכה", מספר דורטל. "הרגשתי שיש חוסר גדול בהבנה כלכלית מלאה, ראיתי כתבות כלכליות רבות שהן למעשה כתבות יח"צ שלא מספרים לך בכתבה מי בעלי האינטרסים מאחוריה ומי שמנסה להתעניין יוצא בור".

דורטל החליט לעשות מעשה ולהקים פודקאסט בעשר אצבעותיו. "התחלתי להיפגש עם אנשים שיש

← כמה שפחות פוליטיקאים
דורטל הוא אומנם עורך דין ומורה,

דורטל משקיע עשרות שעות שבועיות
בהפקת שני פרקים מדי שבוע ובעיקר בהכנה

ההאזנה בפרקים הכי טובים יש בין 80 ל־85 אחוזי האזנה עד הסוף, ובפרקים האחרים זה נע בין 60 ל־70 אחוזים שמגיעים לסוף. אם אנשים היו שומעים אותי רק חמש דקות ועוזבים, לא היה פודקאסט".

דורטל, תושב הגבעה הצרפתית בירושלים, נשוי וזאב לשלושה, נולד כחילוני בנווה מנוסון ולאחר חיפוש מתמשך ופגישה עם מי שלעתיד תהיה אשתו הוא חזר בתשובה בהדרגתיות. "אהבתי לדרבן עם דתיים ולשמוע את השאלות הגדולות על משמעות החיים וההבדל בין נשמה לגוף. קיבלתי תשובות טובות אבל כדרכו של עולם נמשכים אחרי השגרה, ואז הקב"ה שלח לי אחות של חבר טוב שלי. דתייה, שהתחיל קשר בינינו".

אלא שמהר מאוד היא הציבה בפניו דילמה. "אני לא יכולה לצאת איתך, אתה מדבר יפה אבל מה עם מעשים, מחשבותיך טובות אבל מה עם מעשיך", היא אמרה. דורטל מצידו לא אכזב. "את יודעת מה? אין בעיה, אני לוקח על עצמי שמירת שבת, כשרות ותפילה", ענה.

כדי להמחיש זאת מצטט דוורטל את דברי ספר החינוך ש"אחרי המעשים נמשכים הלבבות". "עשיתי וראיתי כי טוב, וכך התקדמתי והרגשתי יותר שזה מה שנכון בשבילי. הרגשתי שיש משהו שהוא לא בר קיימא בתרבות החילונית, כי כולנו רצינו לגדול כחילונים אפיקורסים ולא כבורים ועמי ארצות. סבא שלי גדל במשפחה דתית, ההורים שלי חילונים ואני הייתי הדור שלא ידע את יוסף, לא ידעתי שום דבר בתורה ובמצוות. את הריק הזה ניסיתי למלא ברדיפה אחרי הנאות ובילויים כחילוני, וראיתי שאחרי שבועיים אני שואל את עצמי: ואז מה? לא עניין אותי יותר הנאות. הבנתי שהחילוניות בעצם מבסה את עצמה. אי אפשר לבסס תרבות שאין בה מצוות 'כבד את אביך ואת אמך' ואין בה אמת מוחלטת. בלי זה, מה אגיד לבן שלי שיגיד לי 'לא בא לי'? הרי אין סיבה להקשיב ללאבא. זו תרבות שלא מאפשרת להקים שום סוג של משפחה מתפקדת, כי אולי עדיף להקשיב למה שבא לי או לאח הגדול, הרגשתי בחיפוש שצריך להעלות הילוך".

והפודקאסט הוא חלק מעליית ההילוך מבחינה רוחנית?

”כמובן, העלייה באה לידי ביטוי בכך שאנני משוחח עם רבנים כמו הרב שמואל אליהו, הרב אורי שרקי, הרב חיים נבון, הרב אליהו זייני וזהר יוסי שטמלר, לצד שיח עם המון מובילי דעה בציבור הדתי־לאומי על מה זו מדינת הלכה ושיח על זהות יהודית עם חבר הכנסת אבי מעוז. הרבה פרקים עסקו בשאלה מהי יהדות במאה ה־21, מה יש לה לתרום, מדוע היא לא מפחידה כמו שחושבים ומה יחסה לסוגיות כמו להט”בים, שבת וכלכלה. קיבלתי המון תגובות מבחורי ישיבה שאמרו לי שלמדו כמה שנים בישיבה ולא נגעו בסוגיות הללו שהכי מעסיקות אותם.”

"מדובר על לפחות כעשירית מהפרקים שיצאו עד היום", מדגיש דורטל, אך מציין כי המסה העיקרית של הפודקאסטים עוסקת במגוון עניינים כלליים. "90 האחוזים הנותרים עוסקים בשאר התחומים שמאפשרים לנו מקום תחת השמש: צבא יעיל, חינוך ראוי שנותן לאנשים יכולות של אוריינות, אמונה בצדקת הדרך וכלכלה מתפקדת. הפודקאסט עוסק גם ביחסי ישראל עם איראן, טורקיה, אירופה, ומה האינטרסים שלנו ושל הצד השני".

איך אדם אחד יכול לעסוק ברצינות במגוון כל כך רחב של נושאים?

"אני לא המומחה הכי גדול, אני המקשיב הכי

להרשמה ליום הפתוח: רחל 054-2226470 www.tamar.rgl.org.il

←
"התגובות מהקהל עוזרות לי לשפר ולתקן". דורטל במפגש עם מאזינים

צילום: באדיבות המראיין

←
אך הוא בעיקר אוטודידקט בתחומים רבים. "למדתי

באופן עצמאי לגמרי, אני אוטודידקט בפילוסופיה פוליטית, כלכלה ועוד. אני חייב לומר שלאורך השנים ציפיתי לתגובות של פרופסורים ומומחים לתחומים מסוימים שיגיבו לאמירות כאלו ואחרות, או שייפול עליי איזה דוקטור שיגיד לי 'לא דייקת פה ולא דייקת שם'. יש כאלה, אבל הם בערך אחד למאה פרקים, ואילו לעומתם יש עשרות תגובות מפרגנות על כל פרק. אנשים שרוצים את האסמכתאות והמקורות שהבאתי, כולל תגובות מעבר לים בארצות הברית ובאנגליה". דורטל לפעמים הופך את הלימוד ללימודונה. בפרק שבו ראיין את עורך הדין זיו מאור הייתה טעות נדירה מבחינה היסטורית, אך דורטל ראה בכך מנוף וראיין את פרופ' עופר רבן, מומחה למשפט חוקתי, שעזר להשלים את התמונה ההיסטורית ולסתור את התזה מהפרק הקודם, וכך המאזינים קיבלו את שתי התזות.

כיום דורטל לא עובד לבד והוא מפעיל צוות של מתנדבים. "אחת העזרות שלהם היא בקרת איכות. הם מאזינים לכל פרק ומוודאים שהוא מוכן לשידור ואין תקלות עריכה. הם גם עוזרים להכין אותי לפרקים, מביאים לי חומרי רקע ומציעים שאלות טובות. וכמובן אחראים על תפעול כל הרשתות החברתיות:

"הרגשתי שיש משהו שהוא לא בר קיימא בתרבות החילונית, כי כולנו רצינו לגדול כחילונים אפיקורסים ולא כבורים ועמי ארצות. סבא שלי גדל במשפחה דתית, ההורים שלי חילונים ואני הייתי הדור שלא ידע את יוסף. לא ידעתי שום דבר בתורה ובמצוות"

מעט פוליטיקאים, החל מבצלאל סמוטריץ', שמחה רוטמן ואבי מעוז והמשך ביובל שטייניץ, אמיר אוחנה, עמיחי שיקלי וגלית דיסטל אטבריאן, באופן כללי הוא סולד מפוליטיקאים. "לרוב לפוליטיקאים אין מה לתרום לשיח שאני מקדם. יותר לחוקרים, הוגים ורבנים. כמה שזה עצוב לשמוע, לרוב פוליטיקאים מקדמים את מה שיגרום להם להיות פופולריים ויש להם פחות זמן להגות דברים חשובים ולחשוב על תורה חדשה. הם בעיקר מקדמים דברים שלוביסטים או קרנות

לאחרונה היה מפגש פנים אל פנים של מתנדבים ומאזינים שתורמים והיה מאוד מוצלח, 120 איש שמילאו את האולם בפורום קפה שפירא".
מה עם כותרות לתקשורת?
"אנחנו לא עוסקים בסוגיות שעל סדר היום, וככלל, אני משתדל לא להוציא כותרות. הנושאים שלנו שעל סדר היום הם הכנה למה שאני רוצה שיהיה עוד חודשיים-שלושה בתקשורת", עונה דורטל אך מפנה לכמה וכמה אייטמים שכן יצאו. למרות שהתראיינו אצלו לא

טיקטוק, פייסבוק, טלגרם וטוויטר. מדובר במתנדבים מסורים שמחוברים לרעיון.

"ברוך ה' יש הרבה מאוד אנשים שמתנדבים להיות מנחים ותורמים לי כסף, ויש קבוצה שנפגשת לשיעור שבועי בזום שבו אנחנו עוסקים בספרות המופת של הפילוסופיה הפוליטית. איבדנו במדינת ישראל את היכולת למשול וחייבים ללמוד מההיסטוריה ומהעמים שסביבנו אילו דברים עובדים ואילו לא. חשוב לציין: המפגשים הם לא רק בזום. רק

כאלו ואחרות מציעות להם".

יחד עם זאת, מדגיש דורטל, הפוליטיקאים שראיין לדבריו הם יוצאים מהכלל ובעלי משנה סדורה, וזו הסיבה שהוא ראיין אותם. "לשמחה רוטמן למשל יש תפיסת עולם מגובשת ומכל הבחינות הוא עילוי במובן הזה". פעמים רבות דורטל, שלדבריו שולט בשיח הפילוסופיה הפוליטית, גורם לפוליטיקאים לגמגם. "אצל פוליטיקאים הרבה פעמים האידאולוגיה לא קוהרנטית כי ההסכמים הקואליציוניים מחייבים אותם להיות משרתם של כמה אדונים: ראש המפלגה שלהם, להתנחמד לראש המפלגה המקבילה ולראש הממשלה. הם בסך הכול שחקן נחמד שמוציא לפועל, לא מוקד הזדהות, לכן הם חייבים לשקר ולעשות דילים מלוכלכים".

למרות שפוליטיקה עכשווית אינה בראש מעייניו, עדיין, מכל שלוש מאות הפרקים, הפרק שהכי אהב נגע לפוליטיקה יחסית עכשווית. "עם אברום בורג", ממנה דורטל לשלוף. "הוא מגיע מגישה קיצונית שמאלנית עד כדי כך שהוא מעדיף שהבת שלו תחתן עם ערבי מאשר אתי כי תפיסת העולם שלי גזענית בעיניו. ועדיין, הוא היה מוכן לשוחח שיחה של שתיים. בזכות הפרק הזה הרבה אנשים הבינו מה הבעיה בשמאל הרדיקלי שמונפף בזכויות אדם ולהכיל אדם באשר הוא אדם, עד שלוקחים אותם לפינות. באותן פינות אין לאומיות, ולכן אין הצדקה לקיומה של מדינת ישראל. מבחינתם, אם המחיר של לאומיות הוא גבולות סגורים ולא להתחתן בין יהודים לערבים - עדיף שלא תהיה מדינת ישראל".

מה החלומות שלך לעתיד?
"להפוך את הפודקאסט למסחרי, כזה שמחזיק את עצמו מבחינה כלכלית. להתרחב לווידאו, לתוכנית יומית, לרדיו, ובעצם להפיץ את התכנים כמה שיותר רחוק." ■

**הרגע הזה
שיש לך
הזדמנות
להוכיח**

מתן פאר
בוגר קורס תקשורת
של רשת ומפעל הפיס

**בואו לקחת חלק בשינוי שוק התעסוקה הישראלי
מפעל הפיס קורא לחברות במשק להצטרף
למגוון קורסים להכשרת אנשים עם מוגבלויות**

הכל חוזר לקהילה | שומים | רשתת | יריעות אחרונות | קושי |

ארגון רבני צהר מתאבל מרה עם פטירתו של

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

אוד מוצל מאש, שרשימת פועליו להוספת טוב
בעולם ארוכה מני ארץ ורחבה מני ים.
מורה דרך לאהבת התורה, לאהבת העם
ולאהבת הארץ והמדינה.
איש חינוך בכל רמ"ח אבריו ושם"ה גידיו.
פעל לצרכי הציבור והיחיד -
בכל הקשר ובכל תחום.

תנחומינו למשפחה הקרובה והרחוקה

יחד עם כל בית ישראל מבכים מרה את השריפה אשר שרף ה'
עם הסתלקותו לגנזי מרומים של מנהיג דגול, מורה דרך לרבים
ומשפיע לאלפים ולרבבות, גדול בתורה, מומחה בלימודה והפצתה,
גדול באהבת ישראל ואהבת הבריות, מאיר פנים וקשוב לכל,
דמות מופת שהקריין מאור תורתו וחכמתו לרבבות

מורנו ורבינו

הרב חיים דרוקמן

זצ"ל

ראש ישיבת אור עציון וראש מרכז יב"ע

בית עמי תגרי שק, והתפללי באפר
אבל יחיד עשירי לך, מספד ממוריו

שולחים את תנחומים למשפחתו הרחוקה ולכל בית ישראל

הרב דוד טויל רב העיר
אלון דודי ראש העיר
בן-ציון ארביב ממונה המועצה

כואבים ודואבים
עם עלייתו לגנזי מרומים
של "זקן רבני הציונות הדתית"
גדול התורה איש החינוך והעשייה

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

זכה להעמיד תלמידים רבים
ולהוביל בהנהגתו הציבורית
את "דור הכיפות הסרוגות"

בית הציונות הדתית

כואבים ודואבים עם עלייתו לגנזי מרומים של
בוגר ישיבתנו ישיבת בנ"ע כפר הרא"ה
גדול התורה איש החינוך והעשייה

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

זכה להעמיד תלמידים רבים
ביחד עם תלמידיו מהישיבה
זכה להקים את ישיבת ההסדר הראשונה
ולחולל צמיחתה והאדרתה של ישיבת מרכז הרב

בית ישיבת בני עקיבא
כפר הרא"ה

הלם קרב - המעגל השני

מדינת ישראל למדה להכיר ולהוקיר יותר את הלומי הקרב, אבל בני משפחותיהם שמתמודדים עם החיים המורכבים לצידם אינם זוכים למעטפת ולסיוע המקצועי שהם זקוקים לו

אצלם בבית. זה לא רק ישפר את איכות החיים שלהם, זה גם יעזור להציל את החיים שלו. אנחנו החלטנו להרים את הכפפה. יחד עם מתנדבים שעוברים הכשרה ומהווים "חובשים רגשיים" אנו מעניקים חיבוק חברתי להלומי הקרב הבודדים. אנחנו מפנקים אותם בשבתות נופש וסדנאות לבני המשפחה, שמאפשרות להם לקבל כלים כדי להתמודד עם מורכבות השגרה והחיים בפוסט־טראומה, וכמובן לא זונחים את הסיוע הבסיסי מול הביורוקרטיה הצבאית להלומי הקרב ובני משפחותיהם. התגובות מחממות לנו את הלב ואנחנו נעשה הכול כדי להמשיך ולסייע להם. אני קורא לכם ולכן להצטרף אלינו למהפכה החברתית הנדרשת והחשובה הזאת, שתסייע להלומי הקרב ובני משפחותיהם לצאת מהאפלה לאור החיים. זה בנפשנו.

הכותב הוא מנכ"ל 'הידברות' ומזים 'בנפשנו' המסייע להלומי קרב ובני משפחותיהם

הבסיסית של הלום הקרב מתפוגגת. צריך להודות: אחרי שנים של הזנחה, ישראל מוקירה ומכירה ביותר ויותר הלומי קרב (ועדיין כאמור לא מספיק), אבל מזניחה את בני משפחותיהם. חלק מהפעילות שלנו ב'הידברות' בשנים האחרונות היא בקירוב לבבות בתוך עם ישראל, בפעילויות חסד שונות בתוך הקהילה, כשהפעילות של מחלקת 'בנפשנו' עוסקת במעטפת הקהילתית להלומי הקרב ובני משפחותיהם. אחת מנשות הלומי הקרב חידדה לנו את הצורך בצורה הטובה ביותר: "להיות אשת הלום קרב זה לעשות הכול לבד. מחלה שקופה. לקהילה יש כוח רב מאוד, ואם הקהילה תעטוף זה יכול להציל נפשות ממש. הגוף שלו פיזית כאן, אבל את הנשמה שלו הוא השאיר בעזה". המשנה במסכת אבות אומרת "במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש", אז במקום שהמדינה לא נמצאת - חובתנו כחברה וכקהילה לתת את התמיכה והסיוע לבני המשפחות. סיוע כזה שיעטוף ויעניק להם כוחות, יאפשר להם גם לחבק ולסייע להלום הקרב

לאחר האירוע הטרגי של איציק סעדיאן, העלתה את המודעות של כולנו ואת הרגישות לסובבים אותו. לפתע כל אחד מאיתנו מגלה חבר או שכן בקהילה שנראה לגמרי כמו כל אחד אחר, אבל נושא עול נפשי שהודחק בשל הפוסט־טראומה. אך לצד העובדה שהלומי הקרב ראויים לטיפול ושיקום מיטביים הכרוכים בהכרה בצרכים המיוחדים המתאפיינים מפגיעה זו, ישנה עוד קשת שלמה שדורשת התייחסות. זהו המעגל הקרוב של הלום הקרב - אשתו, ילדיו, הוריו וגם אחיו ואחיותיו. הם לא פחות שקופים וזקוקים להכרה - הרי הם אלו שמתמודדים בגבורה עם הלום הקרב בבית פנימה. מי מלווה אותם? מי נותן להם תמיכה שתסייע להם להתמודד עם הלום הקרב שאצלם בבית? מי מסייע לילדים להתמודד עם הבושה, עם התפרצויות הזעם, עם חוסר היכולת לשתפות בסיסית בחינוך הילדים ובמטלות משק הבית? לעיתים זה גם נגמר בשורה תחתונה בלתי נמנעת של פיירוק הבית, ואז גם התמיכה

חג התנוכה המסמל את היציאה מחושך לאור חפף גם את ימי ההוקרה לפצועי ונכי צה"ל, כאשר השנה הדגש היה גם על אלו שסובלים מפוסט־טראומה. 16 הלומי קרב התאבדו עד לתחילת ימי ההוקרה השנה - מספר שיא בלתי נתפס. השבוע הזה התווסף לצערנו החלל ה־17 - בנימין ביני קנדל ז"ל, שריוגר מחטיבה 188 שיצא מצוק איתן פצוע בנפשו עם פוסט־טראומה. צריך להדגיש ולומר - עם כל האמפתיה וההשתתפות בצער, התאבדות איננה הפתרון. המספרים של הסובלים מפוסט־טראומה בשל שירותם הצבאי הם אדירים. על פי הערכות אנשי המקצוע יש בישראל היום כ־55,000 איש שסובלים מפוסט־טראומה. צריך לעכל את המספר הזה. אבל כמה מטופלים ומוכרים על ידי משרד הביטחון? כ־5,700 בלבד! כל השאר צריכים להתמודד עם הקשיים והאתגרים האישיים והחברתיים לבד, או בסיוע בני משפחתם והסביבה הקרובה. החשיפה המוגברת לאתגרים שלהם, במיוחד

איראן עדיין לא כאן

הבליץ התקשורתי הפך השבוע את חברת הכנסת סטרוק ומפלגת נעם לדמון מעורר חלחלה, אבל העובדות מספרות כמובן סיפור אחר לגמרי

רבים אחרים שחלקו להם שבחים על תרומתם הברוכה לשיח הלהט"בי בישראל. למעוניינים, יש אפילו ערך בוויקיפדיה על אנשי תקשורת להט"בים בישראל! כל זה לא קשור לנעם בכלל. נעם רק העתיקו את הרשימות הללו. להפוך פעולת קופי־פייסט של נתונים שפורסמו במקום אחר - בהסכמתם המלאה של הלהט"בים המופיעים בהם - למעין "פרוטוקולים של זקני נעם", נראה לי קצת היסטרי בכל זאת. באשר לרשימת הפרופסוריות ממדעי המגדר שהצליחו להכתيب את דעותיהן לצה"ל, מדובר אכן, כפי שטוענים בנעם, בפעילות של ארגוני שמאל קיצוניים (מרצ ושמאלה ממרצ) שבבחירות לכנסת לא זכו לאמון הציבור, אבל בחדירה לצה"ל נחלו הצלחה של מאה אחוזים. אין יותר מחטא מאוד השמש. למפלגת נעם מגיע צל"ש על שירותה לציבור בחשיפה חשובה זו. יש לקוות שהפרסום יביא את הנוגעים בדבר לחשיבה מחודשת מי ראוי ומי אינו ראוי לכתוב לצה"ל הנחיות בנושאים שחיים ומוות תלויים בהם.

ובדר שפיגל הגרמני). ברכותיי ל־ynet על פיגוע תקשורתי כדבעי. גם ארגוני ה־BDS מודים לו. וכעת לאייטם הבא: "הפרוטוקולים של זקני נעם". מסתבר שנעם אספה שמות של להט"בים בתקשורת הישראלית. כמו כן היא עקבה אחרי הדמויות המרכזיות שכתבו לצה"ל את הדו"חות המנחים אותו להפוך מכוח מיליטריסטי שמטרתו לנצח - מטרה שכנראה אינה ראויה לצבא נאור - לארגון שמטרתו להכיל את כל מי שרק רוצה להיות מוכל, בפרט טנקיסטיות. החזקת רשימה שחורה של להט"בים שעובדים בתקשורת על ידי מפלגה המתנגדת לאג'נדה הלהט"בית זה באמת לא דבר אלגנטי במיוחד. אותי ואת דעותיי, למשל, מחרימה העיתונות הישראלית (חוץ מהעיתון הזה) גם בלי רשימה שחורה, זה בא להם באופן טבעי. הרבה יותר אלגנטי, אין מה לומר. אולם אלגנטיות זה לא הצד החזק של מפלגת נעם. אז מה עשוי? אספו וערכו מחדש רשימות של להט"בים מוצהרים שפורסמו בעבר בגלובס, בוואלה ובאתרים

(סעיף ט"ז), וזה לשונם: "הרופא רשאי שלא לתת טיפול רפואי לבקשת המטופל, אם הבקשה מנוגדת לעמדותו המקצועית, למצפנו או לאמונתו", ובהמשך: "הרופא יתנגד למתן טיפול רפואי הנכפה עליו מטעמים מנהליים או כלכליים, אם טיפול זה נוגד את עמדתו המקצועית או את מצפנו". כך כתוב במסמך רשמי של ההסתדרות הרפואית בישראל. בעצם איראן זה כאן, כבר עכשיו. איך לא שמנו לב?!

כל זה לא מנע מאתר ynet לחולל סערה רבת, לא בשל כללי האתיקה של ההסתדרות הרפואית בישראל אלא בגלל דבריה של אורית סטרוק, במהלך עיתונאי מבריק שידך ynet את ה"כן" הסתמי של אורית סטרוק לדרשה של הרב עובדיה שנמצאה בארכיון כלשהו ועסקה בסוגיה ההלכתית של טיפול רפואי הכרוך בחילול שבת לגוי, והופלה - סטרוק בעצמה הפכה לקיצונית דתית שדורשת למנוע טיפול רפואי מגויים בשבת. עד מהרה נכנסו לתמונה הלהט"בים, המדוכאים הנצחיים, שמהם סטרוק כנראה רוצה למנוע כל טיפול רפואי, למרות שהיא אמרה בריאיון במפורש את ההפך. כל זה גרר שלל גינויים על דרך "אני מגנה משמע אני קיים". מי לא גינה את אורית סטרוק?! נתניהו, אלף רופאים, עשרות מלונאים, מנהלי בתי ספר ועוד כהנה וכהנה. לכל אלה אין זמן להקשיב לראיונות מאתמול (למרות שאפשר לעשות זאת באתר 'כאן') והנה לנו עלילת דם. החדשות על פרצופו האמיתי של הפשידם הישראלי זלגו בזכות ynet עד מהרה גם לתקשורת הבינלאומית (ראיתי כותרות ראשיות בגארדיאן האנגלי

שתי סערות בכוס מים - אחת בשבוע שעבר ואחת שהתפשטה בבליץ תקשורתי מתוזמן בתוך שעות ספורות ביום ראשון - נופחו על ידי התקשורת הישראלית לכדי ממדים אפוקליפטיים של "איראן זה כאן": סערת "הרשימה השחורה" של מפלגת נעם, מעין "פרוטוקולים של זקני נעם", וסערת אורית סטרוק. ברצוני להתייחס לשתי הסערות בנפרד, תוך הבאת העובדות שמהן הן צמחו. אתחיל באורית סטרוק. סטרוק התראיינה ביום ראשון בתוכנית 'סדר יום' של קרן גויבך על השינויים החוקתיים שהיא מבקשת ליוזם בממשלה החדשה. הריאיון עסק תחילה בסעיפים בחוק הקיים שאינם מאפשרים הפרדה בין גברים ונשים ברושת הרבים. בהמשך עבר הריאיון לדון בחוק המחייב בעלי עסק פרטיים לתת שירות בניגוד לאמונתם או מצפונם. כדוגמה הובא בעל אולם שמחות דתי, שעל פי החוק הקיים אינו יכול לסרב להשכיר את האולם שלו למסיבת חג המולד עם עץ אשוח. סטרוק הביעה את רצונה לתקן את החוק הקיים כך שיאפשר סירוב לספק שירות מטעמי דת ומצפון. בהמשך עלתה שאלה אם גם רופא יוכל לסרב לתת טיפול רפואי הנוגד את מצפנו. סטרוק ענתה בחיוב, בלי לפרט, וקרן גויבך כבר ראתה לנגד עיניה המוני רופאים חרדים עם רצח בעיניים וסכין בין השיניים שמונעים טיפול רפואי מלהט"בים חסרי ישע. רק חבל שלא בדקה קודם את המציאות המשפטית העכשווית. אם הייתה בודקת הייתה מגלה שהזכות לסרב לתת טיפול מטעמי דת ומצפון מעוגנת בכללי האתיקה של ההסתדרות הרפואית בישראל תחת הכותרת "יחסי רופא-מטופל"

לדוד ששון ורעייתו
מזל טוב לנישואי בתכם
יעל עם יואל

יהי רצון שיהא ביתם בניין עדי עד

בשבע

לאורלי ועוזי ברוך
מזל טוב לנישואי בתכם
אסנת עם בנימין

יהי רצון שיהא ביתם בניין עדי עד

בשבע

למשה טייטלבוים

משתתפים בצערך על פטירת אביך

אברהם טייטלבוים ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
ויירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

בשבע

לאלי יזרלביץ

משתתפים בצערך על פטירתה אמך

עדינה יזרלביץ ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
ויירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

בשבע

לערן רולס

משתתפים בצערך על פטירת אביך

יוסף רולס ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
ויירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

בשבע

לשמחה גולדין

משתתפים בצערך על פטירתה אמך

צפורה גולדין ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
ויירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

בשבע

כוס תנחומים

אבלים וכואבים את לכתו של

הרב **חיים מאיר**

דרוקמן זצ"ל

העמיד תלמידים הרבה, בנה עולמות של תורה
מתוך אהבת עם ישראל וארץ ישראל

יהי זכרו ברוך
הנהלת פאג, הבנק הבינלאומי

פאג
הבנק הבינלאומי

כואבים את הסתלקותו של מורנו ורבנו
אוהב ישראל ארץ ישראל ותורת ישראל
זוכה פרס היצירה של הקתדרה התורנית
לתורה ולחכמה גבעת שמואל תש"פ

הרב **חיים מאיר דרוקמן** זצ"ל

כוס תנחומים לרבנית שתבלטו"א
וכל בני המשפחה הי"ו

בנחמת ציון ובבניין ירושלים תנוחמו

מועצה דתית
גבעת שמואל

עיריית
גבעת שמואל

**"מי שאור האמונה מתגלה עליו בטהרתו
הוא אוהב את כל הבריות כולם בלא שום שיור כלל"**

בית האגודה להתנדבות אבל יחד עם כל ישראל על הסתלקותו
של רבנו הגדול באמונה ובאהבת הבריות

הרב **חיים מאיר דרוקמן** זצ"ל

בהמשך מפעלו של הרב לטובת עמנו ומדינתנו נתנחם.

הרב צפניה דורי שליט"א - נשיא

הרב ד"ר ראובן טבול - יו"ר

ירון לוי - מנכ"ל

האגודה להתנדבות
יוצרים שינוי בונים עתיד

רביבים

הרב אליעזר מלמד

שאלות הלכתיות: ask@yhb.org.il

חוק יסוד לימוד תורה והרב חיים דרוקמן זצ"ל

לפני תשע שנים הוזכר כאן לראשונה הרעיון של חקיקת חוק יסוד: לימוד תורה, וברוך ה' כעת הקואליציה מתכוונת לחוקק חוק כזה – שלוש מטרות לחוק: קביעה הצהרתית שהתורה היא ערך עליון, תקצוב עודף שלה על פני לימודים אחרים ודחיית הגיוס של הלומדים – הרב חיים דרוקמן זצ"ל קיים בחייו את מצוות "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך" הן במובנה הפשוט, והן כפירוש חז"ל "שיהא שם שמיים מתאהב על ידך"

התורה אל אנשי המעשה, שבימים טובים של שפע שמחו עמהם, ובימי צער ומצוק הצטערו עמהם. יתרה מזו, אחד התפקידים העיקריים של הכהנים והלוויים היה לעודד את השירות הצבאי, שכן בנוסף לכהן הגדול שהיה אחראי על עבודת המקדש, מינו כהן נוסף שתפקידו לעודד את לוחמי ישראל, והוא הנקרא "כהן משוח מלחמה" (דברים כ, ב-ד). עמו היו עוד כהנים ולוויים שליוו את כל יוצאי הצבא בישראל למחנותיהם, ותפקידם היה לעודד את הלוחמים על ידי תקיעה בחצוצרות ואמירת דברי עידוד, כחל רבנות וחינוך. הם גם שימשו כמשטרה צבאית, שכן הלוויים הם ששימשו כשוטרים, שפטרו מן המחנה את מי שהיה זכאי לכך והענישו את המשתמטים מהמערכה (משנה סוטה ח, ו).

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

השבע השתתפנו בהלווייתו של הרב חיים דרוקמן זצ"ל, שקיים בחייו את מצוות "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך", גם בזמן הפשוט וגם בזמן שאמרו חכמים: "שיהא שם שמיים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אשרי אביו שלימדו תורה, אשרי רבו שלימדו תורה. אי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר: ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר" (יזמא פו, א). פרט למנהיגותו המיוחדת וחיסדותו היתרה היה הרב חיים דרוקמן זצ"ל תלמידו האהוב והנאמן של מו"ר הרב צבי יהודה. כמוהו היה מבאר ומשנן לתלמידיו, שצריך ללמוד תורה בשם כל ישראל ובשביל כל ישראל. ובית המקדש השני נחרב כי לא בירכו בתורה תחילה, היינו לא למדו מתוך אמונה בה' "אשר בחר בנו מכל העמים" ומתוך כך "נתן לנו את תורתו". כהמשך לכך לימד שתלמידי חכמים אמיתיים צריכים להיות הראשונים שמבינים את גודל המצווה שבשירות הצבאי ואת גודל המצווה ליישב את הארץ ולעסוק בפיתוחה מבחינה מדעית, חברתית וכלכלית. תלמידי חכמים צריכים להרבות שלום בעולם, כי השלום מבטא את הרעיון האלוהי שמאחד את כל חלקי עם ישראל ואת הטוב והאמת שבכל הדעות. חוק יסוד לימוד תורה נועד לגדל תלמידי חכמים כדוגמתו של הרב חיים דרוקמן זצ"ל. ■

שצריך להקיף את כל יסודות התורה, בהלכה, מוסר ומחשבה. מפני שלימוד התורה מתוך דרך ארץ, ישרות ועין טובה מעצים את הזהות הלאומית והאישית של כל אדם מישראל ומגלה את אור נשמתו. ומתוך כך מתקן את המידות ומביא את האדם לידי מעשים טובים. לכן במצוות תלמוד תורה חייבים כל ישראל (רמב"ם הלכות תלמוד תורה א, ח). יתר על כן, לימודו האיש של כל אדם תורם לכלל כולו. ראשית, מפני שאי אפשר ליצור חברה טובה בלא שכל חברה יהיו שותפים מלאים לחזון שלה. שנית, הואיל ואין אדם שדומה לחברו, ממילא כל יהודי שלומד תורה מגלה בתורה ניצוץ מיוחד משלו. ומכיוון שחלק מהלימוד נעשה בחבורה, הרי שהתובנות שלו עולות כשאלות או תשובות, ונכללות בלימוד הכללי ומעמיקות את ההבנה ומשתתפות בגילוי השלם של התורה.

לצערנו, במסגרות החינוך הממוסדות לא מספיקים ללמוד את כל מה שצריך כדי להדריך את החיים מבחינה תורנית. ולכן יש הכרח לשקוד על שכלול תוכנית הלימוד ופיתוח מסגרות לקביעת עיתים לתורה למבוגרים.

תלמידי החכמים והחיילים

מכיוון שאחת ממטרות החוק היא להסדיר את דחיית השירות של תלמידי ישיבות, חובה להזכיר את המטרה הכללית של לימוד התורה הציבורי. התורה ייעדה את הכהנים והלוויים שיהיו לומדי התורה ומלמדיה בישראל, אולם בשום פנים לא היה בזה ניתוק מכלל ישראל. להפך, במחנה ישראל שבמדבר היו הכהנים והלוויים שוכנים במרכז המחנה. ובארץ ישראל, בנוסף למקדש שהיה במרכז, פוזרו הלוויים והכהנים בכל שבטי ישראל, כדי שיהיו קשורים לכל ישראל באשר הם ויוכלו ללמדם תורה. גם מתן התרומות והמעשרות שנתנו הישראלים לכהנים וללוויים נועד לחזק את הקשר של לומדי

סדרי משפט, פתרון סכסוכים אישיים וציבוריים, קביעת סדרי עבודה הגונים, תכנון ארוך טווח לחיי רוח, חברה וכלכלה תקינים. תלמידי חכמים אלו גם ינהיגו את הקהילות, ילמדו בשיבות וישמשו כשופטים בבתי הדין.

מתוך כך אפשר יהיה להשפיע טובה וברכה לכל העולם. שכן בזכות המדע המתפתח והכוח העצום שנתון כיום בידי בני האדם אנו זקוקים באופן נואש להדרכה ערכית. ישנם עמים שחיים בשפע שלא היה כדוגמתו מעולם, אולם חייהם עלולים לאבד את משמעותם הרוחנית העמוקה ובכך להיות משמיימים וחסרי תוחלת. לצידם חיים עמים שרבים מבניהם עניים מרודים וסובלים מרעב ומחלות, ותסכוליהם האיומים עלולים להתפרץ ולסכן את העולם.

תפקידו של עם ישראל להפיץ אור של אמונה, תורה ומוסר לעולם, ולהמשיך בכך ברכה וחיוניות לכל העמים. לשם כך צריכים לפתח תלמידי חכמים שיתמסרו לתלמודם תוך הכרת התרבות וערכיה, כדי שיוכלו להאיר ולהדריך את החיים הממשיים של היחיד והחברה.

תלמוד תורה להכשרת מחנכים ומטפלים

הרמה השנייה קשורה להכשרת תלמידי חכמים שיעסקו בחינוך, הוראה, ייעוץ וטיפול. על מלאכת החינוך וחשיבותה אין צורך להרחיב, אבל ברור שכדי שהמורים והמורות יוכלו לקיים את שליחותם עליהם לדעת הרבה תורה, לרוחב ולעומק. וכן הפסיכולוגים והעובדים הסוציאליים, ראוי שבנוסף לכל החוכמה והידע המקצועי שהצטבר במשך הדורות, יעמיקו בתחומי התורה הנוגעים לשליחותם, כדי שיוכלו להמשיך את אורה וברכתה של התורה לחייהם המקצועיים.

תלמוד תורה לכול

הרמה השלישית שייכת למצוות הלימוד המוטלת על כל אדם מישראל,

לחוקק חוק יסוד לימוד התורה, לפי 'מדינת ישראל מחויבת לעודד ולתקצב את לימוד התורה בישראל', תוך פירוש שלוש מסגרות הלימוד שנוכרו."

מגמת החוק

שלוש מגמות עיקריות לחוק: הראשונה, עקרונית, לקבוע בחוק יסוד את מעמדו העליון של ערך לימוד התורה, ואת החזון שלימוד התורה יוסיף אורה וברכה, אמונה ומוסר לכל תחומי החיים, לישראל ולאומות העולם. כדברי הנביא: "היה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונישא מגבעות, ונהרו אליו כל הגוים. והלכו עמים רבים ואמרו: לכו ונעלה אל הר ה', אל בית אלוךך יעקב, ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. ושפט בין הגוים, והוכיח לעמים רבים, וכיתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות, לא יישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה" (ישעיהו ב, ב-ה).

השנייה, לעגן בחוק יסוד את התקצוב העודף ללימוד התורה ביחס לכל הלימודים החשובים האחרים. וכן ביחס לבני דתות שונות, שלא יוכלו לטעון שהתקצוב ללימוד התורה הוא תקציב שנועד לקיום דתות באשר הן, אלא כחזון המדינה היהודית שחרתה על דגלה את ערך לימוד התורה, כדי להפיץ אמונה ומוסר בישראל ולכל משפחות האדמה. השלישית, לעגן בחוק יסוד את דחיית הגיוס של בחורי ישיבה שתלמוד תורתם הוא למען קיום היהדות והגשמת החזון של עם ישראל.

תלמוד תורה להצמחת תלמידי חכמים

כאמור, לימוד התורה צריך להתקיים בשלוש רמות. האחת, לימודם של תלמידי חכמים שמעמיקים בתורה כדי לעמוד על יסודותיה וטעמיה ולגלות את אורה לכלל, למשפחה ולחיד. לברר את הלכותיה והדרכותה, המותר והאסור, המצווה והרשות, שבתות וחגים,

לאחרונה שמחתי לשמוע שהקואליציה מתכוונת לקבוע בחוק יסוד את ערך לימוד התורה, רעיון שהעליתי לפני כתשע שנים במסגרת טור זה. כותרתו של המאמר ב'רביבים' מכ' במחשון תשע"ד (24.10.2013, גיליון 565) הייתה: "חוק יסוד: לימוד תורה". ידיים שחיפשו באינטרנט טוענים שזו הייתה הפעם הראשונה שרעיון זה הועלה במאמר מודפס. נדמה שזאת הזדמנות לחזור על היסודות שכתבתי באותו מאמר, עם מעט תוספות לדיוך והבהרה.

ערך לימוד התורה

תחילה כתבתי: "כאשר רוצים להציב חזון למדינת ישראל מוכרחים להתייחס תחילה למצוות תלמוד תורה, מפני שהחזון המיוחד של עם ישראל מתגלה בתורה, וככל שנרחיב ונעמיק בלימוד התורה כך נבין יותר את התפקיד המיוחד שלנו כעם ושל כל אחד מאיתנו כחיד, כבן משפחה וכחבר בקהילה.

מצווה זו גדולה כל כך עד שאמרו חכמים שהיא שקולה כנגד כל המצוות. 'וכבר היה רבי טרפון וקנים מסובין בעליית בית נתנה בלוד, נשאלה שאלה זו בפניהם: תלמוד גדול או מעשה גדול? נענה רבי טרפון ואמר: מעשה גדול, נענה רבי עקיבא ואמר: תלמוד גדול. נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה' (קידושין מ, ב). שתי משמעויות למסקנת חכמים: ראשית, שהתלמוד גדול. שנית, שהוא מביא לידי מעשה. הרי שאם התלמוד אינו מביא לידי מעשה, אינו גדול. ובכך למדנו גם את חשיבותו של המעשה כשהוא נובע מהתורה."

שלוש הרמות

"הלימוד בישראל חייב להתקיים בשלוש רמות: א. לימוד שמכוון להעמדת תלמידי חכמים גדולים שילבנו סוגיות לתועלת הכלל, ומהם גם מורי הוראה, רבני קהילות, דיינים ור"מים ביישובות גבוהות. ב. לימוד שמכוון להכשרת רבנים שעוסקים בחינוך וייעוץ: מורים, מחנכים, מגשרים, יועצים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים. ג. לימוד של כל יהודי, כדי שידע את יסודות התורה, כלליה ופרטיה, ויוכל לנהל את חייו לאורה. לשם כך צריך להקדיש בגיל הנעורים זמן רב ללימוד, ולאחר מכן לאורך כל השנים לקבוע עיתים לתורה."

בסוף המאמר כתבתי: "כדי לעגן ערך לאומי עליון זה בחיינו הציבוריים, ראוי

ברוך דיין האמת

אוי לה לספינה שאבד קברניטה
נפלה עטרת ראשנו

מכללת אורות ישראל רבניה ותלמידיה,
יחד עם כל בית ישראל מבכים מרה
את הסתלקותו של זקן רבני הציונות הדתית
חבר בחבר הנאמנים של המכללה

הרב **חיים מאיר**
דרוקמן זצ"ל

המקום ינחם את המשפחה
ואת כולנו בנחמת ציון ובבניין ירושלים
בהמשך דרכו בבניין התורה והארץ,
והצמחת תחיית עם ישראל בארצו

"והעמידו תלמידים הרבה"

מבכים את פטירתו של
מורינו ורבינו הרה"ג

חיים מאיר
דרוקמן זצ"ל

יו"ר מרכז ישיבות בני עקיבא

וממנהיגי הציונות הדתית,

שהעמיד תלמידים הרבה ודרכו החינוכית היתה

שזורה באהבת ישראל ואחדות העם.

רימון

"קשה סילוקם של צדיקים כשריפת בית אלוקינו"

השומרון סוכד לרב חיים דרוקמן זצ"ל

עם חום ימי הבכי והאבל, על מורנו ורבנו, זקן רבני הציונות הדתית,
ממחוללי מהפכת התורה והחינוך של הציונות הדתית
ממחשבי ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון וראש ישיבות בני עקיבא
הרב **חיים דרוקמן** זצ"ל

נחנש כולנו, במעמד רבנים, אישי ציבור, ראשי ההתיישבות
ובני משפחתו של הרב

למסכד מרכזי בשומרון

יום שלישי, מוצאי עשרה בטבת (3.1.23)

בבית הכנסת ביישוב ברוכין | בשעה 19:30 (תפילת ערבית)

עזרת נשים פתוחה /// יוגש כיבוד קל

הרב ליאור אנגלמן

לתגובות: liorangelman@gmail.com

מדור הדור

הרב חיים דרוקמן תרצ"ג-תשפ"ג

ספינת הדגל

כשהדגלים של הציונות הדתית התפצלו ונאבקו זה בזה, נותר הרב דרוקמן האחד שנושא את כולם גבוה ומאמץ אותם באותה עוצמה אל ליבו. אולי זה מה שחסר עכשיו גם לאלה שלא זכו להיות תלמידיו

→
אדם שעיסוקו
בעולם הוא אמונה.
הרב חיים דרוקמן זצ"ל

ציור: מרים קרנץ

איום ונורא לחלל שבת או להקים משפחה חד־מינית או לא להניח תפילין כל בוקר, אבל בהיותו אוהב אדם באמת, לא אוהב שמטשטש את המחלוקות, הצליח לאהוב ולהכיל תוך כדי המחלוקות.

חוק האפליה

לפני כמה זמן שאלה אותי אישה, מסז'יסטית רפואית במקצועה, שאלה מסובכת: היא נותנת שירותי מסאז' לנשים בלבד. זכותה. הגיע אליה גבר שמגדיר עצמו אישה, בתהליכים. אני לא רוצה לפגוע בו אמרה לי, אבל אני גם לא רוצה לפגוע בי. לא רוצה לגעת בגבר. מה עושים?

אינני יודע אם הספיק הרב דרוקמן לשבת על מדוכת חוק האפליה, אבל אני מרשה לעצמי לשער את הלך החשיבה שהיה מאפיין אותו. אולי אני טועה. יש כאן באמת פלונטר, מחד לא סביר שאדם ייאלץ לעשות דבר שמנוגד למצפנו ולהלכה שהוא מחויב אליה, ומאידך זה מדרון חלקלק מאוד שעלול ברגע להפוך לכדור שלג שבו אזרחים שחיים יחד לא נותנים שירותים זה לזה, אפילו שירותים רפואיים. מה עושים?

עם קצת היגיון בריא היו יכולים שופטי בג"ץ שלא להטיל קנס על בעל בית דפוס שסירב להדפיס חומרים הנוגדים את אמונתו. אני מניח שכך היו עושים לבית דפוס מוסלמי שהיה מסרב להדפיס עותקים מספריו של סלמאן רושדי, או סתם מסרב להוציא סטיקרים של בן גביר לקראת הבחירות. אבל ברגע שוויתרו על ההתנגשות והלכו עם שורת הדין, נאלצת הממשלה החדשה לשנות את הדין. ועדיין, היכן עובר הגבול?

אולי אני תמים, אבל אני מאמין בכל ליבי שזה הרגע לדבר. דווקא כשיש לך את הכוח בידיים, תדבר. תגיע להבנות. השיטה שכל מי ששולט מכופף את הצד השני לא טובה לנו כעם.

אבל גם הם עשו את זה - נכון.

והממשלה נבחרה לשלוט - נכון.

אבל אם מדברים, מוצאים עמק שווה - זה הכי נכון.

העיסוק

קראתי בוויקיפדיה כדי ללמוד עוד על הביוגרפיה הבאמת חד־פעמית של הרב דרוקמן זצ"ל. קורות חיים עטורי גבורת רוח ומשובצים בנסי ניסים. אבל הייתה שם מילה אחת שסיכמה לי את הכול. תחת הכותרת "תחומי עיסוק" הייתה מילה אחת: אמונה.

וחשבתי לעצמי כמה נפלא להיות אדם שזהו עיסוקו בעולם - אמונה. בשמיים לא ישאלו אותו אם נשא ונתן באמונה, אפילו בוויקיפדיה יודעים. נדמה שבשבע האחרון אין כבר איש שלא יודע. ■

אוהב אדם אמיתי מתגלה דווקא כשהוא לא מסכים. הרב דרוקמן בוודאי חשב שזה איום ונורא לחלל שבת או להקים משפחה חד־מינית או לא להניח תפילין כל בוקר, אבל בהיותו אוהב אדם באמת, לא אוהב שמטשטש את המחלוקות, הצליח לאהוב ולהכיל תוך כדי המחלוקות

שומע שהתנגד ללהט"ב והתבטא באופן חריף, אני לא מצליח להבין.

והנה בקליפת אגוז כל התורה כולה על רגל אחת: המושג "אוהב אדם" והמושג "הכלה" נתפסים במחוזות מסוימים כקבלת השונה בלי שיפוטיות. אהבה פירושה קבלה, וקבלה פירושה שיש לך את הזכות המלאה לסלול את הדרך שלך. מי אני שאומר לך מה להיות. בתוך התפיסה הזאת כבר מובלעת הנחה: מי שחולק עליי ושופט את הדרך שלי כטעות - אינו אוהב אותי, אינו מכיל.

כשחושבים על זה, זה בדיוק הפוך. אם אני אוהב אותך רק כי אני מסכים איתך, האהבה הזאת שברירת מאד, היא תיגמר במחלוקת הראשונה שלנו. אסור לי לגבש דעה ערכית מנוגדת אליך, כי מה זה יאמר על הקשר בינינו? אוהב אדם אמיתי מתגלה דווקא כשהוא לא מסכים. הרב דרוקמן בוודאי חשב שזה

הערכים כולם. תמיד ישנה הסכנה שמרוב דגלים נישאר עם פיסת סמרטוט ביד, ולכן כל קבוצה דבקה באיזה דגל אחד, קיצוניות פשרנית שכזאת. אבל אצל הרב דרוקמן הייתה פשרנות קנאית. לא במובן השטחי של הפשרה שהיא הרבה פעמים חוסר אכפתיות, אלא במובן של קנאות לכל הדגלים כולם, העם, התורה והארץ. באיזה סדר חשיבות? בדיבור אחד.

להגדיר מחדש "אהבת אדם"

בשעות שאחרי ההלוויה הייתי בנסיעה וריתק אותי דווקא לשמוע איך מסקרים את לכתו של הרב ברשתות הכלליות. הערכה רבה הייתה שם, געגוע גם מצידם לתורה השלמה הזאת. אחד המראיינים הקשה: אומרים שהיה הרב אוהב אדם, אומרים שהיה מכיל ודלתו פתוחה, אבל בשעות האחרונות אני

געגועים

פגשתי כל כך הרבה אנשים שבורים אחרי לכתו של הרב חיים דרוקמן זצ"ל. יש מהם שלא פגשו אותו פעם אחת בימי חייהם. יש מהם שלא שמעו ממנו שיעור תורה מעולם ואפילו לא קראו בעשרים ספריו ולו פעם אחת. על מה הצער אם כך? למה הגעגוע? כל אחד מתלמידי הרב קוק מכיר על בוריה את פסקת הליבה של אורות התחיה, פסקה יח: "שלושה כוחות מתאבקים במחננו", כלומר בעולם היהודי בימי הרב קוק, ואולי מאז ומעולם - יש מי שנושא ברמה את דגל הקודש, ותמיד הסבירו לנו שהכוונה לחרדים. יש מי שנושא ברמה את דגל האוניברסליות, את האתגר היהודי לומר את דברו לעולם ולהשתלב בהווה האנושית הכללית, אם תרצו - נושאים ברמה את דגל החברתיות. ויש מי שנושא ברמה את דגל הלאומיות החדשה, כלומר במידה רבה הציונות החילונית של פעם. ומי צודק? לימדו אותנו תמיד שכולם צודקים, כולם חלקים מפאזל גדול שנקרא עם ישראל והאיוון הנכון בין כל הערכים הללו כולל במה שכינה הרב קוק "הקודש העליון". שם יש מקום לכל הדגלים. לנקודת האמת שבכל מחנה. אף מחנה לא צודק לגמרי, אף מחנה גם לא לגמרי טועה, והכי חשוב - צריך את כולם.

תורת הרב קוק חיינכה כל הזמן לאותו קודש עליון, לאותה תורה גואלת שיודעת את נקודת האמת שבכל דגל, וגם יודעת להניח את הגבולות. רצינו להאמין שזה יהיה הסיפור של הציונות הדתית, לא המפלגה - הערכים, ובאמת ידה של הציונות הדתית בכל המרחבים הללו, והרעיון של תורת ישראל, ארץ ישראל ועם ישראל הוא הרעיון שהתחנכנו לאורו. אלא מה? נדמה לי שבמיוחד לאחר הרס היישובים בגוש קטיף קרה בתוך הציונות הדתית מה שקרה לכל עם ישראל: הציונות הדתית עצמה התפלגה לחלקים שכל אחד מהם מרים ברמה דגל אחר. יש מי שמרים ביתר שאת את דגל התורה, וכמו שכתב הרב קוק על נושאי דגל התורה בימיו: "טוענת באמץ, בקנאה ובמרידות בעד התורה והמצווה, האמונה וכל קודש בישראל". יש מי שנושא את דגל הליברליזם הדתי, ויש מי שנושא את דגל ההתיישבות והפיתוח של הארץ הזאת.

כמובן, כל אחד מהכוחות הללו יאמר לך שהוא מאמין בכל שלושת הדגלים, ואכן הוא מאמין בכל אלה, אבל עדיין הדגשים הם אחרים, לפעמים גם מתנגשים. וכאן, כך נדמה לי, נמצא הגעגוע לרב דרוקמן והצער על לכתו, כי כל חייו הוא לא עיף מלשאת את שלושת הדגלים במידה שווה, ובעצם נשא את הקודש העליון. בציונות הדתית המפולגת והמסוכסכת (ההישג העיקרי של מחיריבי גוש קטיף בעיניי) יש איזה געגוע עמוק לשוב אל שלושת הדגלים בלי שכל אחד יבזו לדגל של חברו או ירגיש מאוים ממנו. אצל הרב דרוקמן זה חי כך, בכפיפה אחת, בהרמוניה. להרמוניה הזאת אנחנו מתגעגעים.

פשרנות קנאית, קנאות פשרנית

ההליכה אל הקצוות, אל הרמת דגל אחד ברמה, היא לכאורה קיצונית. אבל היא פרי המחשבה שאי אפשר להשיג הכול ואין ברירה אלא לבחור דגל. הרמת כל הדגלים הם סוג של קנאות - קנאות לכל

אולפנת הרב בהר"ן

אבלה וכואבת עם כל בית ישראל
את הסתלקותו של מורה הדרך בדורנו,
מגדולי האוהבים את תורת ישראל עם ישראל
וארץ ישראל, הרואה והעושה בענווה
יתירה לשילובם במדינת ישראל ראשית
צמיחת גאולתנו קמעא קמעא

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

מצרים ומבכים מרה את לכתו מעימנו
של גדול המחנכים, המוביל, מרחיב ומעצים
ביתר עוז את מפעל ישיבות ההסדר, הישיבות
התיכוניות והאולפנות.
משתתפים בצערה העמוק של
משפחת דרוקמן היקרה
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים

נפלה עטרת ראשנו

אולפנת כפר פינס, אם האולפנות
שותפה באבל העצום של עם ישראל כולו
על עליתו לגנזי מרומים של מורנו ורבנו

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

ראש מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא

העמיד תלמידים הרבה
באורה של תורת ארץ ישראל
בהמשך דרכו בבניין התורה והארץ
ובהצמחת גאולת ישראל ננוחם
הנהלה, צוות, בוגרות ותלמידות האולפנא

מרכז קטיף
להנצחת מורשת
גוש קטיף וצפון השומרון

בית מרכז קטיף
וכל תושבי גוש קטיף
אבלים וכואבים את פטירתו
של מורנו ורבנו

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

שהיה לכולנו עמוד אור של
אהבת תורה, עם, מדינת וארץ ישראל
והנחה את דרכנו
בתהליכי גאולתן של ישראל

"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה"
הישיבה התיכונית קרית נוער ירושלים אבלה
מבכה ומרכינה ראש יחד עם כל בית ישראל
על על הסתלקותו לישיבה של מעלה של
ראש ישיבות ואולפנות בני עקיבא
יו"ר איגוד ישיבות ההסדר
ומנהיג הציונות הדתית
הסבא קדישא המחנך הדגול שזכה והעמיד
דורות של תלמידים הרבה למעלה מיובל שנים
מתוך אהבת ישראל ואחדות העם

מו"ר חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

יהי רצון שיהיה מליץ יושר על משפחתו
תלמידיו וכל בית ישראל.
הנהלת קרית נוער ותלמידיה
ת.נ.צ.ב.ה.

אביעד גדות

הרמטכ"ל כוכבי, זו לא בושה לתקן

על הרמטכ"ל להבין כי אל מול ההתקפות הצבועות משמאל נגד יוסי דגן ודרישתו לתיקון ביחידת דובר צה"ל, יעמוד ציבור נחוש שאוהב את צה"ל והפסיק לשתוק על רמיסת ערכים יהודיים-לאומיים, גם אם הדבר מבוצע בידי לובשי מדים

ביחידת דובר צה"ל. במתכונתה הנוכחית צריך לסגור אותה ולפתוח מחדש. הודעת ההשתקה הזו, שפורסמה על ידי דובר צה"ל, היא ניסיון שלא יצלח להתחמק מהביקורת העניינית החריפה שיש בציבור על דובר צה"ל שפוגע שוב ושוב בהתיישבות ביהודה ושומרון, גורר את צה"ל והרמטכ"ל עצמו לבוץ הפוליטי, ומפלג את העם. דגן הוסיף: "לראש הממשלה המודח יאיר לפיד אני אומר: לעולם לא תסתום לי את הפה, לא לי ולא לחצי מיליון האזרחים תושבי יהודה ושומרון".

מדוע הרמטכ"ל כוכבי הגיב בצורה כה נחרצת ופוליטית? כי הוא יודע שדגן צודק. אנו ב'תורת לחימה' מצביעים זה זמן רב על דובר צה"ל כגוף שהפך למשרד יחסי ציבור של השמאל, לא רק בנושא ההתיישבות, אלא בכל תחום פוליטי כמעט. מפקדי היחידה מנסים להגדס את תודעת העם בהתאם להשקפת עולמם האישית. הקמפיין של דובר צה"ל נגד ההתיישבות היה צעד אחד יותר מדי.

שרים וחברי כנסת הצטרפו אף הם לביקורת של דגן. חבר הכנסת ד"ר שלמה קרעי אמר: "דובר צה"ל נשלט על ידי קבוצה שמאלנית קיצונית שתוקפת מתושבים. על הרמטכ"ל לעשות סדר ולא לתקוף את המתיריים". גם חבר הכנסת הרב עמיחי אליהו הצטרף לאמירה: "מחזק ומגבה את חברי יוסי דגן, המתקפות המאורגנות נגד דגן מטעם דובר צה"ל הן הוכחה שדובר צה"ל חייב לעבור שינוי משמעותי". חבר הכנסת מיקי זוהר מהליכוד אמר כי "לצערנו יאיר לפיד מנסה להוביל קמפיין שקרי ובוזי נגד יוסי דגן, זו לא בושה לתקן ליקויים בצה"ל". חבר הכנסת שמחה רוטמן הוסיף ש"התנהלות דובר צה"ל רק פוגעת בחיילי צה"ל ובצבא העם", וחברת הכנסת אורית סטרוק אמרה: "דגן צודק במאה אחוז. הפער בין יחסי צה"ל וההתיישבות בשטח ובין הדרך שבה הם מוצגים בידי דובר צה"ל - חסר סבירות ומחייב תיקון". הם קראו לערוך בדיק בית ביחידת דובר צה"ל, ואנו ב'תורת לחימה' הצגנו טבלה מפורטת המצביעה על אפליה ברורה של תא"ל כוכב נגד ההתיישבות ברצף של אירועים רק בשנה וחצי האחרונות.

הרמטכ"ל כוכבי חייב להבין. הציבור אוהב את צה"ל, ודווקא בגלל זה הוא לא ישלים עם קמפיינים נגדו ונגד תפיסתו היהודית-לאומית מצד לובשי מדים. האמת נחשפה חרף הגדסת התודעה של דובר צה"ל. כעת נותרה רק ברירה אחת כדי לשמור על הצבא מאוחד - לבצע תיקון עומק ביחידת דובר צה"ל.

הכותב הוא מנכ"ל ארגון 'תורת לחימה'

חיילים ביחידת דובר צה"ל עוררו סערה כאשר התבטאו בעד מפלגת בל"ד, נגד ההתיישבות ו"הכיבוש" ואף נגד צה"ל עצמו. אחד מן החיילים הביע את רצונו להשתתף בהפגנה נגד הצבא, וזאת בניגוד לפקודת הרמטכ"ל בנושא התנהלות חיילים ברשת האינטרנט. רק לאחר ביקורת מימין על כך שלוחם גבעתי שהתבטא פוליטית בחברון כי "בן גביר יעשה סדר" נשלח למחבוש של עשרה ימים בכלא הצבאי, בעוד חיילים בדובר צה"ל משתלחים ללא הפרעה במתיישבים - ניאותו ביחידת דובר צה"ל לשפוט את חיילי היחידה לעונש קל של ריתוק לבסיס הקריה בתל אביב.

ראש המועצה האזורית שומרון יוסי דגן תקף בחריפות את דובר צה"ל על יחס עוין להתיישבות ועל ההטיה הברורה, לדבריו, נגד ההתיישבות מאז מינויו של תא"ל כוכב לתפקיד הדובר לפני כשנה וחצי: "המוצב שבו חיילים בדובר צה"ל מרגישים חופש לכתוב בפרהסיה דעות המתאימות לשמאל הקיצוני, מוכיח כי זו הרוח של דובר צה"ל. רן כוכב הפך את דובר צה"ל לסניף של מרצ. לא סתם דובר צה"ל יצא בקמפיין היסטרי בתקשורת נגד האמירה שצה"ל וההתיישבות חד הם במסיבת יום ירושלים בשיבת אלון מורה, שהיא גוף צבאי כוזב. כוכב מדביק להתיישבות התפרעויות של קיצונים בשוליים, ולעומת זאת דברים של פעילי שמאל קיצוני לא מקבלים את אותה התייחסות".

הודעתו של דגן עוררה תבהלה בשמאל והודעות נמרצות נגדו יצאו מלשכתם של ראש הממשלה היוצא לפיד ושר הביטחון גנץ, כמו גם האלוף (במיל') איל בן ראובן, שקרא לדגן: "קום ותתנצל מהר! אתה פוגע בביטחון מדינת ישראל! זה בלתי נסבל!", דובר צה"ל לשעבר אבי בניהו, אנשי שמאל קיצוני דוגמת גדעון לוי שכיהן את דגן "אחד מראשי ארגוני הפשע המתנחלי" וישראל פריי. גם הכתב הצבאי יואב לימור נרתם למשימה: "דובר צה"ל עבור דגן הוא לא המטרה, אלא רק האמצעי. המטרה היא להכפיף את הצבא למתיישבים ולהבהיר לו מי הבוס האמיתי בשטח ומי סתם שמאלן". אך בכך לא די. נראה כי דובר הצבא ניסה לגבות תג מחיר מיוחד מדגן, והודעת תגובה מלשכת הרמטכ"ל יצאה נגדו: "כל ניסיון לקשור בין דובר צה"ל לפעילות פוליטית הינו חלק מקמפיין מכוער שעליו להיפסק באופן מיידי ואין לו מקום, בוודאי לא מטעם נבחר ציבור".

דגן לא נבהל, ובתגובה קרא לרמטכ"ל להורות על בדיק בית ביחידת דובר צה"ל: "אני מכבד מאוד את הרמטכ"ל, אבל גם הוא יודע שמשוהו ביחידת דובר צה"ל לא עובד נכון. אני קורא לרמטכ"ל לעשות בדיק בית

דוד אביכזר

מנכ"ל הישיבה הגבוהה אור עציין

טור פְּרָדָה אישי

עם הרב.

אסיים בפְּרָדָה אישית שלי מהרב. ביום רביעי, יומיים לפני שחלה, דיבר איתי הרב וביקש שאעשה שליחות. ביקשתי מהרב שהשליחות תהיה רשמית ובשמו ממש. ובאמת, הוצאנו מסמך, והרב דיין אותנו כמו שרק הרב ידע להיות מתומצת ומדויק, וכך כתב: "דוד אביכזר, מנכ"ל הישיבה הגבוהה 'אור עציין', פונה אליך בנושא שחשוב לליבי. אשמח מאוד על הירתמותך ועזרתך בנושא", ועם פחות משני מנייני מילים פניתי בשליחותי של הרב. עיקרו של המסמך היה בניין למען אברכי הישיבה, שיהיו דור ההמשך ויפיצו את תורת הרב.

ובאמת הפצתי את המכתב הזה למי שהיה צריך, ויומיים לאחר מכן התבשרנו שהרב חלה.

כשחלה הרב, ביקרתי אצלו רבות בבית החולים, בתפילה מחוץ לחדרו. כיממה לפני שהידרדר מצבו, נמצאתי בבית החולים, מחוץ לחדרו, וקראתי משניות לרפואתו. בחדר היו שתי בנותיו ואחת הנכדות. החדר היה מוחשך, ולא רציתי להפריע. ופתאום הנכדה יוצאת ואומרת לי שהרב אמר לה לבקש ממני להיכנס.

אמרתי לרב, כל עם ישראל מתפלל בשביל הרב, ובעז"ה יחזור הרב ויוסיף להנהיג אותנו לאורך ימים ושנים! עדכנתי את הרב בנושא אחר שהוא פנה אליי רבות בתקופה האחרונה, הקשור לספריו, והרב שמח בעדכון מאוד. איחלתי לרב שנזכה לחגוג יחד את הנחת אבן הפינה לבניין האברכים. הרב ענה אמן, בהצלחה, בהצלחה, פעמיים, מתוך צלילות, ואז עצם את עיניו, ועם הברכה והצוואה הזאת נפרדתי מהרב.

אני רואה בשליחות של הקמת מגורי האברכים והפצת תורת הרב שליחות וצוואה. לפני כ-13 שנים איבדתי את אבי הביולוגי, ולפני מספר ימים איבדתי את אבי הרוחני. כאז כמו היום אני מרגיש את האובדן את היתמות, ואת הכאב שאינו נגמר.

בעז"ה שנזכה להקים את מבני האברכים בשליחותו של הרב!

זכיתי לעבוד ברשת מרכז ישיבות ואולפנות בני עקיבא משנת תשנ"ב במספר מוסדות ברשת בתפקידי חינוך וניהול שונים, ולפני כשבע שנים נקראתי לדגל לשמש כמנכ"ל של כל מוסדות "אור עציין".

בתחילת דרכי בישיבה, כמו כל מנכ"ל, בניתי תוכנית כלכלית מסודרת, עם הוצאות והכנסות ידועות, וכל פעם ביקש ממני הרב דרוקמן לתת עוד תוספת לבית המדרש. זה היה התחום היחיד שנכנס הרב לעומקו. אם הייתה זו מלגה נוספת, או תוספת תפקיד. וכל פעם, כשהעליתי חששות בנושא, אמר לי הרב: "בעזרת ה', יש לי תורם, ואפנה אותו אליך, תיתן את התוספת, ובעז"ה תהיה סייעתא דשמיא...". ואני, כמנהל, לא הצלחתי להבין איך נכסה את התוספות הללו, בייחוד כשהרב, כידוע לכול, היה יכול לסייע לכולם ולבקש בעבור כולם - אבל בעבור הישיבה שלו היה לו קשה כקריעת ים סוף לבקש...

לאט לאט, כשראיתי שהרב אינו מפנה אליי תורם מסוים, התחלתי לחפש מקורות הכנסה אחרים, ולא ממש מצאתי, והבנתי שאנחנו מתחילים להיכנס לבעיה... והינה, בלי התראה מוקדמת, נכנסה לישיבה תרומה גדולה, וחודש לאחר מכן - עוד סכום גדול, סכומים של מאות אלפי שקלים!

ניסיתי לברר מאיפה הגיע הכסף, והאם מדובר בטעות, וגיליתי שלפני חמש שנים הגשנו בקשה לגוף מסוים, ורק עכשיו - חמש שנים אחרי - הם החליטו לתת לנו את הסכום הזה, דבר שנראה מעל לטבע למי שעוסק בענייני תקציבים.

מאז הבנתי שכשהרב מבקש ממני משהו, הפנייה שלו איננה כשל ראש ישיבה למנכ"ל, אלא, בראייה שלי, פנייה של אדמו"ר לחסיד. וכך נעשיתי לחסיד של הרב. כל בקשה שביקש הרב, גם אם נגדה את ההיגיון שלי - הייתי מבצע.

אני זוכר שהרב היה אומר לי ברמיזה: "יהיה בסדר, בעזרת ה'...", ובאמת - כך היה! אין שום הסבר הגיוני לכל הסייעתא דשמיא הגלויה שראיתי במהלך העבודה שלי בישיבה

הסתדרות הפועל המזרחי,

מוסדותיה ועמיתיה,

כואבים ואבלים מרה על פטירתו

של מורנו ורבנו, מנהיג הציונות הדתית

וראש ישיבות בני עקיבא והאולפנות

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

תנחומינו למשפחה האבלה

ולכל משפחת הציונות הדתית.

חבל על דאבדין!

אליעזר אבטבי

יו"ר ועד הפועל

אבי סולימן

יו"ר הסתדרות הפועל הנזרחי

**בית ישיבת שבי חברון אבל וכואב
את עלייתו לגנזי מרומים של מורינו ורבינו**

**הרב חיים מאיר
דרוקמן זצ"ל**

מגדולי התלמידים של רבינו הרב צבי יהודה,
אוד מוצל מאש, מופת חי של גאולת ישראל
סמל לאהבת התורה, אהבת ארץ ישראל
ואהבת עם ישראל על כל גווניו.

מחנך דגול ברמ"ח אבריו, שליח נאמן
ועבד לעם קדוש, זכותו תגן עלינו.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

המועצה האזורית בנימין

והחברה לפיתוח מטה בנימין

משתתפות באבל הכבד עם הסתלקותו של

מו"ר הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

ממכוני רוחה של תנועת ההתיישבות,

מורה דגול בהנהגת ציבור ובאהבת הארץ

ומגדלו להתייעצות בסוגיות ציבוריות הנוגעות

להתיישבות ולקיום חברה מתוקנת ברוח

תורת הגאולה.

שנזכה ללכת לאורו בגאולת ובבניין הארץ

מנכ"ל החל"פ אלדד בן זמרה
עובדי החברה

ראש המועצה ישראל גנץ
עובדי המועצה ותושביה

כוס תנחומים

**המרכז הרפואי הדסה
מרכין ראש עם פטירתו של**

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

תלמיד חכם מופלג, אוהב אדם.
איש תקומת ארץ ישראל בכל נפשו.
אוהב את כל הבא במחיצתו אהבת נפש.
מורה דרך לאלפים ורבבות.

בשם כל צוותי הרפואה ועובדי המרכז הרפואי

פרופ' יורם וייס
מנכ"ל 'הדסה'

גב' דליה איציק
יו"ר דירקטוריון 'הדסה'

הרב משה קליין
רב המרכז הרפואי 'הדסה'

יהיה זכרו ברוך

חיים, מאיר – תורתו החינוכית של הרב דרוקמן זצ"ל

בעצם קיומו המחיש הרב דרוקמן מהי תורת חיים, וגם מהן תכונות הנפש שיוצאות אל הפועל ומאירות את הסובבים. דורות של תלמידים ימשיכו לפעול עם א"ל מכוח תורתו הגדולה של הרב

צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

בחקלאות, בצבא, במערכת המשפט ובמערכת הרפואה.

מאיר - הרב לימד שתכונות הנפש צריכות לצאת מהכוח אל הפועל. הוא מאיר לנו את העתיד לבוא כשלפעמים המציאות נקלעת למשברים, ערפל, קשיים ואתגרים. הוא מאיר לנו בדוגמה אישית כיצד יש לפעול עם א"ל בשליחות בלתי נגמרת. הוא מאיר באור פניו הקורן את האהבה העצומה לכל אחד ואחד, ממש כפי שהדריך אותנו הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל במידות הראי"ה: "אהבת כל המעשים כולם היא קודמת לכול, אחר כך אהבת האדם, אחריה אהבת ישראל שהיא כוללת הכול שעתידין ישראל לתקן את המעשים כולם".

הרב גם תמיד השווה בין התהליך שעבר עם ישראל בהקמת המדינה ובין התהליכים שצריך לעבור עם כל תלמיד בעת חינוכו. מצד אחד יש את האתגרים שצריך לעבור באופן פרטני, אך תמיד להסתכל גם על התמונה הגדולה. לזכור תמיד שיש שוני בין כל אדם, אך שזה לעולם לא יפגע באהבתנו לכולם. כדי שהאהבה לא תיפגע יש לזכור תמיד, כפי שאמר הרב בעתות משבר, "שיש לכל עם ישראל עבר משותף, אך יש לנו גם עתיד משותף". ההבנה הזאת יצרה אצל הרב מציאות, הוא היה מחובר כל כך לכל תלמידיו על גווניהם, דעותיהם ומנעדיהם. ההצלחה של גישה זו השתקפה בכך שעד יומו האחרון כולם ראו בו כתובת להתייעצות ולשיח בגלל שאהב את כולם, לא משנה כמה שונים היו בפרצופיהם ובדעותיהם.

יותר מ־70 שנה דמותו של הרב הפכה להיות שם נרדף לצמד המילים "בני עקיבא" והוא

כדי לתאר את תרומתו האדירה של הרב דרוקמן לתחיית עם ישראל בארצו, בחינוך של דורות על גבי דורות לתורה, חסד ואמונה בעולם המעשה, צריך לעצום עיניים ולדמיין את מדינת ישראל בעשרות השנים האחרונות בלעדי פועלו המבורך במפעלים הרבים שהוא מוביל ומנהיג באהבה ואמונה.

יורת מ־30 שנים זכיתי לשמש לאורו ובהדרכתו של הרב בפעילותו הענפה בתנועת בני עקיבא וברשת ישיבות ואולפנות בני עקיבא. וכעת עומדות בפניי השאלות, איך מסכמים חיים של תורה, עשורים מלאים של עשייה והשפעה על כלל העם? המשימה שלנו לחינוך ילדינו ממשיכה גם כשהרב כבר אינו בגופו, אך עלינו לזכור מה הוריש לנו מרוחו ותורתו. הבסיס לתורתו החינוכית מתחיל כבר בשמו של הרב זצ"ל. שמו המלא של הרב הוא חיים מאיר, ואולי דרך מדרש השמות נצליח ולו במעט לגעת במשנתו החינוכית.

חיים - ישנה תפיסה מוטעית אצל בני האדם שהתורה והחיים הם שני דברים מנוגדים שצריכים איכשהו להסתדר זה עם זה. אצל הרב חיים דרוקמן אפשר היה לראות את הביטוי "תורת חיים" בחוש ממש: באין־ספור מאמרים, שיעורים והדרכות הוא מנחה אותנו, את תלמידיו, כיצד החיים, במובנם השלם והאידיאלי, הם חיים דווקא כאשר הם חיים של תורה, הסובבים סביב ערכי התורה והשאיפה לשקוע בה, והתורה היא תורת חיים כאשר היא עוסקת בחיים. כך נוצרת בארץ ישראל ובמדינת ישראל לכידות בין עולם התורה וההלכה ובין המציאות הנגלית לפנינו בכל תחומי החיים -

שאל את הרב

בשיתוף: Yeshiva.org.il

תוקף יום הקדיש הכללי
שאלה: האם תקנת הרבנות הראשית בנושא הקדיש הכללי בעשרה בטבת עדיין בתוקף?
תשובה: כן. השואה הנוראה שכמותה לא הייתה בתולדות עמנו שבע הייסורים, השמדות והפוגרומים, מחייבת את כולנו לומר קדיש על ששת המיליונים הי"ד שהושמדו במיתות אכזריות ולא זכו לקבר ישראל ואשר לרובם לא נשאר זכר ולא מי שיאמר קדיש אחריהם. דווקא בדורנו כששרידי השואה הולכים ומתמעטים חובה על כולנו לזכור ולהזכיר באמירת קדיש כללי על ידי כל הציבור. כולנו קרובים של הנרצחים. לא מדובר על אנשים פרטיים שרק בניהם אומרים אחריהם קדיש. מדובר על כלל ישראל, ששליש ממנו הושמד. זהו קדיש מיוחד, קדיש ציבורי, כלל ישראלי.
זכרם לא יסוף מעם ישראל.

הרב יעקב אריאל

קימה לצום לפני עלות השחר
שאלה: באילו תנאים ניתן לקום לפני כניסת הצום ולשתות? האם אומרים ברכות השחר לפני כן, והאם ואיך צריך להתנות מהלילה שאעשה זאת?
תשובה: בצום אין לאכול ולשתות משיעלה עמוד השחר ועד לצאת הכוכבים. מי שמעוניין לאכול לפני עמוד השחר צריך להתנות ולומר לפני השינה שאם הוא יקום אז הוא יאכל וישתה. אם אתה מתכוון לחזור לישון אתה לא חייב לברך ברכות השחר. יש עדיפות לומר ברכות התורה ו"מזמור שיר חנוכת הבית". אם חוזרת לישון שנת קבע לפני עלות השחר, יש לומר שוב ברכות התורה כשתקום.

הרב בנימין במברגר

לבישת מותגי aztec

שאלה: האם מותר ללבוש את בגדים של המותג 'aztec'? אמרו לי שיש בזה בעיה של עבודה זרה בגלל האצטקים שהיו עובדי עבודה זרה וסמל העבודה זרה שלהם הוא סמל המותג 'aztec'.

תשובה: האצטקים היו עם מקסיקני קדום ושמם איננו רומז לעבודה זרה. גם אם יש על המותג סמל שמזכיר עבודה זרה, זוהי עבודה זרה שאיננה קיימת בעולם ואין בה או בהזכרת שמה שום איסור. אומנם נראה לענ"ד שאם יש סמל גדול ובולט שמזכיר עבודה זרה הרי יש בזה להתרחק מן הכיעור, כשם שיש להתרחק מהזכרת שמות אלילי יוון ורומי כמו וינוס, אפרודיטה, הרקולס, פוסידון (על דגים) אף על פי שב"ה עברו מן העולם, אבל לתת להם מקום בישראל בשמות מכונים, בתי מלון וכדומה זהו דבר חרוק מהשכל הישר.

הרב דוד חי הכהן

נחשב למדריך הנצחי של תנועת הנוער. גם כאן יש רעיון חינוכי עמוק בהשקעה של הרב בתנועת הנוער, מתוך הבנה שעולמו החינוכי של הנער לא נשאר רק בין כותלי הישיבה אלא נמצא גם בשעות הפנאי שלו. עולם הפנאי של נוער בגיל ההתבגרות הוא עצום ובעל פוטנציאל גדול. הרב הקפיד שדווקא במקומות שהם מחוץ למסגרת נדרשת מאיתנו גמישות גדולה, לכן היה מוכן להכיל דברים שלא תמיד היה קל לקבלם, על מנת שכמה שיותר בני נוער יזכו לחינוך המשלים הבלתי פורמלי לחיזוק זהותם. הרב בלט גם בלבושו החיצוני שבו התהלך ביומיום, בלי חליפה וגיונים רבניים. כוונתו הייתה שהנוער והציבור הארץ ישראלי יחושו בנוח ליצור קרבה ושיח עם דמותו החינוכית של הרב.

קשה לדמיין את מדינת ישראל בכלל, ואת הציונות הדתית בפרט, בלי החותם של הרב שמוטבע על עשרות או מאות אלפי הבוגרים והבוגרות הממלאים את כל שדרות החיים במדינת ישראל: חניכים, תלמידים, חיילים, גרי צדק, ראשי ישיבות, מנהיגי ציבור, מובילים בהתיישבות. כולם, גם כאלו שאולי לא פגשו אותו אישית, יונקים מתורתו ומדרכו של הרב ושואבים מכך כוח להמשיך ולפעול עם א"ל. הרב חיים מאיר דרוקמן, הגעגוע העצום כבר החל. הפרידה קשה מנשוא. יהי זכרו ברוך. בעזרת ה' נמשיך לצעוד בדרכו לאתגרים הבאים. ■

הכותב הוא מנכ"ל רשת ישיבות ואולפנות בני עקיבא

אבד צדיק מן הארץ

הנהלת קריית החינוך גבעת וושינגטון
מדרשת 'אורות עציון'
ושאר מוסדות הקריה
צוותי ההוראה והמינהלה,
הסטודנטים והסטודנטיות,
התלמידים והתלמידות
כואבים את לכתו של

הרב **חיים מאיר דרוקמן** זצ"ל

נשיא מדרשת 'אורות עציון'
ידיד אמת של גבעת וושינגטון
ומורה דרך לרבים

יקי סעדה
מנכ"ל קריית החינוך
גבעת וושינגטון

בנצי דל
יו"ר הנהלת קריית החינוך
גבעת וושינגטון

לחברינו בתנועת בני עקיבא
איתכם באבלכם על מותו של

הרב **חיים דרוקמן** זצ"ל

מדריך, קומונר, מחנך, מורה דרך
וחבר מליאת התנועה מזה 70 שנה
שולחים את תנחומינו למשפחת הרב,
לתלמידיו ולכל חברי התנועה

מועצת תנועות הנוער
וכלל תנועות הנוער בישראל

אבד גדול מן הארץ

קהילת נצרים באריאל וישיבת נצר מטעי
אבלים עם כל בית ישראל על פטירת האי גברא רבה

הרב **חיים מאיר דרוקמן** זצ"ל

מקים עולה של תורה ומורה דרך לרבים בנתיבי
התיישבות וחינוך

ושולחים תנחומינו למשפחה

יהי זכרו ברוך

יאיר גרובוסקי
מנהל הגרעין

אריק יפת
מנהל הישיבה

הרב ציון טוויל שליטא
ראש הישיבה והקהילה

הנהלת רשת "שעלים"

משפחות הגרעינים התורניים ברחבי הארץ

כואבים את הסתלקותו של מורנו ורבנו
מקור השראתנו לאהבת ישראל
אהבת ארץ ישראל ואהבת תורת ישראל

הרב **חיים מאיר דרוקמן** זצ"ל

יהי פעלו המבורך על כל מרחב ארצנו הקדושה
עילוי לנשמתו הזכה והטהורה

כוס תנחומים לרבנית שתבלטו"א ולכל בני המשפחה הי"ו
בנחמת ציון ובבניין ירושלים תנוחמו

הרב רחמים נסימי - יו"ר
בית רשת "שעלים"

עיונים

הרב אייל גריינר

להמשיך את השלהבת

רבנו הרב חיים דרוקמן זצ"ל היה אוד מוצל מאש שהמשיך את להבת הקודש של הנספים בשואה מתוך תחושת שליחות מתמדת. תפקידנו להמשיך את האור שהותיר אחריו

מחדש את בית ישראל". רבנו חיים מאיר דרוקמן זצ"ל, אז חיימק"ה הנער בן ה'12 שניצל ונמלט מאימי השואה, הוא אותו אוד מוצל מאש, הוא זה שנצרך ונעשה מאותה אש יוקדת. הוא כולו היה עשוי מאותה אש שיקדה בגופותיהם של רבי אלחנן וסרמן ותלמידיו יחד עם כל בית ישראל שנספו. הוא כולו היה אש להבת שלהבת של קדושה, אהבה, אכפתיות והענקה אין סופית לכל מי שביקש ורצה.

מתוך כך היה הרב חדור בתחושת השליחות המתמדת להעביר ולהעביר את אותה אש בלבבות של כולנו, גם אם צריך לנסוע מאות קילומטרים ביום מיישוב ליישוב ומעיר לקיבוץ, משיעור להשתתפות בדיון, בשמחה או באבל. לכולם היה לרב דרוקמן זמן, כי התפקיד ומשימת החיים הם להיות שם בשביל כולם.

עכשיו השמש שבמנורה כבתה בעולמנו, אך האור שהשאיר אצל כולנו קורא ותובע מכל אחד ואחת מאיתנו להמשיך ולהאיר, להמשיך ולהגדיל את האור עד שתהא שלהבת עולה מאליה. לאורו נלך. ■

הכותב הוא ראש ישיבת ההסדר טפחות וחבר מועצת איגוד ישיבות ההסדר

קצר קודם עלייתם על המוקד. בסיום דבריו, כך מספרים, פנה לתלמידים ואמר: "חז"ל תיקנו לומר בתפילת נחם: 'כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה', ורצונם לומר שהאש היוקדת את גופותינו היא היא ממש האש שתחזור ותקים

על כל אלה ועוד כבר לא נזכה לשמוע את קולו הייחודי של רבנו הגדול. חשבתי לעצמי בעודי בדרך, שמשוה מן התשובה לשאלות כולן קשור אולי בסיפור שנמסר במסורת על הרב אלחנן וסרמן הי"ד אודות הדברים שאמר לתלמידיו זמן

יום שני בבוקר, נכנסים לרכב ומקלידים בווייז "מרכז שפירא". המכשיר כבר משלים את המילים לבדו והרכב כאילו נוסע אוטונומית - מסלול שזכינו בעשור האחרון לנסוע בו עשרות פעמים, אם לא למעלה מכך. היום הנסיעה הייתה שונה. בכל הפעמים הקודמות, עד שהגענו לבית הרב דרוקמן זצ"ל היה זמן לחשוב על מה נדון היום, מה יש לשאול ואיזה עניין עוד נותר לברר. היום אני יודע שאין לנו את מי לשאול וממי לבקש הדרכה ועצה.

הרב נפטר ונטמן ברגבי אדמת ארץ ישראל שכה אהב והיה מסור אליה, ועם הרב נטמנו כל התשובות לכל השאלות שעוד לא זכינו לברר וללבן. אם הייתי יכול כעת, הייתי מעז ושואל: ילמדנו רבנו, מהיכן הכוח והסבלנות לענות לכל פונה ומבקש? ילמדנו רבנו, באיזה מוסד חינוכי לומדים להגיע לכאלו מדרגות באהבת ה', העם והארץ? ילמדנו רבנו, באיזו סדנת העצמה זוגית ומשפחתית לומדים איך להיות כל כך קשור לכלל, ויחד עם זאת להיות כל כך משמעותי כבעל, כאבא וכסבא? ואם אפשר וזה לא מטריח, הייתי מבקש שילמדנו רבנו מאיפה קונים כל כך הרבה אמון בטוב האדם והעולם?

אורי פינסקי

יתומים היינו ואין אב

מהסיפורים הרבים על הרב דרוקמן זצ"ל עולה דמות ענק של תורה וגדלות, אהבה עצומה לכול, שליחות ומסירות בכל רמ"ח איברים ומיקוד מלא ואוהב בכל עניין שעסק בו

ענה: "כתוב כי מיתתן של צדיקים מכפרת, וכיצד היא מכפרת? כי הדבר מחייב את כולנו; אנשים חווים משבר קשה מנשוא מרגע הסתלקות אישיותו המרוממת של הצדיק ומרגישים צורך עז למלא את החסר, ולשם כך מחליטים להרבות בלימוד תורה, תפילה ומעשים טובים, וכך כל מעשה כזה מכפר על כלל העם". בלוויה סמוך לקבורה שיתפתי את הדברים עם שני אנשי ציבור שעמדו לצדי, והוספתי שמעתה הדבר מחייב את כולנו לתת מעצמנו מאתיים אחוז של לימוד תורה ומעשים טובים, וממילא אם ננהג כך, בעזרת ה' נצליח יחדיו להמשיך לשמר את גחלת המורשת הגדולה שמותיר אחריו רבנו זצ"ל.

מי ייתן לנו תמורתו, יתומים היינו ואין אב. ברוחו של הרב נשתדל להתחזק ולהתגבר, להמשיך יחד בחיזוק והעצמת המפעל העצום של ישיבות ההסדר שמפארות את העם והמדינה. בהמשך הגדלת התורה תנוחם משפחתו היקרה, ינוחמו רבני ותלמידי ישיבותינו בתוך כל כלל ישראל. ■

הכותב הוא רמ"ט איגוד ישיבות ההסדר

סיפור שלישי ואחרון: באחת הפגישות האחרונות זכיתי לפגוש את הרב זצ"ל ביום שבו, ב"ה, הפכתי לראשונה לסבא. הייתה פגישה בנוכחות בין חמישה לעשרה רבנים ואנשי מעשה, ואני אחרתי בעקבות הלידה והביקור בבית היולדות. כשהגעתי באיחור, הרב הפסיק את שטף הפגישה, הסתכל בי עם חיוך ואור ענקי על הפנים וקרא: "סבא אורי, סבא אורי".

הרב קוק זצ"ל כתב: "האהבה צריכה להיות מלאה בלב לכול". אפשר לכתוב כאן עוד עשרות סיפורים שאנו מתוודעים אליהם בימים אלה, אבל מה שעולה מכולם הוא דמות ענק של תורה וגדלות, אהבה עצומה לכול, שליחות ומסירות "הנני" בכל רמ"ח איברים, מיקוד וריכוז מלא ואוהב במה שעוסקים בו כעת.

ומסר חשוב נוסף: נתבקשתי לבשר בזמן אמת את הבשורה הקשה לחברו הקרוב של הרב דרוקמן, מו"ר הרב יעקב אריאל שליט"א. הרב כמובן היה מזועזע ועצוב למשמע הבשורה המרה. לאחר מכן שאלתיו כמה שאלות הלכתיות ואמוניות שהתבקשתי לשאול, בין השאר מה המסר לציבור בשעות קשות אלה? הרב אריאל

אם זה נוח לכולם". סיפור נוסף ששמעתי כמה שעות לאחר פטירתו מבחור בישיבת הסדר: "זה היה לפני כשנה כשאני ואיתי כמה חבר'ה מהישיבה ביקשנו להתייעץ עם הרב דרוקמן בסוגיה חשובה לליבנו, כשהדיבור אצל בחורי הישיבות היה שאין בעיה וניתן להתקשר אליו ישירות, וכך בדיוק עשינו... התקשרתי אל הרב בשישי בבוקר והוא לא ענה. אמרתי לעצמי שזה מובן, אחרי הכול הרב אינו מכיר אותי ואני עוד מספר טלפון מאין ספור. ואז, שעתיים בלבד לפני שבת, הטלפון מצלצל וקולו הטוב של הרב מתנצל שלא יכול היה לענות. אני מסביר לו בקצרה את העניין והוא מקשיב בסבלנות. אני שואלו אם נוכל להיפגש איתו ואם ניתן אז בהקדם, ואולי אף כבר במוצאי שבת. הרב מצידו ציין ש'זוהי התראה קצרה למדי, אבל יודע מה? יש לי במוצ"ש שיעור שמתחיל באחת עשרה וחצי, אז אפשר להיפגש אחרי'. וכך הגענו לפגישה עם הרב במוצ"ש לאחר חצות כשהפגישה ארכה עד אחת וחצי לפנות בוקר, כשבינתיים המתין כבר אדם נוסף לפגישה הבאה".

קשה מנשוא לכתוב על מו"ר הרב דרוקמן זצ"ל בלשון עבר. תחושתנו באיגוד ובישיבות ההסדר היא "יתומים היינו ואין אב". היכן האב של ישיבות ההסדר, אותו מנהיג גדול ועמוד האש שבראש המחנה, שאכפת לו מכל ישיבה וכל רב וכל תלמיד, שליבו האוהב פשוט נשפך מתוכו בכל מפגש ושיחה? ראש וראשון להיכנס תמיד לכל פרט ולטפל בכל בעיה בסבלנות אין קץ. משימה בלתי אפשרית היא לכתוב על מנהיג על פי הגבלות אורך היריעה, אך אנסה להתייחס לכמה אנקדוטות וסיפורים שממחישים קצת מדמותו הענקית.

ישיבת מועצת איגוד ישיבות ההסדר האחרונה שקבענו נקבעה להתכנס כרגיל בבית הרב, שכבר היה חלש מאוד, ובני ביתו ביקשו לשחרר מעליו קצת מהעומס. בהיוועצות איתם הודענו שהפגישה תתכנס במקום אחר וללא נוכחות הרב. כמה שעות לאחר מכן אני מקבל טלפון וקול הרב נשמע מצידו השני של הקו: "אורי, ראיתי שקבעו בלעדיי, אבל אני רוצה לבקש, אם זה לא קשה לאחרים הייתי שמח אם אוכל להשתתף, כל עוד זה מתאפשר, אבל רק כמובן

"קרן יחד - יוזמה חברתית לדורות"

נפלה עטרת ראשנו
יחד עם כל בית ישראל אבליים,
בוכים וכואבים את עלייתנו
לגנזי מרומים של מורנו ורבנו

הרב מאיר חיים דרוקמן זצ"ל

הרב בתשעים שנות חייו,
מסר נפשו לכלל ישראל,
להארת והפצת התורה הגואלת בכל מרחבי ארצנו,
להארת תקומת וגאולת ישראל,
להארת "עולם של חסד" לקטן ולגדול,
ובתוך- כך חיזק ועודד
את מפעל החסד הגדול
של "קרן יחד" לאלמנות ויתומים.
אנו שולחים נטפי נחמה מתוך
אהבה גדולה למשפחתו הגדולה והכבודה,
לרבבות תלמידיו ולכל בית ישראל.
ובבניין הארץ ותקומתה מתוך עולם של חסד ננוחם.

משפחת קרן יחד
הנהלת הקרן ורבבות חבריה

יחד עם כל בית ישראל, מבכים מרה את לכתו של זקן רבני
הציונות הדתית, ראש הישיבה וראש ישיבות בני עקיבא,
ראש מוסדות אור עציון ונשיא איגוד ישיבות ההסדר

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

שולחים את תנחומינו למשפחה הרוממה, לכל תלמידיו
ולתלמידי המוסדות התורניים בראשון לציון ולכל בית ישראל.
המקום ינחם אתכם ואת כולנו בהמשך דרכו בבניין התורה
והארץ, ובהמשך שמירת דרכו נמצא נחמה.

רז קינסטליך - ראש עיריית ראשון לציון
מיכל קלדרון - חברת מועצת העיר
חברי וחברות מועצת העיר ותושביה

ראשון לציון
אתם במרכז

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'
משפחת ישיבת הכותל לדורותיה, ראש הישיבה, רבן ותלמידהון
כואבים ואבליים יחד עם משפחת הרב ועם כל בית ישראל בארץ
ובעולם, על הסתלקותו לישיבה של מעלה,
של רבם של בית ישראל, אוהב שלום ורודף שלום

מו"ר הרה"ג הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

ראש ישיבת אור עציון, יו"ר הנהלת ישיבת הכותל
יו"ר איגוד ישיבות ההסדר, ראש ישיבות ואולפנות בני עקיבא
ותנועת בני עקיבא
ממעצבי החינוך התורני למעלה מיובל שנים,
מגדולי מרביצי התורה בדורנו
הנחיל את תורת הראי"ה והרצי"ה לאלפי תלמידיו,
לחם, חלם, הגשים ופעל לישיבת עם ישראל בכל מרחבי ארצנו

ננוחם מן השמים בנחמת ציון וירושלים
בית ישיבת הכותל

נפלה עטרת ראשנו
מינהל החינוך הדתי - ראשיו, מחנכיו, מנהליו,
מפקחיו, תלמידיו וחברי מועצת החמ"ד כואבים
את האבידה הגדולה ועלייתו לגנזי מרומים של
מורנו ורבנו מנהיג הציונות הדתית

הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל

ראש ישיבות ואולפנות בני-עקיבא,
חתן פרס ישראל, תלמיד חכם גדול, אוהב את
הבריות ומקרבן לתורה, מיישב הארץ ומחנך
דגול אשר העמיד תלמידים הרבה ברגישות
ובנאמנות

משפחת החמ"ד כואבת עם המשפחה
ועם עם ישראל כולו.

יין, למחרת ולפני חיים

בשבוע שעבר נערכה בפעם ה-17 ברציפות, תחרות היין TERRAVINO בניהולו של 'איש הענבים', הלא הוא חיים גן. בתחרות נטעמו מספר רב של יינות, מתוכם לא מעט גם כשרים ואף הוענק פרס מפעל חיים לאדם מיוחד. תקראו ותהנו

אחרי 700 טעימות יין, איך אפשר עוד לשפוט?

פרס מפעל חיים ליונתן תישיבי. אין ראוי ממנו

הכרה כלל עולמית בתעשיית היין הישראלית כמובילה וחדשנית בפני עצמה", מבהיר גן בגאווה. הפרס האחרון והחשוב ביותר שהוענק בתחרות הוא פרס מפעל חיים שהוענק בכבוד רב ליונתן תישיבי שחגג יום הולדת 83 השנה. תישיבי הוא נצר למשפחה של חקלאיים וייננים שהקים בעצמו את אחד מהיקבים הגדולים ביותר היום בישראל, יקב תישיבי. כשתישיבי מתבונן כיום על האדמות. מתפתחת פה תעשייה שאלפי אנשים יכולים לעבוד בה...הובלנו, יקבי רמת הגולן וגם אני, תנופה של יין איכותי, שונה, יותר טוב. אני רואה בזה סיפוק רב, זה שינה את כל התעשייה של גידול ענבי יין בארץ ישראל וקלט הרבה אנשים לעסק הזה. היום לא חסר פה ידע, ציוד מושכל, ענבים וסה"כ יין זה דבר טבעי. מה שהגפן נותנת צריך רק לא לקלקל..."

כשנשאל תישיבי על תרומתו הגדולה לתעשיית היין בישראל, הוא משיב: "פרצתי את הדרך לשוק הפרטי, ליצרנים הפרטיים, יקבי הבוטיק ובכלל הראיתי לחקלאים את הדרך, הם לא חייבים להיות כנועים ונשלטים על ידי היצרנים, הם יכולים ליזום לבד ולעשות דברים, ולא רק בנושא יקבים אלא גם בפרי הדר, פרחים ועוד. והתוצאות מראות דברים חיוביים". לדור הבא ממליץ יונתן תישיבי בחום להצטרף לענף היין כ"ענף בריא ויציב שאפשר לבנות עליו, לכו על כל הקופה" הוא אומר, "זו עבודה עם הרבה סיפוק והנאה. אני מלא גאווה ומתרגש בכל פעם שאני רואה אנשים שותים את היין שלי".

לסיכום: אמנם לא סביר שתוזמנו לשפוט בתחרות TERRAVINO אך בהחלט תוכלו לטעום את היינות האלו אצלכם בבית עם חברים, חפשו באתר של איש הענבים את רשימת הזוכים ותגיעו לאחת מחנויות היין הגדולות באזורכם, אני מאמין שאת רוב היינות תוכלו להשיג שם, כמובן שאם אתם מחפשים משהו מאוד מיוחד, קודם כל כדאי לבדוק עם היקב עצמו אם קיים לו את היין במלאי. שתו באחריות, שתו יינות ישראלים. שבת שלום ולחיים.

מייצרים ממנו יינות לבנים כבר משנת 2012. בקטגוריית הבוטיק עד 100,000 בקבוקים זכה יקב אמפורה (לא כשר לצערנו) - מבטיח להם ולכם שאם הם הופכים לכשרים, הם מקבלים ממני כתבה מפרגנת אצלי במדור. זה שווה משהו, לא?

היין הישראלי שזכה כיין הטוב ביותר, וכנראה גם בתואר "השם המפוצץ ביותר ליין" הוא אלפא אולטרא פרימיום 72, בציר 2014 של יקב כמיסה. היקב ששוכן ברמת דלתון, הוקם רק בשנת 2017 על ידי יהודה כמיסה, הבעלים והיין של היקב, ביקב מייצרים מגוון יינות אדומים, רוזה וגם יינות קינוח מיוחדים מאוד. מרכז המבקרים של יקב כמיסה מציע בקומה הראשונה טעימות של יין וגבינות למבקרים ובקומה השנייה למי שמעוניין לשבת קצת יותר, מסעדת שף בשרית. שווה להגיע ולהנות. כל התחרות הופקה ובעצם המוצאה על ידי חברת "איש הענבים" בניהולו של חיים גן, חיים שהתרגש מאוד, שיתף אותי במעט ממה שהוא חווה בתחרות. "התרומה של הקהל הדתי והחרדי לתעשיית היין בשנים האחרונות היא אדירה, הקהל הבין שכדאי לשלם מעט יותר עבור בקבוק יין איכותי וגם ליהנות מאוד מהיין ובאמת בשנים האחרונות אנחנו רואים עלייה דרמטית בצריכת היינות הכשרים והאיכותיים יותר, חשוב לדעת כי כיום נמצאים על המדפים למעלה מ-1,500 יינות כשרים שונים, החל מיינות אדומים, לבנים, רוזה ויינות קינוח, מגעד המחירים הוא ענק ואני ממליץ מאוד לקרוא לפני שקונים בקבוק קזה או אחר", כך לדבריו. עוד הוא הוסיף: "תחרות היינות הבינלאומית Terravino שמה לה כמטרה לקדם את תעשיית היין בתוך ישראל ואת יוקרת תעשיית היין הישראלי בעולם. היינות המשתתפים בתחרות מגיעים ממדינות שונות, ביניהן המדינות המובילות בתעשיית היין העולמית (צרפת, גרמניה, ארצות הברית, ספרד ועוד), אמירה ברורה הטומנת בחובה

היין הישראלי הטוב ביותר. יקב כמיסה, יישר כח גדול

גדולים לא מייצרים יין טוב, כלומר זה או כמות או איכות, תחשבו שוב. גם יקבי טרברג, גם יקבי ברקן וגם יקבי כרמל זכו במדליות מרשימות בתחרות. יקב טרברג אף זכה בקטגוריית צוות הייננים המצטיין של השנה. חשוב לומר, צוות השופטים אינו יודע איזה יין הם טועמים בכל רגע והיין נבחן בצורה טהורה ואמיתית לחלוטין. בבדיקה, נבדקים מספר פרמטרים ביין, צבע, גוף, ארומה וטעם. תארים נוספים שחולקו בתחרות הם יקב הבוטיק עד 10,000 בקבוקים הטוב ביותר, יקב בוטיק בין 10,000 - 100,000 הטוב ביותר וכמובן היין הישראלי הטוב ביותר. פרס נוסף ואולי המיוחד מבין כל הפרסים שחולקו הוא פרס מפעל חיים. בקטגוריית הבוטיק עד 10,000 בקבוקים זכה יקב כרם ברק בניהולו של יוסי רוננברג, יין היקב. שמו של היקב ניתן על שמו של בנו של יוסי, ברק, שנפטר כשהיה בן 18 ממחלה קשה, ברק היה אמן ויוצר מוכשר, אשר אהב לצייר קומיקס של גיבורי על, ציוריו מעטרים את תוויות הבקבוקים עד היום. היקב הוקם לפני קצת יותר מ-10 שנים ומאז מייצר מגוון יינות מיוחדים, מומלץ מאוד גם להגיע למרכז המבקרים של היקב השוכן במושב בקוע. בנוסף לכך, זכה היקב גם במדליית זהב כפול על היין 'דרגון באני' הסדרה הבכירה של היקב. וגם היין הלבן 'פרנץ' קולומברד 2016 זכה במדליית זהב, זן ענבים שביקב

תחרות היין הגדולה בישראל, מביאה זו השנה ה-17 את מיטב טועמי היין והסומליירים מהשורה הראשונה, קצת מספרים, למעלה מ-7,000 טעימות יין, 50 שופטים, 700 יינות וכהלים מישראל ומרחבי העולם כולו ומתוכם כ-300 יינות כשרים אשר גם זכו בתחרות במספר מדליות. לדוג', יין מיוחד שזכה במדליית זהב כפולה הוא השרדונה בציר 2020 של יקב גוש עציון המצויין אשר מייצר יינות איכותיים וטעימים (לטעמי לפחות), יקב נוסף שיינותיו זכו ב-2 מדליות זהב כפול הוא יקב טרברג, הזכייה התקבלה עבור קברנה סובניון מסדרת אסנס, בציר 2019 ועבור מרלו מסדרת אסנס, בציר 2018.

ידוע שאחד היקבים האהובים עליי הוא יקב גבעות וזו סיבה מספיק טובה כדי לפרגן לד"ר שיבי דרורי, יין היקב יחד עם אליאב מילר, מנכ"ל היקב שמדי שנה מצליחים לייצר יינות מצויינים שגם קוטפים פרסים נחשקים במגוון תחרויות יין ברחבי העולם. יקב גבעות המוכר והאהוב זכה במדליית זהב כפול על היין הנפלא שלו, קברנה סובניון סדרת גופנה מבציר 2020, פרס זה מגיע רק ליינות שקיבלו ציון של 92 נקודות ומעלה, היין עוצמתי, עשיר ומורכב. ממליץ לכם מאוד להגיע ולטעום אותו במרכז המבקרים החדש של היקב השוכן בגבעת הראל. בנוסף, קברנה סובניון בציר 2021, שבוקבק ממש לפני כמה שבועות, זכה במדליית זהב, הישג לא מבוטל ליין צעיר יחסית. אם גם אתם כמוני, נפלתם לקלישאה שיקבים

חלוקת הציונים מתבצעת על ידי שופטים מקצועיים בעלי רקע עשיר בעולם היין

כולם הופכים להיות שקי חבטות שלך

סליחה - כשאנחנו סולחים למי שפגע בנו אנו מקלים על עצמנו, משחררים את הנפש שלנו מחימה פנימית. כשאנחנו סולחים, אנחנו תורמים לבריאותנו הנפשית וליכולת שלנו להתקדם, להיפתח ולהיות יצירתיים.

הסחת הדעת - בעזרת הסחת דעת, ניתן להחליף נושא ועיסוק ואז לא מלבים את האש. אי עיסוק בסיבת הכעס במחשבה ובדיבור, ימנע מהרגש זירה שבה הוא יוכל להתרחב ולהשתלט עלינו.

עבודה מניעתית - העבודה על הכעס צריכה להיות מניעתית, להחליץ מתוך זווית ראייה שאינה מוכנה לקבל אחרים או את אתגרי המציאות ועסוקה באי כוונה מהם.

חוסר תועלת בכעס - כל עוד האדם סבור שיש תועלת כלשהי בכעס, שהכעס משרת אותו, הוא לא ישתחרר אותו.

זיהוי הכעס לפני שהוא מתעורר - האדם צריך להיות ער לשינוי במצב הרוח. הערנות תחייב אותו להתמודד עם מצבו הרגשי, להבין מה הסיבה לאותם כעסים שמלווים את סדר יומו ולקבל החלטה לשנות את מצבו הרגשי.

מוחין דגדלות - המקור לכעס הוא בדרך כלל "קטנות הדעת" אם השכל הוא "קטן וקצר" אז האדם כועס על דברים קטנים. כל דבר שנעשה בניגוד לרצונו יכול להכעיס אותו. אדם שהוא בעל מוחין דגדלות, שיש לו תודעת שליחות, אינו מתיר לעצמו לכעוס על דברים קטנים ושוליים.

הרגשות והמידות נשמעות להדרכת השכל, לזווית הראייה שהוא מציע, כשהן אינן במצב של עומס רגשי.

נכתב בשיתוף עם אישי חנה דיין - טיפול זוגי ופרטני במשרד חיים ברוח הפסיכולוגיה היהודית קליניקה פרטית במרכז מטפלת ומייעצת גם בזוג
מייל: hanna.tipul@gmail.com
טלפון: 054-4480705
לכל המאמרים: www.hannad.co.il
בהשראת ספרו של ד"ר יחיאל הררי -
לפרוץ את גבולות האישיות

אחד לא מודע אליו. אתה שם חומה ובאותו הרגע היא לא קיימת. דפנה מרגישה את זה, אבל היא לא יודעת לתת לזה מילים כי חיצונית זה לא נראה שאתה כועס. אבל בפנים אתה מפתח כעסים מאוד מאוד קשים והתוצאה של זה לרוב הרבה הרבה יותר הרסנית ומזיקה. לכן, חשוב שתהיה מרוכז ותקח את כל הדברים שאני אומרת לדפנה, אליך, כי העבודה אצלך היא הרבה יותר קשה. הרבה יותר קשה לטפל בכעסים פנימיים מאשר בכעסים חיצוניים. וזה נושא בפני עצמו שנרחיב עליו בפעם אחרת.

"לפני שאני אסביר מה הנוקים של הכעס, חשוב מאוד להבין שיש לנו שליטה על הכעס שלנו והוא לא סתם מתפרץ אלא אנחנו מאפשרים לעצמנו איך ומתי לכעוס.

"אז מה כל כך מזיק בכעס?"

1. **חוסר תועלת ופגיעה ביחסים -** הכעס הוא סימן לחולשה.

נניח שאת כועסת על הילדים שלך, הרי הכעס לא יוצר באמת שינוי והשפעה לאורך זמן אלא רק מאיים עליהם לזמן קצר ולאחר מכן מחזיר אותם לאותו המקום.

הכעס מערער את היציבות הרגשית של הילד וגורם לו להתהלך מפוחד בעולם.

אנחנו כועסים כשאנחנו לא מקבלים את המציאות כפי שאנחנו רוצים ולא לכעוס מחבר אותנו להבנה שלא כל מה שאנחנו רוצים צריך להתממש וגם לזולת יש צרכים ורצונות משלו.

האחר הוא סובייקט. גם לו כמונו יש צרכים ורגשות.

2. **הכעס פוגע גם בי -** הכעס מפרק גם את מי שכועס. אחרי הכעס מרגישים עייפות גדולה, רגש הכעס ממעט את חיות הנפש לטווח ארוך. הדבר הזה מאיץ מחלות ופוגע בבריאות.

3. **איבוד האמונה -** מי שכועס אינו מאמין שהדברים שמתרחשים בחייו מדויקים ומושגחים ושהם בעלי תכלית עברו. הוא מכריז שמי שברא את המציאות שבה הוא נמצא - טעה.

"אז איך אני אמורה להתמודד עם כל הכעסים שלי?" שאלה בחוסר אונים?"

"יש מספר עצות להתגברות על הכעס:

זה נכון שהכעס היא תנועת נפש טבעית, אך המבחן אינו מדוע התעורר הכעס אלא כמה מהר אנחנו מתגברים על הנטייה לכעס. כל אחד יכול וצריך להתגבר על הכעס - זה לא מנת חלקם של הצדיקים.

"מה?" שאלו שניהם "לכל אדם יש כאב קיומי בנפש של תחושת ריק, חוסר קיום.

מתוך מקום הישרדותי, אנחנו מכסים את הבור הזה במהלך החיים בכל מיני כיסויים כי קשה לנו לחיות עם הבור הזה בנפש.

הבור הזה הוא מקור כל הבריחות של בני האדם. עלבון, זו הרגשה קשה שבה בעצם נחשפה תחור שרת הריק הקיומי הזה שקיימת בנפשנו.

ברגע שאותו אדם חושף את הכיסוי של הבור, מייד נוצר כאב בלתי נסבל ומייד מחפשים דרך לכסות את הבור הזה כמה שיותר מהר.

הכעס, מגיע מיידית כסוג של כיסוי לבור הזה. חשוב להבין שהפרשנות לא בהכרח קשורה לסיפור ולעובדות, אלא באיך שאני מפרשת את מה שקורה לי.

בסופו של דבר, דרך ההתמודדות היא זהה. דפנה מרגישה עלבון על זה שהעלבת אותה, אבל היא לא יכולה לתת לתחושת העלבון להשתלט עליה כי מאוד מאוד קשה לשהות בתחושת העלבון הזו, זו תחושה קשה מנשוא, תחושה שמאיימת על החיים שלה באופן בלתי מודע.

אז מייד מגיע הכעס. הכעס, עוזר לנו להחזיר את תחושת השליטה לחיינו שעל ידי הכעס בעצם מבטלים את הקיום של הפוגע.

"איך בדיוק אני מבטלת אותו?" שאלה דפנה

"כשאת כועסת עליו את בעצם שוללת את קיומו וכל זה נותן לך גם תוספת חיות. את מגלה כוחות כבירים כשיוצאים ממך כאלה עוצמות" הסברתי

"אני לא רק מרגישה שהדם זורם בי, אני מרגישה שהוא רותח בתוכי, מבועב" ענתה דפנה

"לדעתי היא אוהבת לכעוס, ככה היא מרגישה שהיא משתחררת" הוסיף עקיבא

"להיפך, אין פה באמת שחרור אמיתי, מגיע אור רב עוצמה של רגש שמאיר ללא כלים שייכילו אותו וזה מאיים וגורם להתכווצות מאוד קשה."

"אבל איך אני אמורה להתמודד עם זה שמכעיסים אותי?"

אם מכעיסים אותי, אז אני כועסת. זה נראה לי הכי טבעי בעולם. מה עדיף להיות מנוקת כמוהו?"

"לפחות אני שולט בכעסים שלי ולא מוציא אותם על כל העולם. אצלך כולם הופכים להיות שק חבטות" השיב לה עקיבא

"עקיבא, איזו מחלה לדעתך מסוכנת יותר? מחלה שיש לה תסמינים ראשוניים חיצוניים שנראים לעין או מחלה שמתבשלת מתחת לפני השטח ופתאום פורצת בעוצמה?" שאלתי את עקיבא

"ברור שמחלה שמתבשלת מתחת לפני השטח מסוכנת יותר, יש לזה אפילו שם: המחלה השקט"ה ענה

"הכעס שלך עקיבא הרבה יותר מסוכן מהכעס של דפנה.

את כל הכעסים שלך על דפנה אתה סוגר בינך לבין עצמך.

אתה שולל את הקיום שלה על ידי כעס פנימי שאף

"אני לא חושב שיש פה בעיה זוגית! אני חושב שאני יודע איך לפתור את הבעיה" אמר עקיבא בנחרצות

"ברור!!! אני הבעיה!!! אם יתקנו אותי אז הכל יפתר" ענתה דפנה בכעס.

"כל הבעיות בבית גם בקשר שלנו גם בחינוך הילדים, הכל נובעות מסיבה אחת: עצבים.

דפנה כועסת כל הזמן. כועסת עליי, כועסת על הילדים, כועסת על כל העולם.

לפעמים אני מרגיש שהאוויר בחוץ מרגיז אותה. אם היא רק הייתה משתלטת על הכעס שלה, אז לא היה לנו ריבים מיותרים ולא היו אנרגיות שלי ליות בבית"

קבע עקיבא

"אני אולי כועסת, אבל השתיקות שלך והיחס שלך אלי הרבה יותר גרועים, אני לפחות מבטאת את מה שאני מרגישה. לא רק שאתה לא מבטא את מה שאתה מרגיש, אתה מתנתק!" הגיבה

"איך אפשר לא להתנתק? מי יכול להכיל כאלה עוצמות של כעס?" החזיר לה עקיבא

"אתה כועס עליה לפעמים?" שאלתי

"ברור שאני כועס" ענה

"איך זה מתבטא?" שאלתי

"אפשר בכלל לבטא משהו מולה? אם זה לא כמו שהיא חושבת אז היא לא תקשיב.

היא פשוט תכעס ותצחק וזה רק יעביר את האווירה, אז אני מעדיף להיות בשקט ולבלוע את הצפרדע" ענה בעצב

"כעס זה דבר טבעי. התמודדות עם הכעס צריכה להיעשות בדרך שהיא מעל הטבע.

אבל צריך להתחיל באופן של לימוד, כדי שבפעם הבאה שדפנה תפגוש את הכעס הזה, היא תדע לשים אותו במקום הראוי לו.

אבל לפני שנתחיל, חשוב מאוד להבין קודם מהו הכעס ומה הנוקים שלו.

מהו כעס?

כעס, הוא בעצם רגש מתגלגל.

הוא מגיע כתוצאה של פרשנות מוצדקת או לא מוצדקת של רגש קודם שלא הצלחתם להכיל אותו ומיד הוא התלבש והפך לרגש חלופי שנקרא: כעס.

כשעקיבא העליב אותך ביום שפיטרו אותו, היית יכולה לפרש את ההעלבה הזו בשתי אפשרויות:

אפשרות אחת. עקיבא נמצא במצוקה מאוד קשה, הוא לא רצה לפגוע בי, הוא לא ידע איך להתמודד עם זה שפיטרו אותו, זה לא בסדר שהוא בחר להעליב אותי אבל אני לא אפגע מזה ואחר כך גם אעמוד על זה שזה לא בסדר והוא יבין את הטעות שלו.

אפשרות שנייה, אני אחשוב שבאמת הוא חושב עליי את הדברים הנוראים האלה ואני אפגע ואעלב מאוד.

ואני שואלת, מהי אותה תחושת עלבון?"

ירושלים מוקירה את אנשי כוחות הביטחון וההצלה

צילום: אביר סולטן, עיריית ירושלים

טקס הוקרה לאנשי כוחות הביטחון וההצלה הפועלים בבירה נערך השבוע על ידי עיריית ירושלים. הטקס התקיים באולם מועצת העיר במעמד ראש העיר משה ליאון, מנכ"ל עיריית ירושלים איציק לארי, סגן ראש העיר ומחזיק תיק חירום וביטחון אלישע פלג, מפקד משטרת מחוז ירושלים, מפקד מג"ב ירושלים, מפקד נפת מוריה פיקוד העורף, סגן מפקד כיבוי אש מחוז ירושלים, מנהל מרחב מד"א ירושלים, מנכ"ל איחוד הצלה, מנכ"ל זק"א ומנהל אגף חירום וביטחון בעיריית ירושלים.

תעודות מצטייני ראש העיר הוענקו לנציגים משמונה ארגונים: משטרה, מג"ב, כיבוי אש, מד"א, איחוד הצלה, זק"א, פיקוד העורף וחירום וביטחון עיריית ירושלים. באירוע הופיע הזמר והיוצר רביב כנר. ראש העיר ירושלים, משה ליאון אמר לנוכחים: "אני גאה ומצדיע לכם על מסירותכם ופועלכם".

כנס רבנים וראשי קהילות מישראל והתפוצות

צילום: מאיר אליהו

תחת הכותרת "המאה ה-21 כאתגר למנהיגות הרוחנית בעולם היהודי" נערך כנס מיוחד לרבנים וראשי קהילות מישראל ומהתפוצות מטעם הארגון העולמי של בתי הכנסת. בכנס שהתקיים במלון רמדה בירושלים השתתפו כ-100 רבנים וראשי קהילות שדנו בשלל נושאים ואתגרים העומדים לפתחם של הקהילות בתפוצות. בין היתר דנו בנושא הזהות היהודית, האנטישמיות הגוברת בחו"ל, החיבור והקשר למדינת ישראל ועוד. בכנס חולקו תעודות הוקרה לרבנים מהתפוצות שהיו מנהיגים בקהילותיהם שנים רבות, וכן תעודות הערכה למוסדות המכשירים רבני קהילות לשמש בתפקיד משמעותי זה בארץ ובתפוצות. יו"ר הארגון העולמי של בתי הכנסת דוד בן נאה ציין כי "מדינת ישראל היא ביתם של כלל יהודי העולם ועלינו לפעול כל העת ברוח זו".

אלפי משתתפים במסיבות החנוכה של חסדי נעמי

שלל אירועים נערכו במהלך ימי החנוכה בארגון החדש חסדי נעמי. מסיבות חנוכה מרגשות במיוחד נערכו ברחבי הארץ לקשישים, גלמודים וניצולי שואה. המשתתפים נהנו מכיבוד עשיר, מוזיקה ואווירת שמחה, חלוקת חבילות שי ואף אריזות מוצרי מזון ששונעו יחד עם המשתתפים לביתם. הרב יוסף כהן יו"ר חסדי נעמי שלקח חלק במסיבות החנוכה לניצולי שואה אמר נרגש לנוכחים: "אני מבטיח לכם כי המתנדבים שלנו ימשיכו לעשות הכל כדי לדאוג לכם. פשוט כי מגיע לכם".

בנוסף, בירושלים ובבני ברק הגיעו אלפי מתנדבות למסיבות חנוכה מושקעות כאות הוקרה על פעילותן במהלך השנה כולה. בארגון הציבו מטרה להרחיב את מעגל המתנדבות ואכן מתנדבות חדשות רבות הגיעו, נהנו מתוכן מושקע ויצאו חזורות בלהט עשייה להצטרף מעתה לקבוצת האיכות של מתנדבות חסדי נעמי.

טקס הדלקת נרות חנוכה ברחבת הכותל הקטן ברובע המוסלמי

צילום: עשרת כהנים

נבחרי ציבור הדליקו נרות חנוכה ברחבת הכותל הקטן שברובע המוסלמי במהלך החג. את ההדלקה המרגשת יזמה עמותת עטרת כהנים שפועלת עשרות שנים להנגשת הרחבה והכרה בה כמקום קדוש. נר ראשון הדליק ח"כ והשר המיועד למורשת הרב עמיחי אליהו שאמר: "'מרגש עבורי להדליק את נרות החנוכה דווקא בכותל הקטן הפחות מוכר, שהוא חלק בלתי נפרד מהכותל ובעל חשיבות לאומית יש לטפח אותו ולדאוג לו בכבוד הראוי לו". בנוסף הדליקו במקום נרות חנוכה השר המיועד אופיר סופר, ח"כ עמיחי שיקלי וראש העיר ירושלים משה ליאון.

איש העמותה יוסף ברוס מציין כי "העמותה פועלת כל השנה להנגשת הכותל הקטן לציבור ולהתאמת התנאים לקליטת מתפללים, אנחנו מצפים מהממשלה החדשה לממש את התוכנית להנגשת האתר למתפללים".

סמינר משפט עברי בהשתתפות מאות בני אדם

תחת הכותרת "שלא לבייש את מי שאין לו" התקיים הסמינר ה-94 למשפט העברי, שהתקיים בשבת האחרונה מטעם "מורשת המשפט בישראל" ובשיתוף משרד המשפטים. בהרצאת הפתיחה על "כלכלת אחווה", הראה איש העסקים מייקל אייזנברג, עד כמה הדאגה לחלש היא נבונה מבחינה כלכלית ונכונה מבחינה יהודית. ההרצאות והסדנאות הדגישו את רגישות המקורות היהודיים לשכבה החלשה בחברה. פרופ' נחום

רקובר הדגים רגישות זו בתקנות ובמנהגים שניצניה כבר בתקופת התנאים. עוד עסקו בנושא ד"ר מיכאל ויגודה הממונה על המשפט העברי במשרד המשפטים, השופט משה דרורי הנשיא בדימוס של בית המשפט המחוזי בירושלים, השופטת פנינה נויבירט, הרב חיים נבון, פרופ' אביעד הכהן, הרב פרופ' דניאל הרשקוביץ ועוד.

כבוד אחרון: הובאו לקבורה זוג קשישים שגופותיהם אותרו

צילום: דוברות זק"א

זוג קשישים ישראלים שאותרו במצב קשה בבתים שבפראג הובאו לקבר ישראל הודות לפעילות אינטנסיבית של ארגון זק"א ומשרד החוץ. לפני כחודשיים, התקבלה פנייה במוקד זק"א אודות זוג קשישים ישראלים שהתגוררו בפראג ואותרו בבתם ללא רוח חיים. עידית דוידוביץ, ראש ענף במחלקה לישראלים בחו"ל באגף הקונסולרי במשרד החוץ יחד עם עמנואל עמר קונסולית ישראל בפראג וראש אגף המבצעים בוק"א חיים וינגרטן פעלו

בשיתוף פעולה להביא את בני הזוג לקבורה. וינגרטן יצר קשר עם מתנדב זק"א בוינה, הרב מרדכי המר כדי שיסייע בזירוז הליך הקבורה. בתום חודשיים של מאמצים - בנר ראשון של חנוכה - הובאו בני הזוג לקבורה יהודית בבית העלמין בפראג. ראש אג"מ בוק"א חיים וינגרטן אומר: "ארגון זק"א יפעל לשמירת כבודם של הנפטרים בכל מקום בארץ ובעולם".

סדרת הקולגן פרפקט H.A.L מביא פורקטבע

קולגן פרפקט H.A.L הינה פורמולת קולגן פפטידי ייחודית עם דרגת נגישות גבוהה במיוחד וחומר המחולק למולקולות קטנות ובתוספת חומצה היאלורונית וויטמין c, הידוע בכוחו כמסייע בהטמעת הקולגן בגוף. החומצה ההיאלורונית מסייעת באלסטיות של העור, יכולת תמיכה מסיבית בשיער, בציפורניים, האטת קצב ההזדקנות ועוד. קולגן פרפקט H.A.L מגיע במספר תצורות: נוזל, אבקה, טבליות מציצה או בליעה. קולגן פרפקט H.A.L מביא פורקטבע ברשיון משרד הבריאות ובכשרות בד"ץ אגודת ישראל.

מאירים את חנוכה בירושלים

עשרות הצגות, סדנאות ומופעים לכל המשפחה התקיימו בירושלים במהלך חג החנוכה כחלק מיוזמה של סגנית ראש העיר חגית משה לקידום פעילויות משפחתיות וקהילתיות בחג. הפעילות הותאמה לכל הגילים. מאות ילדים צבעו את מתחם היכל שלמה בירושלים ונהנו מהפעילויות בשיתוף ערוץ מאיר ומחלקת הקהילות באגף חברה בעיריית ירושלים. סגנית ראש העיר חגית משה: "אחרי חודש גדוש בעשייה בחודש הארגון המשכנו את הצמיחה וההווי הקהילתי והמשפחתי בעיר. לראות אותם מסתובבים בין המופעים והסדנאות היה מרגש".

המזרחי העולמי יריד לשליחים המעוניינים לצאת לתפוצות

בימים אלו נערכים בתנועת המזרחי העולמי לכנס השביעי מסוגו, המיועד למעוניינים בשליחות בקרב יהדות התפוצות. הכנס יערך ביום חמישי הבא בבית 'נפש בנפש'. תנועת המזרחי קוראת לכל מי שרוצה לעלות על המטוס ולצאת לשליחות ציונית, דתית, ערכית ומאתגרת, להגיע לכנס ולשמעו על המסלולים השונים. מרכז השליחות הציונית דתית יוצר תהליך מרוכז לגיוס, הכנה והכשרת שליחים יחד עם הארגונים השותפים. הרב דורון פרץ, יו"ר תנועת המזרחי העולמית מציין כי "להיות שליח זה להפוך לשגריר של החברה הישראלית".

ועדה מרחבית זמורה נפרדה משרת הפנים היוצאת

רגע לפני סיום תפקידה של שרת הפנים יוצאת, איילת שקד הגיעו חברי ועדת זמורה, ועדה מרחבית לתכנון וענייה, בה חברים הרשויות המקומיות בני עייש, מזכרת בתיה וקרית עקרון למפגש סיכום והוקרה. ראש המועצה המקומית מזכרת בתיה גבי גאון, ראש המועצה המקומית בני עייש אריה גראלה וראש המועצה המקומית קרית עקרון חובב צברי הודו לשרה על עשייתה ומחויבותה לפעול למען התושבים ולהצלחת הרשויות המקומיות. אלון יוניאן יו"ר ועדת זמורה אמר לשרה שקד: "היית שרה שרואה מול עיניה את התושבים ואת הצלחת הרשויות המקומיות".

מארז winter box של רשת river

רשת ריבר משיקה מהדורה מוגבלת של מארזי אוכל אסיאתיים אשר ישרדו את חווית הבילוי הביתית שלכם. לפתוח את המארז ישר על שולחן האוכל ולדמיין שאתם במסעדה. המארזים מתאימים לבילוי ערב ביתי מפנק או סתם מפגש חברים חורפי. המארזים מגיעים במשלוח עד הבית. במארז הפרימיום יש רולים לבחירה מהסושי ספיישל בהמלצת השף, יחידות גיוזה, באן עם ויאטנמי, יחידות גיוזה, באן עם בשר אונטריב, באן קריספ צ'יקן וסלט לבחירה. לריבר מספר סניפים כשרים הממוקמים בהרצליה, ראשון לציון, יבנה, אור יהודה, רמת גן וירושלים.

צילום: עומר סבח

לוח שנה

03-9185553

נדל"ן

דירות

מכירה

מעלות

בשכונת האילנות, בית פרטי, ללא מדרגות, 127/525 מ"ר, 5 חדרים, מוארת, חלל מרכזי גדול, שלי-אהובה תיווך 054-8185978

פתח תקוה

"הס נכסים" - למכירה, דירת 4 חדרים, יפה וגדולה, בכפר גנים ג', 2 מרפסות (אחת סוכה) 2 חניות ומחסן, מעלית שבת. יהודה הס: 050-3003455

"הס נכסים" - למכירה בכפר גנים ג', במיקום מרכזי ושקט, פנטהאוז ענק, מתוכנן ברמה גבוהה. נוף ירוק, ליד מרכזי קניות ובתי כנסת, בניו 210 מ"ר + 120 מ"ר מרפסת. 2 מעליות, אחת שבת, 2 חניות מקורות. יהודה הס: 050-3003455

קדם

בקדם, דירה חדשה, מרפסת, 5 חדרים, 1,120,000 ש"ח. 054-5623970

נדל"ן ירושלים

דירות

מכירה

ארמון הנציב

במציאה, למשקיעים, בארמון הנציב, 2.5 חד', בקומה א', משופצת קומפלט, בלעדי לתיווך ת.ק.מ - זהבה: 052-3847956

פסגת זאב

בפסגת זאב, חיים תורן, דירת 4 חד' + טרסה כ-60 מ"ר, במחיר אטרקטיבי. בלעדי לתיווך ת.ק.מ - חיים מדיצי: 052-4419402

קרית משה

ירדו במחיר במציאה, בקרית משה, 6 חד' + מרפסת, מחסן וחניה, מפתח' במשרד. בלעדי לתיווך ת.ק.מ. חיים מדיצי: 052-4419402

חדשה בשוק, בקרית משה השקטה, 2 חד', משופצת קומפלט, למסירה מיידית, בלעדי לתיווך ת.ק.מ - הדסה: 058-4931070

חדשה בשוק, בקרית משה, על ציר הרכבת הקלה, 4 חד' + מרפסת סוכה גדולה, משופצת קומפלט, לכניסה מיידית. בלעדי לתיווך ת.ק.מ. חיים מדיצי: 052-4419402

לתיווך "קן נדל"ן" דרושות דירות למכירה ק. משה-גב"ש, לקונים רציניים! אחרי מכירת דירה! להערכת נכס ללא עלות! התקשרו חזקי ירט 0508-755-755

בקרית משה, בברון הירש, דירות 3/4/5 חדרים, חדשות, בפרויקט תמ"א 38, מרפסות סוכה גדולות, בנייה החלה! שיווק בלעדי "הום סנטר נדל"ן" 02-6528187

שידוכים

שידוכים

רוחי מלמד השכנית המובילה להצלחה, כיפה סרוגה, פרק ב', להורים ללא ידיעת הילדים, לאיכותיים בלבד, רווקים, משכילים. 03-6775463 shadhanit@gmail.com

בן זוג

רווק, מסודר כלכלית, מחפש בת זוג למטרה רצינית. אין מענה מטלפון חסוי. 052-3325666

סטודנט בן 25, דתי לאומי, גבוה ונאה, במתאימה, לקשר רציני. sikblank@gmail.com

דתי, גרוש + 2 גדולים, 52, מחפש בחורה לקשר רציני בלבד. 052-6000942

אשכנזי, גרוש, 1.83/66, דתי (כיפה שחורה), ממשפחה חרדית, שקט, עדין. במתאימה. טל: 053-7222035

בת זוג

מחפשים שידוך לרווקה, דתי, בת 45, עובדת, נאה, רק רווק, דתי, גילאים 45-48, נאה ועובד. לכתוב SMS למספר: 055-5033476

נופש

גליל מערבי

"חופש להורים דרוור לילדים" במושב ליד נהריה, יחידות אירוח למשפחות, שפע של אטרקציות לילדים, בריכה מחוממת, מטבח, חדר אוכל גדול וחדר תפילה. והכל באווירה כפרית ודתית. 04-9969141 052-8669090

במרכז ירושלים במצודת המלכים להתחדשות בנופש 4 סוויטות וספא
בית כנסת ובית מדרש במקום. ארוחות גורמה בכשרות מהדרין
054-5600980

הודעה בדבר הגשת בקשות להקצאת מקרקעין ומבנים לצרכי ציבור

בכוונת המועצה האזורית מטה בנימין לתת רשות שימוש למאגידים כמפורט להלן. ההקצאה כפופה לנהלל הקצאת קרקעות ומבנים ללא תמורה או בתמורה סמלית באוי"ש (להלן: "הודעה זו על פני. להלן המגרשים המבוקשים, התאגידים המבקשים והמגרשים המועמדים: א. פרסום ראשון

מספר תאגיד	מגרש	שימוש מבוקש	התאגיד המבקש	מספר תאגיד
580519452	303 (רשות שימוש במבנה)	בית על יסודי	ולמדתם לדבר בס	580519452
580503167	419 (רשות שימוש במבנה)	גן ילדים	שתילים רשת חינוך רווחה חברה	580503167
580503167	208/1 (רשות שימוש במבנה)	גן ילדים	שתילים רשת חינוך רווחה חברה	580503167
580709855	301 (רשות שימוש במבנה)	בית כנסת	קהל חסידים תל ציון	580709855

תאגיד המבקש הקצאה למי מהמגרשים, ימלא חוברת בקשה וגישה במשרדי אגף נכסים במועצה אזורית מטה בנימין ליד שירי קוטנר - רבות הקצאות לא יאוחר מ-60 יום ממועד פרסום הודעה זו. לפרטים ניתן לפנות לטלפון 02-9700604.

הקצאות תהיינה על פי תבחנים לקבלת הקצאת קרקע לשימושים לעיל, כפי שאושרו במליאת המועצה, בהתאם לנהלל. מודגש בזאת כי על פי חוקר מנהלל משרד הפנים, העמותות והגורמים המצוינים בפרסום זה מחויבים לשאת בעלות הפרסום. תשלום זה יהיה תנאי להעלאת הבקשה לדיון בועדת ההקצאות, ויש להסדירו תוך 30 יום מיום פרסום זה. אין בפרסום מודעה זו משום התחייבות של המועצה לקבל בקשה כלשהיא.

אפי פלס, מנהל אגף נכסים והכנסות

"אחוזת נוחותות גד" - דירת נופש מהממת, במושב גורן, ג'קוזי ספא, סנוקר ופינג-פונג, מותאמת למשפחות + 3 צימרים יפייפים, עם בריכות פרטיות, מותאמות לזוגות/משפחות. 050-5990545 050-3332884

טבריה

דירת נופש: במצב חורף, אל תפספסו. 5 חדרים + מרפסת גדולה, נוף פתוח ומהמם. מרחק הליכה מהכנרת. 053-7157403

שומרון

צימרים זוגיים באיתמר, מיוחדים, רמה גבוהה, ג'קוזי, פרטיות, נוף מהמם. 054-5441304

מכירות

קניית ספרי תורה

מעוניין לקנות

ספרי תורה ישנים
(גם גניזה)
משלם מחיר טוב
054-6420392

דרושים

עבודה

הצעות עבודה

דרושים אנשים/נשים לפתיחת עסק מהבית, מוצרי בריאות וקוסמטיקה, אחריות + הדרכה. גליה: 052-8739616 052-2506041

למפעל בעטרות דרוש עובד אחראי וחרוץ + נסיעות (דרוש רישיון נהיגה). estgeula@gmail.com

למועצה מקומית קרני שומרון דרוש/ה:
קב"ט/ית מוס"ח
פרטים באתר המועצה
<https://karneishomron.co.il>

מקום זה שמור לך
03-9185553

מחפש/ת עבודה? מחכה לך משפחה!

משפחת מתנ"ס אלקנה מחפשת לצורך אליה

אחראי/ת מבנים במשרה חלקית

העבודה בשעות אחה"צ - ערב אפשרי בימים א' - ה' או בחלק מהימים שביעות רצון והנאה מובטחים!

לפרטים נוספים: 03-9109040
ניתן לשלוח קו"ח למייל amit@matnasim.org.il

עלישיח מובילים קרימה
למרכז תעסוקה בבני ברק
דרושים מדריכים
עבודה בימים א' - ה' בין השעות 7:45-15:30
לפרטים: 054-8433019
קו"ח למייל: CV.LABOR1@GMAIL.COM
דרושות מדריכות
להוסטל לבנות עם אוטיזם בגבעת שמואל
קו"ח למייל: CV.LABOR1@GMAIL.COM

מקום זה שמור לך

03-9185553

קול קורא

קבוצת בשבע מזמינה את הציבור הרחב להמליץ על מועמד/ת לקבלת

פרס ירושלים תשפ"ג

בקטגוריות הבאות:

יהדות • חינוך • חברה • התיישבות כלכלה • טכנולוגיה • תקשורת • תרבות

על הממליצים לנמק את המלצתם על זוכה/ת הפרס ועל תרומתו/ה לחברה ולשלוח עד עד לתאריך ד' בשבט (26/1/2023). למייל: kenes@besheva.co.il

פרסי ירושלים יוענקו במהלך

כנס ירושלים ה-20

ימים שני-שלישי, כ"ט-ל' בשבט תשפ"ג (20-21.02.2023)

בשבע

קבוצת המועצה האזורית מטה בנימין

לאולפנת חורב בירושלים דרוש/ה מורה להוראת הלשון בשכונת ז'-ט'
תחילת עבודה מיידית ועד לסוף שנה'ל. בהיקף של שלוש משרה. עדיפות לבעלי ניסיון
נא לשלוח קו"ח למייל jobs@horev.org.il

למוסד חינוכי תורני במרכז הארץ **דרוש מורה לעברית**
במשרה מלאה לחטיבת ביניים למ"מ עקב חל"ד | תחילת עבודה מפרברואר

עלישיח מובילים קרימה
לרגל התרחבות מערך הדיור של עלי שיח דרוש/ה אח/ות
לחצי משרה באזור המרכז
משרה 182
קו"ח למייל: cv.labor1@gmail.com

בנימין זאב יטרף

מועצה אזורית מטה בנימין

תושבי בנימין תתחדשו!

סניף רשות האוכלוסין של משרד הפנים

שער בנימין

ותיקי|בנימין

מועצת בנימין גאה להוביל בשירות לתושב

פרטים באתר המועצה